

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 13.6.2025 г.
COM(2025) 309 final

ANNEX 1

ПРИЛОЖЕНИЕ

към

Предложение за Решение на Съвета

**за сключване на широкообхватен пакет от споразумения за консолидиране,
задълбочаване и разширяване на двустранните отношения с Конфедерация
Швейцария**

ПРОТОКОЛ ЗА ИЗМЕНЕНИЕ
КЪМ СПОРАЗУМЕНИЕТО
МЕЖДУ ЕВРОПЕЙСКАТА ОБЩНОСТ И НЕЙНИТЕ ДЪРЖАВИ ЧЛЕНКИ,
ОТ ЕДНА СТРАНА,
И КОНФЕДЕРАЦИЯ ШВЕЙЦАРИЯ, ОТ ДРУГА СТРАНА,
ОТНОСНО СВОБОДНОТО ДВИЖЕНИЕ НА ХОРА

ЕВРОПЕЙСКИЯТ СЪЮЗ, наричан по-нататък „Съюзът“,

и

КОНФЕДЕРАЦИЯ ШВЕЙЦАРИЯ, наричана по-нататък „Швейцария“,

КАТО ВЗЕХА ПРЕДВИД Споразумението между Европейската общност и нейните държави членки, от една страна, и Конфедерация Швейцария, от друга страна, относно свободното движение на хора, съставено в Брюксел на 21 юни 1999 г. (наричано по-долу „Споразумението“), което влезе в сила на 1 юни 2002 г.,

КАТО ВЗЕХА ПРЕДВИД Протокола към Споразумението от 21 юни 1999 г. между Европейската общност и нейните държави членки, от една страна, и Конфедерация Швейцария, от друга страна, за свободното движение на хора по отношение на участието, като договорни страни, на Чешката република, Република Естония, Република Кипър, Република Латвия, Република Литва, Република Унгария, Република Малта, Република Полша, Република Словения и Словашката република след присъединяването им към Европейския съюз, съставен в Брюксел на 26 октомври 2004 г., който влезе в сила на 1 април 2006 г.,

КАТО ВЗЕХА ПРЕДВИД Протокола към Споразумението от 21 юни 1999 г. между Европейската общност и нейните държави членки, от една страна, и Конфедерация Швейцария, от друга, относно свободното движение на хора във връзка с участието на Република България и Румъния като договарящи страни след присъединяването им към Европейския съюз, съставен в Брюксел на 27 май 2008 г., който влезе в сила на 1 юни 2009 г.,

КАТО ВЗЕХА ПРЕДВИД Протокола към Споразумението между Европейската общност и нейните държави членки, от една страна, и Конфедерация Швейцария, от друга страна, относно свободното движение на хора във връзка с участието на Република Хърватия като договаряща страна след присъединяването ѝ към Европейския съюз, съставен в Брюксел на 4 март 2016 г., който влезе в сила на 1 януари 2017 г.,

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, ЧЕ сключените от Съюза споразумения обвързват институциите на Съюза и държавите членки, следователно настоящият протокол се прилага по отношение на договарящите страни, както е посочено в Споразумението,

СЕ СПОРАЗУМЯХА ЗА СЛЕДНОТО:

ЧЛЕН 1

Изменения на Споразумението

Споразумението се изменя, както следва:

- 1) В преамбюла, след второто съображение се вмъкват следните съображения:

„КАТО ПРИЗНАВАТ, че свободното движение на хора е важен аспект на вътрешния пазар и че гарантирането на правото на гражданите на договарящите страни, както и на членовете на техните семейства, да влизат и пребивават на съответните територии без необосновани ограничения и при пълно зачитане на правото на равно третиране служи за укрепване на функционирането на частите от вътрешния пазар, в които участва Швейцария;

КАТО СЪЗНАВАТ, че се осигурява единство на частите от вътрешния пазар, в които участва Швейцария, като се подразбира, че Споразумението трябва да се тълкува в съответствие с принципа за еднакво тълкуване, посочен в член 7 от Институционалния протокол към настоящото споразумение. Запазва се компетентността на Федералния съд на Швейцария и на всички други швейцарски съдилища, както и на съдилищата на държавите — членки на Европейския съюз, и на Съда на Европейския съюз да тълкуват настоящото споразумение в отделни случаи;

КАТО ПРИПОМНЯТ, че свободното движение на хора и правото на равно третиране обхващат гражданите на една договаряща страна, които упражняват или искат да упражняват правата си на свободно движение, без да са се преместили или без все още да са се преместили, за да пребивават на територията на друга договаряща страна. Също така някои права, свързани с упражняването в миналото на правото на свободно движение, включително правото на равно третиране, могат да продължат да се прилагат, след като гражданинът на договаряща страна е престанал да пребивава на територията на друга договаряща страна;

КАТО ПРИПОМНЯТ ОСВЕН ТОВА, че свободното движение на хора обхваща работниците, самостоятелно заетите лица и икономически неактивните лица, при условие че тези лица отговарят на изискванията за законно пребиваване, определени в настоящото споразумение, включително, когато е приложимо, притежаване на достатъчно средства и пълно здравно застрахователно покритие, така че да не се превърнат в неприемлива тежест за системите за социално подпомагане на договарящите страни;-

КАТО ПОДЧЕРТАВАТ целта всеобхватното партньорство между Съюза и Швейцария да се консолидира и развие, за да се разгърне пълният му потенциал,“;

2) Член 4 се заменя със следното:

„ЧЛЕН 4

Право на пребиваване и достъп до икономическа дейност

Правото на пребиваване и достъпът до икономическа дейност се гарантират в съответствие с приложение I.“;

3) Вмъкват се следните членове:

„ЧЛЕН 4а

Право на установяване

1. Гражданин на договаряща страна има право да се установява на територията на друга договаряща страна, за да упражнява дейност като самостоятелно заето лице.

2. В рамките на разпоредбите на настоящото споразумение се забраняват ограниченията на свободата на установяване на граждани на една договаряща страна на територията на друга договаряща страна. Тази забрана се прилага също и по отношение на ограниченията за създаване на търговски представителства и клонове от граждани на договаряща страна, установили се на територията на договаряща страна.

„ЧЛЕН 46

Равно третиране на самостоятелно заетите лица

1. По отношение на достъпа до дейност като самостоятелно заето лице и осъществяването на такава дейност самостоятелно заетото лице получава не по-малко благоприятно третиране в приемащата държава от това, което се предоставя на нейните собствени граждани.

2. Разпоредбите на членове 7—10 от Регламент (ЕС) № 492/2011¹ се прилагат *mutatis mutandis* за самостоятелно заетите лица, посочени в настоящото споразумение.“;

4) В член 5 параграф 4 се заменя със следното:

„4. Правата, посочени в настоящия член, са гарантирани в съответствие с приложения I, II и III.“;

5) Въмъкват се следните членове:

„ЧЛЕН 5а

Предоставяне на услуги

По отношение на предоставянето на услуги по силата на член 5 от настоящото споразумение се забранява следното:

а) всяко ограничение на трансграничното предоставяне на услуги на територията на една договаряща страна, което не превишава 90 дни действителна работа за една календарна година;

¹ Регламент (ЕС) № 492/2011 (ОВ L 141, 27.5.2011 г. стр. 1), както се прилага съгласно приложение I.

- б) всяко ограничение на правото на влизане и пребиваване в случаите, уредени в член 5, параграф 2 от настоящото споразумение, по отношение на служители, които не са граждани на една от договарящите страни, на лица, предоставящи услуги, които са интегрирани на редовния пазар на труда на една договаряща страна и са командировани с цел предоставяне на услуга на територията на друга договаряща страна, без да се засяга член 7и.

ЧЛЕН 5б

Дружества, предоставящи услуги

Разпоредбите на член 5а се прилагат за дружествата, които са учредени в съответствие с правото на договарящите страни и чието седалище, централно управление или основно място на стопанска дейност се намира на територията на договаряща страна.

ЧЛЕН 5в

Равно третиране на лица, предоставящи услуги

Лице, предоставящо услуги, което има правото или е получило разрешение да предоставя услуга, може за целите на предоставянето ѝ временно да осъществява своята дейност в държавата, в която се предоставя услугата, при същите условия като тези, наложени от тази държава на нейните граждани, в съответствие с разпоредбите на настоящото споразумение и на приложения I, II и III.

ЧЛЕН 5г

Правила относно пребиваването на лица, предоставящи услуги

1. Лицата, предоставящи услуги, които са граждани на държавите — членки на Съюза, или на Швейцария и които са установени на територията на договаряща страна, различна от тази на лицето, получаващо услугите, и служителите, независимо от тяхното гражданство, на лицата, предоставящи услуги, които са интегрирани на редовния пазар на труда на една договаряща страна и са командировани за предоставянето на услуга на територията на друга договаряща страна, които имат право или са получили разрешение да предоставят услуги за период, надвишаващ 90 дни действителна работа за една календарна година, получават, за да обосноват това право, разрешение за пребиваване за период, равен на този на предоставянето на услуги, надвишаващ 90 дни действителна работа за една календарна година.

2. За целите на издаването на такива разрешения за пребиваване договарящите страни не могат да изискват от лицата, посочени в параграф 1, повече от:

- а) валидна лична карта или паспорт, без да се засяга член 7и;
- б) доказателство, че предоставят или желаят да предоставят услуга.

ЧЛЕН 5д

Продължителност на предоставянето на услуги

1. Общата продължителност на предоставянето на услуги по силата на член 5а, буква а), независимо дали е непрекъсната или се състои от последователни периоди на предоставяне, не трябва да превишава 90 дни действителна работа за една календарна година.

2. Разпоредбите на параграф 1 не засягат освобождаването на лицето, предоставящо услугата, от неговите правни задължения по силата на гаранцията, дадена на лицето, което получава услугата, или в случаи на непреодолима сила.

ЧЛЕН 5е

Правила, приложими към предоставянето на услуги

1. Разпоредбите на членове 5а и 5в не се прилагат за дейности, които включват дори и на случайна основа упражняването на публична власт в съответната договаряща страна.

2. Разпоредбите на членове 5а и 5в и мерките, приети по силата на тези членове, не изключват приложимостта на законовите, подзаконовите и административните разпоредби, с които се урежда прилагането на условията на труд и заетост по отношение на заетите лица, командирвани за целите на предоставянето на услуги, в съответствие с приложимите правни актове на Съюза относно командироването на работници, посочени в приложение I.

3. Разпоредбите на член 5а, буква а) и член 5в не засягат приложимостта на законовите, подзаконовите и административните разпоредби, установени в правния ред на всички договарящи страни към момента на влизане в сила на настоящото споразумение на 1 юни 2002 г. по отношение на:

i) дейностите на агенциите за временна и непостоянна заетост. По-специално динамичното привеждане на Швейцария в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/589¹ не води до това Швейцария да не е повече в състояние да прилага своите национални закони, подзаконови и административни разпоредби по отношение на тези дейности;

¹ Регламент (ЕС) № 2016/589 (ОВ L 107, 22.4.2016 г. стр. 1), както се прилага съгласно приложение I.

- ii) финансовите услуги, чието предоставяне подлежи на предварително разрешение на територията на една договаряща страна, а доставчикът — на пруденциален надзор, осъществяван от органите на тази договаряща страна.

ЧЛЕН 5ж

Период за предварително уведомление и проверки

1. С цел извършване на проверки на място Швейцария може да прилага период за предварително уведомление от най-много четири работни дни в конкретни сектори преди началото на предоставянето на услуги — за доставчиците на услуги, които са самостоятелно заети лица и предоставят услуги на нейна територия, както и преди командироването — за доставчици на услуги, които командироваат работници на нейна територия.
2. Швейцария определя самостоятелно количеството и концентрацията на контрола, както и секторите и областите, които да бъдат контролирани, включително секторите и областите, които не са обхванати от периода за предварително уведомление от максимум четири работни дни, въз основа на обективен анализ на риска, по пропорционален и недискриминационен начин, като има предвид, че Споразумението ограничава свободата на предоставяне на услуги до 90 дни действителна работа за една календарна година.
3. Определянето на секторите се преразглежда и актуализира периодично.

ЧЛЕН 5з

Финансови гаранции и санкции

В случай на доставчици на услуги, които не са изпълнили финансовите си задължения по отношение на предходно предоставяне на услуги към правоприлагащите органи и институции, посочени в Съвместната декларация относно ефективните системи за контрол, включително двустепенната система на Швейцария за правоприлагане, Швейцария може да изиска депозирането на пропорционална финансова гаранция, преди те да могат да предоставят отново услуги в секторите, определени въз основа на самостоятелен и обективен анализ на риска.

В случай на неплащане на финансовата гаранция Швейцария може да налага пропорционални санкции, стигащи до забраната за предоставяне на услуги, докато гаранцията не бъде платена.

ЧЛЕН 5и

Доказване на самостоятелна заетост

За да се бори с явлението „фиктивна самостоятелна заетост“ чрез ефикасен и основан на риска контрол, Швейцария може да изисква от самостоятелно заетите доставчици на услуги да предоставят документи, които дават възможност за ефективни проверки в рамките на последващи проверки (най-много:- потвърждение за регистрацията, ако е приложимо; доказателство за регистрация към социалноосигурителните органи като самостоятелно заето лице в държавата на пребиваване; доказателство за договорните отношения).

ЧЛЕН 5й

Запазване на равнището на защита

1. С цел да се запази равнището на защита на командированите работници, договорено между Швейцария и Съюза в настоящото споразумение към момента на влизане в сила на Протокола за изменение, независимо от член 5 от Институционалния протокол към настоящото споразумение, в настоящото споразумение не се включват измененията на директиви 96/71/ЕО¹ и 2014/67/ЕС² или нови правни актове на Съюза в областта на командироването на работници дотолкова, доколкото тяхното действие би довело до съществено отслабване или намаляване на равнището на защита на командированите работници по отношение на реда и условията на работа, по-специално възнагражденията и надбавките.

2. За целите на параграф 1 всяка промяна в равнището на защита на командированите работници се оценява в нейната цялост, като се вземат предвид всички съответни разпоредби на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 5к

Лица, получаващи услуги

От гражданите на държава — членка на Съюза, или на Швейцария, които влизат на територията на договаряща страна единствено с цел получаване на услуги, може да се изисква да се регистрират в съответствие с актовете, посочени в приложение I.“;

¹ Директива 96/71/ЕО (ОВ L 18, 21.1.1997 г., стр. 1), както се прилага съгласно приложение I към момента на влизане в сила на Протокола за изменение.

² Директива 2014/67/ЕС (ОВ L 159, 28.5.2014 г., стр. 11), както се прилага съгласно приложение I към момента на влизане в сила на Протокола за изменение.

б) Вмъкват се следните членове:

„ЧЛЕН 7а

Пограничен работник

Пограничен работник е гражданин на договаряща страна, който осъществява дейност като заето или самостоятелно заето лице в договаряща страна и който пребивава в другата договаряща страна, в която се завръща по правило всекидневно или поне веднъж седмично.

Компетентните органи на договарящата страна, в която пограничният работник упражнява дейността си за периоди, по-дълги от три месеца през една календарна година, могат да регистрират пограничния работник за декларативни цели.

Компетентните органи издават декларативно удостоверение за регистрация на пограничния работник безплатно или срещу такса, която не надвишава таксата, наложена на гражданите на съответната държава за издаването на подобни документи.

Регистрацията съгласно настоящия член не засяга правата и задълженията на засегнатите погранични работници, предвидени в актовете, посочени в приложенията към настоящото споразумение. За периоди на работа, които са по-кратки или до три месеца, договарящите страни могат да прилагат процедурата за уведомяване в съответствие със Съвместната декларация относно уведомяването за започване на работа.

ЧЛЕН 76

Студенти

От студент, който няма право на пребиваване на територията на другата договаряща страна на основание някоя от другите разпоредби на настоящото споразумение, може да се изисква да се регистрира в съответствие с актовете, посочени в приложение I. Настоящото споразумение не регламентира достъпа до професионално обучение, нито помощта за издръжка, предоставяна на студентите, обхванати от настоящия член.

- a) Независимо от предходното изречение, без значение от мястото на пребиваване на студента, член 2 се прилага за таксите за обучение и за всички други такси или разноски, свързани с обучение, както и за всички свързани с тях механизми за публична подкрепа, приложими за студентите в
 - i) университети, университетски институти, университети за приложни науки, университети към институти за приложни науки и свързани с всяка една от тези институции висши училища в Швейцария, финансирани в по-голямата си част с публични средства, и
 - ii) всяка съответна институция в Съюза;
- б) При условие че се запазват качеството и спецификата на съответните съществуващи образователни системи, включително системите за прием и организацията на компетенциите, никоя договаряща страна не намалява общото равнище на студентите в своите институции, посочени в буква а), които са граждани на другите договарящи страни и които не са имали право на пребиваване на нейна територия, преди да започнат образованието си, считано от датата на влизане в сила на настоящата разпоредба. За по-голяма яснота се подчертава, че горното изречение не предполага задължение за договарящите страни да изменят своите съответни системи за прием, нито да увеличават гореспоменатото равнище на студентите, нито да запазват минимален брой места за студенти от другите договарящи страни;

- в) Договарящите страни не дискриминират гражданите на другите договарящи страни при изпълнението на букви а) и б).

ЧЛЕН 7в

Упражняване на публична власт

1. На гражданин на договаряща страна, който осъществява дейност като заето лице, може да бъде отказано правото да заема длъжност в публичната администрация, която включва упражняването на публична власт и е предвидена да защитава общите интереси на държавата или на други публични органи.
2. На самостоятелно заето лице може да бъде отказано правото да осъществява дейност, която включва дори на случайно основание упражняването на публична власт.

ЧЛЕН 7г

Обществен ред

Правата, предоставени по силата на разпоредбите на настоящото споразумение могат да се ограничат само посредством мерки, които са оправдани от съображения, свързани с обществения ред, обществената сигурност или общественото здраве.

ЧЛЕН 7д

Постоянно пребиваване

Швейцария и държавите членки могат да решат да предоставят правото на постоянно пребиваване съгласно член 16 от Директива 2004/38/ЕО¹ съответно само на граждани на Съюза и на швейцарски граждани, които са пребивавали законно в приемащата държава в продължение на общо пет години като работници или като самостоятелно заети лица, включително тези, които запазват този свой статус в съответствие с посочената директива, както и членовете на техните семейства. При условие че са част от един-единствен период на законно пребиваване в приемащата държава, не се изисква периодите, които се вземат предвид, да бъдат непрекъснати, а могат да бъдат прекъсвани от периоди на законно пребиваване като икономически неактивни лица.

За целите на изчисляването на периодите, необходими за придобиването на правото на постоянно пребиваване в съответствие с първата алинея, Швейцария и държавите членки могат да решат да не вземат предвид периодите от шест месеца или повече, през които лицето зависи изцяло от социално подпомагане.

При спазване на Съвместната декларация за отказ на социално подпомагане и прекратяване на пребиваването преди придобиването на постоянно пребиваване и в съответствие с член 10, параграф 6 от Институционалния протокол към настоящото споразумение, правилата за пребиваване в член 7 от Директива 2004/38/ЕО² остават приложими за лицата, които не отговарят на условията за правото на постоянно пребиваване.

¹ Директива 2004/38/ЕО (ОВ L 158, 30.4.2004 г. стр. 77), както се прилага съгласно приложение I.

² Както се прилага съгласно приложение I.

ЧЛЕН 7е

Закупуване на недвижимо имущество

1. Гражданите на договаряща страна, които имат право на пребиваване и тяхното основно жилище е в приемащата държава, се ползват със същите права като гражданите на тази държава по отношение на закупуването на недвижимо имущество. Те могат да установяват основното си жилище в приемащата държава по всяко време съгласно съответните национални правила, независимо от продължителността на своята заетост. Напускането на приемащата държава не води до задължение за разпореждане с такова имущество.
2. Гражданите на договаряща страна, които имат право на пребиваване, но нямат основно жилище в приемащата държава, се ползват със същите права като гражданите на тази държава по отношение на закупуването на недвижимо имущество, необходимо за тяхната икономическа дейност. Напускането на приемащата държава не води до задължение за разпореждане с такова имущество. Те могат също така да имат право да закупят второ жилище или ваканционно жилище. За тази категория граждани настоящото споразумение не засяга правилата, които се прилагат за чисто капиталовите инвестиции или търговията с незастроена земя и апартаменти.
3. Пограничните работници, които са граждани на договаряща страна, се ползват със същите права като гражданите на приемащата държава по отношение на закупуването на недвижимо имущество за своята икономическа дейност и като второ жилище. Напускането на приемащата държава не води до задължение за разпореждане с такова имущество. Те могат също така да имат право да закупят ваканционно жилище. За тази категория граждани настоящото споразумение не засяга правилата, които се прилагат в приемащата държава за чисто капиталовите инвестиции или търговията с незастроена земя и апартаменти.

ЧЛЕН 7ж

Лични карти

Швейцария може да продължи да издава лични карти, които нямат носител за съхранение на информация за пръстовите отпечатьци на притежателя. Тези лични карти се отличават визуално от личните карти, отговарящи на изискванията на актовете, посочени в приложение I относно тези документи. Такива лични карти, издадени една година след влизането в сила на Протокола за изменение, няма да могат да се използват от швейцарските граждани за упражняване на правото на свободно движение.

ЧЛЕН 7з

Експулсиране

Що се отнася до ограниченията за гражданите на всяка от страните на правото на влизане и правото на пребиваване по съображения, свързани с обществения ред или обществената сигурност, се запазват задълженията на Швейцария и на държавите членки съгласно Споразумението преди влизането в сила на Протокола за изменение.

Поради това не се прилагат последвалите промени, въведени с глава VI от Директива 2004/38/ЕО¹, които надхвърлят тези задължения, а именно засилената защита срещу експулсиране, предвидена в член 28, параграфи 2 и 3, както и съдебната практика на Съда, свързана с тези разпоредби. Освен това по отношение на експулсирането, посочено в член 33, параграф 2 от Директивата, Швейцария и държавите членки могат, вместо да прилагат процедурите, предвидени в посочената разпоредба, да гарантират, че експулсирането се извършва в съответствие с изискванията на Споразумението преди влизането в сила на Протокола за изменение.

¹ Както се прилага съгласно приложение I.

ЧЛЕН 7и

Влизане на граждани на трети държави

Договарящите страни не могат да изискват входна виза или да налагат еквивалентни изисквания за командированите работници, които не са граждани на договаряща страна и които се ползват с право на влизане без такива изисквания съгласно правните актове на Съюза, включени в приложение I, или друг инструмент, който е в сила между договарящите страни. За командированите работници, за които се изисква входна виза или се прилагат еквивалентни изисквания, съответната договаряща страна предоставя на тези лица всички улеснения за получаване на необходимите визи.“;

7) Член 10 се заменя със следното:

„ЧЛЕН 10

Промени в членството в Европейския съюз

Всяко разширяване на обхвата на Споразумението по отношение на нови държави членки подлежи на споразумение между страните, в съответствие с техните вътрешни процедури, посредством протокол. Освен ако не е договорено друго, такъв протокол включва преходни мерки, като се отчита специфичното икономическо и социално положение в Съюза, по-специално в новите държави членки, и в Швейцария, като се има предвид дългогодишната практика на предишни разширявания на обхвата на настоящото споразумение.“;

8) Член 14 се заменя със следното:

„ЧЛЕН 14

Съвместен комитет

1. Създава се Съвместен комитет.

Съвместният комитет се състои от представители на договарящите страни.

2. Съвместният комитет се председателства съвместно от представител на Европейския съюз и представител на Швейцария.

3. Съвместният комитет:

- а) осигурява правилното функциониране и ефективното администриране и прилагане на настоящото споразумение;
- б) предоставя форум за взаимни консултации и непрекъснат обмен на информация между договарящите страни, по-специално с цел намиране на решение на всякакви затруднения при тълкуването или прилагането на Споразумението или на правен акт на Съюза, на който се прави позоваване в Споразумението, в съответствие с член 10 от Институционалния протокол към настоящото споразумение;
- в) отправя препоръки към договарящите страни по въпроси, свързани с настоящото споразумение;

- г) приема решения, когато това е предвидено в настоящото споразумение; и
- д) упражнява всяка друга компетентност, предоставена му с настоящото споразумение.

4. Съвместният комитет работи с консенсус.

Решенията му са задължителни за договарящите страни, които предприемат всички необходими мерки за тяхното изпълнение.

5. Съвместният комитет заседава най-малко веднъж годишно, на ротационен принцип в Брюксел и Берн, освен ако съпредседателите не решат друго. Той заседава и по искане на която и да е от договарящите страни. Съпредседателите могат да се споразумеят заседанието на Съвместния комитет да се проведе чрез видеоконферентна или телеконферентна връзка.

6. Съвместният комитет приема свой процедурен правилник и го актуализира при необходимост.

7. Съвместният комитет може да реши да създаде работна група или група от експерти, която да го подпомага при изпълнението на неговите задължения.“;

9) Въмква се следният член:

„ЧЛЕН 14а

Защитна клауза

1. В случай на сериозни икономически или социални затруднения, причинени от прилагането на настоящото споразумение, по искане на една от договарящите страни се свиква заседание на Съвместния комитет, за да се проучат подходящи мерки за преодоляване на ситуацията. Съвместният комитет може да реши какви мерки да предприеме в рамките на 60 дни от датата на искането. Този срок може да бъде удължен от Съвместния комитет.

2. Ако Съвместният комитет не приеме решение в срока, определен в параграф 1, във връзка с подходящи мерки или с удължаването на този срок, договарящата страна, която е отправила искането, може да отнесе случая до арбитражен съд в случай на сериозни икономически затруднения. Арбитражният съд постановява окончателното си решение в срок от шест месеца от създаването си.

3. Ако арбитражният съд реши, че твърденията за тези затруднения са доказани и затрудненията са причинени от прилагането на настоящото споразумение, договарящата страна, която е отправила искането, може да приеме подходящи мерки за преодоляване на тези затруднения. Ако мерките, приети от договаряща страна в съответствие с настоящия параграф, създават дисбаланс между съответните права и задължения по настоящото споразумение, другата договаряща страна може да предприеме подходящи мерки за възстановяване на баланса, за да се преодолее този дисбаланс в рамките на обхвата на настоящото споразумение.

4. При извънредни обстоятелства на неотложност, когато договаряща страна е изложена на риск от много сериозна икономическа вреда, причинена от прилагането на настоящото споразумение, тази договаряща страна може да отнесе случая до арбитражен съд в съответствие с допълнението, ако Съвместният комитет не приеме решение в срок от 30 дни от искането. Арбитражният съд постановява окончателното си решение в срок от шест месеца от създаването си.

5. При обстоятелствата, посочени в параграф 4, ако арбитражният съд реши, че *prima facie* твърденията за затрудненията са основателни, договарящите страни могат да приемат временни мерки и, в зависимост от случая, временни мерки за възстановяване на баланса. Член III.10 от допълнението се прилага *mutatis mutandis*, с изключение на параграф 4, буква в).

6. Мерките и мерките за възстановяване на баланса, посочени в параграфи 2—5, се приемат в рамките на обхвата на настоящото споразумение. Техният обхват и продължителността им не надхвърлят строго необходимото за преодоляване на затрудненията или дисбаланса, с които са свързани. Отдава се предпочитание на мерки и мерки за възстановяване на баланса, които най-малко нарушават функционирането на настоящото споразумение.

7. Мерките и мерките за възстановяване на баланса са предмет на консултации в Съвместния комитет на всеки три месеца от датата на приемането им с цел да бъдат премахнати преди датата, на която е предвидено да изтече тяхното действие, или техният обхват да бъде ограничен до строго необходимото. Всяка договаряща страна може по всяко време да поиска от Съвместния комитет да преразгледа тези мерки и мерки за възстановяване на баланса.“;

10) Член 18 се заменя със следното:

„ЧЛЕН 18

Преразглеждане

Ако договаряща страна пожелае Споразумението да бъде преразгледано, тя представя предложение за тази цел на Съвместния комитет.

Измененията на настоящото споразумение влизат в сила след приключването на съответните вътрешни процедури на договарящите страни.“;

11) Член 21 се заменя със следното:

„ЧЛЕН 21

Връзка със споразуменията относно данъчното облагане

1. Разпоредбите на настоящото споразумение не засягат разпоредбите на двустранните споразумения между Швейцария и държавите — членки на Съюза, относно двойното данъчно облагане. По-специално разпоредбите на настоящото споразумение не засягат определението за „погранични работници“ в споразуменията относно двойното данъчно облагане.

2. Нито една разпоредба на настоящото споразумение не може да се тълкува по такъв начин, който би попречил на договарящите страни при прилагането на съответните разпоредби на тяхното данъчно законодателство да правят разлика между данькоплатците, чието положение не е съпоставимо, особено що се отнася до тяхното място на пребиваване. Това обаче не представлява средство за дискриминация или ограничаване на правата на лицата, както са определени в настоящото споразумение.

3. Никая разпоредба на настоящото споразумение не възпрепятства договарящите страни да приемат или прилагат мерки за гарантиране на налагането, плащането и ефективното събиране на данъци или за предотвратяване на избягването на данъци или отклонението от данъчно облагане съгласно своето национално данъчно законодателство или други международни или двустранни споразумения или договорености, отнасящи се изцяло или главно до данъчното облагане, по които са страни Швейцария, Съюзът или някоя от държавите членки.“;

12) Вмъкват се следните членове:

„ЧЛЕН 23а

Валидност на разрешенията за пребиваване и на другите специални разрешения

Разрешенията за пребиваване и другите специални разрешения, издадени от договарящите страни преди влизането в сила на Протокола за изменение, запазват своята валидност, като след нейното изтичане се заменят с документите, предвидени в настоящото споразумение, когато са изпълнени условията за издаването на тези документи.

ЧЛЕН 23б

Преходен режим

1. По отношение на въпросите, попадащи в обхвата на Директива 2004/38/ЕО¹, се прилага преходният режим, предвиден в настоящия параграф:
 - а) Прилага се преходен период, който започва от датата на влизане в сила на Протокола за изменение и приключва 24 месеца след влизането му в сила.
 - б) Членове 5к, 7а, 7г, 7д, 7з, 7и, както и, за целите на настоящото споразумение, Директива 2004/38/ЕО² се прилагат от първия ден след деня на приключване на преходния период.
 - в) По време на преходния период се запазва действието на следните разпоредби на Споразумението във версията му преди влизането в сила на Протокола за изменение:
 - членове 1—7 и член 16, и
 - членове 1—9, членове 12—15, член 17, член 19, член 20, член 23 и член 24, с изключение на последното изречение в член 24, параграф 4, от приложение I.

¹ Както се прилага съгласно приложение I.

² Както се прилага съгласно приложение I.

Посочените разпоредби не пораждат последици по отношение на въпроси, попадащи в обхвата на други актове, посочени в приложение I, по-специално Регламент (ЕС) № 492/2011¹ и Регламент (ЕС) 2016/589², посочени в раздел 2 от приложение I.

2. По отношение на въпросите, попадащи в обхвата на Директива 96/71/ЕО³ и Директива 2014/67/ЕС⁴, се прилага преходният режим, предвиден в настоящия параграф.

- а) Прилага се преходен период, който започва от датата на влизане в сила на Протокола за изменение и приключва 36 месеца след влизането му в сила.
- б) Член 5е, параграф 2, член 5ж, член 5з и член 5и, както и, за целите на настоящото споразумение, Директива 96/71/ЕО⁵ и Директива 2014/67/ЕС⁶ се прилагат от първия ден след деня на приключване на преходния период.
- в) По време на преходния период се запазва действието на следните разпоредби на Споразумението във версията му преди влизането в сила на Протокола за изменение:
 - член 5, параграф 4 и член 16, и
 - член 22, параграф 2 от приложение I.

Посочените разпоредби не пораждат последици по отношение на въпроси, попадащи в обхвата на други актове, посочени в раздел 2 от приложение I.“;

¹ Както се прилага съгласно приложение I.
² Както се прилага съгласно приложение I.
³ Както се прилага съгласно приложение I.
⁴ Както се прилага съгласно приложение I.
⁵ Както се прилага съгласно приложение I.
⁶ Както се прилага съгласно приложение I.

13) Член 24 се заменя със следното:

„ЧЛЕН 24

Териториален обхват

Настоящото споразумение се прилага, от една страна, на територията, на която се прилагат Договорът за Европейския съюз и Договорът за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), и съгласно условията, предвидени в тези договори, и от друга страна — на територията на Швейцария.“;

- 14) Приложение I към Споразумението се заменя с текста на приложение I към настоящия протокол;
- 15) Приложение II към Споразумението се заменя с текста на приложение II към настоящия протокол;
- 16) Приложение III към Споразумението се заменя с текста на приложение III към настоящия протокол;
- 17) Протоколът относно вторично пребиваване в Дания се заменя с текста на Протокола относно вторите жилища в Дания, приложен към настоящия протокол;
- 18) Приложение I към Протокола към Споразумението между Европейската общност и нейните държави членки, от една страна, и Конфедерация Швейцария, от друга страна, за свободното движение на хора по отношение на участието, като договорни страни, на Чешката република, Република Естония, Република Кипър, Република Латвия, Република Литва, Република Унгария, Република Малта, Република Полша, Република Словения и Словашката република след присъединяването им към Европейския съюз, съставен в Брюксел на 26 октомври 2004 г., се заличава.

- 19) Текстът на Протокола относно придобиването на недвижимо имущество в Малта, приложен към настоящия протокол, се добавя като приложение към Споразумението;
- 20) Текстът на Протокола относно разрешенията за дългосрочно пребиваване, приложен към настоящия протокол, се добавя като приложение към Споразумението;
- 21) Съвместните декларации и едностранната декларация, приложени към настоящия протокол, се добавят към декларациите, приложени към Заключителния акт към Споразумението.

ЧЛЕН 2

Влизане в сила

1. Настоящият протокол се ратифицира или одобрява от Съюза и Швейцария съгласно собствените им процедури. Съюзът и Швейцария се уведомяват взаимно за приключването на вътрешните процедури, необходими за влизането в сила на настоящия протокол.
2. Настоящият протокол влиза в сила на първия ден от втория месец след последното нотифициране относно следните инструменти:
 - а) Институционален протокол към Споразумението между Европейската общност и нейните държави членки, от една страна, и Конфедерация Швейцария, от друга страна, относно свободното движение на хора;
 - б) Институционален протокол към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария по въпроси на въздушния транспорт;

- в) Протокол за изменение към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария по въпроси на въздушния транспорт;
- г) Протокол за държавната помощ към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария по въпроси на въздушния транспорт;
- д) Институционален протокол към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно железопътния и автомобилен превоз на стоки и пътници;
- е) Протокол за изменение към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно железопътния и автомобилен превоз на стоки и пътници;
- ж) Протокол за държавната помощ към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно железопътния и автомобилен превоз на стоки и пътници;
- з) Протокол за изменение към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно търговията със селскостопански продукти;
- и) Институционален протокол към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария за взаимно признаване по отношение на оценка за съответствие;
- й) Протокол за изменение към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария за взаимно признаване по отношение на оценка за съответствие;
- к) Споразумение между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария относно редовната финансова вноска на Швейцария за намаляване на икономическите и социалните различия в Европейския съюз;

- л) Споразумение между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия, от една страна, и Конфедерация Швейцария, от друга страна, относно участието на Конфедерация Швейцария в програми на Съюза;
- м) Споразумение между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария относно реда и условията за участие на Конфедерация Швейцария в Агенцията на Европейския съюз за космическата програма.

Съставено в [...] на [...] в два еднообразни екземпляра на английски, български, гръцки, датски, естонски, ирландски, испански, италиански, латвийски, литовски, малтийски, немски, нидерландски, полски, португалски, румънски, словашки, словенски, унгарски, фински, френски, хърватски, чешки и шведски език, като текстовете на всички езици са еднакво автентични.

В ПОТВЪРЖДЕНИЕ НА КОЕТО долуподписаните упълномощени представители положиха подписите си под настоящия протокол.

(Поле за подпис, на 24-те езика на ЕС: „За Европейския съюз“ и „За Конфедерация Швейцария“)

ПРИЛОЖЕНИЕ I

ИЗМЕНЕНИЯ НА ПРИЛОЖЕНИЕ I КЪМ СПОРАЗУМЕНИЕТО

Приложение I към Споразумението се заменя със следното:

„ПРИЛОЖЕНИЕ I

СВОБОДНО ДВИЖЕНИЕ НА ХОРА, ПРАВО НА УСТАНОВЯВАНЕ И ПРЕДОСТАВЯНЕ НА УСЛУГИ

РАЗДЕЛ I

За целите на прилагането на членове 2—9 от настоящото споразумение правните актове на Съюза, изброени в раздел 2 от настоящото приложение, се прилагат при спазване на принципа на динамично привеждане в съответствие, посочен в член 5 от Институционалния протокол към настоящото споразумение, както и при спазване на изключенията, изброени в параграф 7 от посочения член.

Освен ако не е предвидено друго в техническите адаптации, се счита, че правата и задълженията, които са предвидени за държавите — членки на Съюза, в правните актове на Съюза, включени в настоящото приложение, са предвидени за Швейцария. Това се прилага при пълно спазване на Институционалния протокол към настоящото споразумение.

Без да се засяга член 16 от Институционалния протокол и освен ако не е предвидено друго в техническите адаптации, разпоредбите на актовете, изброени в раздел 2, които изискват от държавите членки да предоставят информация на други държави членки или на Комисията, се прилагат по отношение на Швейцария. Когато тази информация се отнася до наблюдение или прилагане, Швейцария съобщава тази информация чрез Съвместния комитет.

РАЗДЕЛ 2

ПОСОЧЕНИ АКТОВЕ:

1. 31977 L 0486: Директива 77/486/ЕИО на Съвета от 25 юли 1977 г. относно образованието на децата на мигриращи работници (ОВ L 199, 6.8.1977 г., стр. 32).
2. 31996 L 0071: Директива 96/71/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 1996 г. относно командироването на работници в рамките на предоставянето на услуги (ОВ L 18, 21.1.1997 г., стр. 1), изменена с:
 - 32018 L 0957: Директива (ЕС) 2018/957 на Европейския парламент и на Съвета от 28 юни 2018 г. за изменение на Директива 96/71/ЕО относно командироването на работници в рамките на предоставянето на услуги (ОВ L 173, 9.7.2018 г., стр. 16).

За целите на настоящото споразумение разпоредбите на директивата се четат със следните адаптации:

- а) в член 1, параграф –1а думите „упражняването на основни права, признати в държавите членки и на равнището на Съюза“ се заменят с „упражняването на основни права, признати в държавите членки и на равнището на Съюза, както и в Швейцария“;
- б) в член 1, параграф 3:
 - i) буква в) не се прилага за Швейцария;
 - ii) втора и трета алинея не се прилагат за Швейцария;
- в) в член 3:
 - i) параграф 1б не се прилага за Швейцария;
 - ii) в параграф 10 думите „Договорите“ се заменят с думите „Споразумението“;
- г) в член 4, параграф 2:
 - i) в последното изречение на първата алинея думите „Комисията бива информирана за това и тя предприема подходящи мерки“ се заменят с думите „Съвместният комитет се уведомява с цел намиране на решение.“;

ii) втората алинея се заменя със следното:

„Европейският съюз и Швейцария си сътрудничат тясно в рамките на Съвместния комитет, за да разглеждат всички затруднения, които могат да възникнат в резултат на прилагането на член 3, параграф 10“;

д) за целите на настоящото споразумение директивата се прилага от първия ден след деня на приключване на преходния период, предвиден в член 23б, параграф 2 от Споразумението.

3. 32004 L 0038: Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща Директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО, (ОВ L 158, 30.4.2004 г., стр. 77, поправена с ОВ L 229, 29.6.2004 г., стр. 35, ОВ L 30, 3.2.2005 г., стр. 27 и ОВ L 197, 28.7.2005 г., стр. 34).

За целите на настоящото споразумение разпоредбите на директивата се четат със следните адаптации:

а) настоящото споразумение се прилага за гражданите на договарящите страни. Въпреки това, членовете на техните семейства, по смисъла на директивата, които са граждани на трети държави, се ползват от определени права в съответствие с директивата;

- б) термините „гражданин на Съюза“ и „граждани на Съюза“ се заменят съответно с термините „гражданин на държава членка или на Швейцария“ и „граждани на държавите членки и на Швейцария“;
- в) Член 16 се чете, както следва:

- „1. Гражданите на държавите членки и на Швейцария, които са пребивавали законно на основание член 7, параграф 1, буква а) или параграф 3 в продължение на общо пет години на територията на друга договаряща страна, имат право на постоянно пребиваване там. Това право не зависи от условията, предвидени в глава III.
2. При условие че са част от един-единствен период на законно пребиваване в приемащата държава, не се изисква периодите, които се вземат предвид за изчисляване на придобиването на правото на постоянно пребиваване съгласно параграф 1, да бъдат непрекъснати, а могат да бъдат прекъсвани от периоди на законно пребиваване, които не са на основание член 7, параграф 1, буква а) или параграф 3.
3. За целите на изчисляването на периодите, необходими за придобиването на правото на постоянно пребиваване в съответствие с параграф 1, Швейцария и държавите членки могат да решат да не вземат предвид периодите от шест месеца или повече, през които лицето зависи изцяло от социално подпомагане.
4. Правото на постоянно пребиваване се придобива и от членовете на семейството, които са пребивавали законно с гражданин на държава членка или на Швейцария в приемащата държава за непрекъснат период от пет години.

5. Непрекъснатостта на пребиваването не се влияе от временни отсъствия, ненадвишаващи общо шест месеца на година, или от отсъствия с по-голяма продължителност за отбиване на задължителна военна служба, или от едно отсъствие от максимум дванадесет последователни месеца поради уважителни причини като бременност и раждане, тежко заболяване, учене или професионално обучение или командироване в друга държава.

6. След като бъде придобито, правото на постоянно пребиваване се губи само при отсъствие от приемащата държава за срок, надвишаващ две последователни години.

7. Чрез дерогация от параграф 1 държавите членки и Швейцария могат да решат, че правото на постоянно пребиваване се придобива от граждани на държавите членки и на Швейцария, които са пребивавали законно в продължение на непрекъснат период от пет години на територията на друга договаряща страна.“;

г) в член 24:

i) в параграф 1 думите „Договора и вторичното законодателство“ се четат „Споразумението“;

ii) параграф 2 се заменя със следното:

„Чрез дерогация от параграф 1 приемащата държава не се задължава да предостави право на социално подпомагане през първите три месеца на пребиваване или при необходимост, по-дългия срок, регламентиран в член 14, параграф 4, буква б), нито се задължава да отпуска финансова помощ за издръжка за учене, включително и за професионално обучение, състояща се от студентски стипендии или студентски заеми за лица, различни от работници или самостоятелно заети лица, лица, които запазват такъв статус, и членове на техните семейства.“;

- д) не се прилага член 28, параграфи 2 и 3;
- е) в член 33 се добавя следният параграф:

„Швейцария и държавите членки могат, вместо да прилагат процедурите, предвидени в параграф 2, да гарантират, че изпълнението на заповедите за експулсиране се извършва в съответствие с изискванията, посочени в член 3 от Директива 64/221/ЕИО*

* Директива 64/221/ЕИО на Съвета от 25 февруари 1964 година за координиране на специалните мерки относно движението и пребиваването на чуждестранни граждани, основани на съображения във връзка с обществения ред, обществената сигурност и общественото здраве (ОВ 56, 4.4.1964 г., стр. 850), както е приложима към момента на влизане в сила на Споразумението на 1 юни 2002 г.“;

- ж) за целите на настоящото споразумение директивата се прилага от първия ден след деня на приключване на преходния период, предвиден в член 23б, параграф 1 от Споразумението.

- 4. 32006 R 0635: Регламент (ЕО) № 635/2006 на Комисията от 25 април 2006 г. за отмяна на Регламент (ЕИО) № 1251/70 относно правото на работници да останат на територията на държава членка, след като са били наети в същата държава (ОВ L 112, 26.4.2006 г., стр. 9).

5. 32011 R 0492: Регламент (ЕС) № 492/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2011 г. относно свободното движение на работници в Съюза (ОВ L 141, 27.5.2011 г., стр. 1), изменен с:
- 32016 R 0589: Регламент (ЕС) 2016/589 на Европейския парламент и на Съвета от 13 април 2016 г. (ОВ L 107, 22.4.2016 г., стр. 1),
 - 32019 R 1149: Регламент (ЕС) 2019/1149 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. (ОВ L 186, 11.7.2019 г., стр. 21).

За целите на настоящото споразумение разпоредбите на регламента се четат със следните адаптации:

- а) член 9, параграф 1 се чете: „Без да се засягат разпоредбите на член 7е от Споразумението, работник, който е гражданин на договаряща страна и е нает на работа на територията на друга договаряща страна, се ползва с всички права и предимства, предоставяни на местните работници по отношение на жилище, включително достъпа до собственост върху необходимото му жилище.“;
- б) в член 36:
 - i) параграф 1 не се прилага;
 - ii) в параграф 2 позоваването на „мерките, взети в съответствие с член 48 от Договора за функционирането на Европейския съюз“ се чете като позоваване на правните актове на Европейския съюз в областта на социалната сигурност, включени в настоящото споразумение.

- б. 32012 R 1024: Регламент (ЕС) № 1024/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно административно сътрудничество посредством Информационната система за вътрешния пазар и за отмяна на Решение 2008/49/ЕО на Комисията (ОВ L 316, 14.11.2012 г., стр. 1), изменен с:
- 32013 L 0055: Директива 2013/55/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 20 ноември 2013 г. (ОВ L 354, 28.12.2013 г., стр. 132),
 - 32014 L 0060: Директива 2014/60/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. (ОВ L 159, 28.5.2014 г., стр. 1), поправена с ОВ L 147, 12.6.2015 г., стр. 24,
 - 32014 L 0067: Директива 2014/67/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. (ОВ L 159, 28.5.2014 г., стр. 11),
 - 32016 R 1191: Регламент (ЕС) 2016/1191 на Европейския парламент и на Съвета от 6 юли 2016 г. (ОВ L 200, 26.7.2016 г., стр. 1),
 - 32016 R 1628: Регламент (ЕС) 2016/1628 на Европейския парламент и на Съвета от 14 септември 2016 г. (ОВ L 252, 16.9.2016 г., стр. 53), поправен с ОВ L 231, 6.9.2019 г., стр. 29,
 - 32018 R 1724: Регламент (ЕС) 2018/1724 на Европейския парламент и на Съвета от 2 октомври 2018 г. (ОВ L 295, 21.11.2018 г., стр. 1),
 - 32020 L 1057: Директива (ЕС) 2020/1057 на Европейския парламент и на Съвета от 15 юли 2020 г. (ОВ L 249, 31.7.2020 г., стр. 49),

- 32020 R 1055: Регламент (ЕС) 2020/1055 на Европейския парламент и на Съвета от 15 юли 2020 г. (ОВ L 249, 31.7.2020 г., стр. 17).

Швейцария използва Информационната система за вътрешния пазар (IMI) като трета държава с цел обмен на информация, включително лични данни, с участниците в IMI в рамките на Съюза, за да прилага процедури за административно сътрудничество, когато това е приложимо за целите на настоящото споразумение.

За целите на настоящото споразумение Комисията продължава да счита, че Швейцария осигурява подходяща защита на личните данни, както е посочено в член 23, параграф 1, буква в) от Регламент (ЕС) № 1024/2012, докато Решение 2000/518/ЕО¹ е в сила. За целите на настоящото приложение и както е определено в член 4 от Директива 96/71/ЕО и в член 6, член 7, член 10, параграф 3 и членове 14—18 от Директива 2014/67/ЕС, Швейцария използва IMI в съответствие с принципите и условията за обмен, определени в посочените членове.

За целите на настоящото споразумение швейцарските *Commissions Paritaires* се считат за компетентни органи по смисъла на член 5, втора алинея, буква е) от Регламент (ЕС) № 1024/2012 и член 2, буква а) от Директива 2014/67/ЕС. Те използват IMI за осъществяване на сътрудничеството, посочено в член 4 от Директива 96/71/ЕО и член 6, член 7 и член 10, параграф 3 от Директива 2014/67/ЕС, когато изпълняват швейцарските колективни трудови договори и швейцарското законодателство относно командированите работници, както им е възложено от Швейцария, в съответствие с Директива 96/71/ЕО и Директива 2014/67/ЕС.

¹ Решение 2000/518/ЕО на Комисията от 26 юли 2000 г. съгласно Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета за адекватната защита на личните данни, предоставяни в Швейцария (ОВ L 215, 25.8.2000 г., стр. 1), включително всички последващи изменения.

За целите на Споразумението разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1024/2012 се четат със следните адаптации:

- а) в член 5, първо изречение позоваването на Директива 95/46/ЕО се разбира по отношение на Швейцария като позоваване на съответното национално законодателство;
- б) член 8, параграф 1, буква д) не се прилага по отношение на Швейцария;
- в) в член 9, параграф 5 по отношение на Швейцария думите „правото на Съюза“ се заменят с „правото на Съюза, включено в настоящото споразумение“;
- г) в член 10, параграф 1 по отношение на Швейцария думите „в съответствие с националното си законодателство или законодателството на Съюза“ се заменят с думите „в съответствие с швейцарското законодателство“;
- д) в член 16, параграфи 1 и 2 позоваванията на Директива 95/46/ЕО се разбират по отношение на Швейцария като позовавания на съответното национално законодателство;
- е) в член 17, параграф 4 позоваването на Директива 95/46/ЕО се разбира по отношение на Швейцария като позоваване на съответното национално законодателство;
- ж) в член 18, параграф 1 позоваването на Директива 95/46/ЕО се разбира по отношение на Швейцария като позоваване на съответното национално законодателство;
- з) в член 20 позоваването на Директива 95/46/ЕО се разбира по отношение на Швейцария като позоваване на съответното национално законодателство;

- и) в член 21:
 - i) в параграф 1 позоваването на Директива 95/46/ЕО се разбира по отношение на Швейцария като позоваване на съответното национално законодателство;
 - ii) параграф 3 не се прилага;
- й) член 25 не се прилага;
- к) член 26, параграф 1 се чете в съответствие с член 13 от Институционалния протокол към настоящото споразумение;
- л) Швейцария се включва в ИМІ на първия ден от тридесет и седмия месец след влизането в сила на Протокола за изменение.

7. 32014 L 0054: Директива 2014/54/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. относно мерки за улесняване на упражняването на правата, предоставени на работниците в контекста на свободното движение на работници (ОВ L 128, 30.4.2014 г., стр. 8).

За целите на настоящото споразумение разпоредбите на директивата се четат със следните адаптации:

- а) думите „работници на Съюза“ се заменят с думата „работници“;
- б) в член 1 и член 3 думите „член 45 от ДФЕС“ се заменят с думите „Споразумението“;

- в) в член 4 думите „правилата на Съюза в областта на свободното движение на работници“ се заменят с думите „правилата в областта на свободното движение на работници съгласно Споразумението“, а думата „SOLVIT“ не се прилага;
 - г) в член 6 думите „правото на Съюза“ се заменят с думите „Споразумението“.
 - д) в член 7 думите „с член 21 отДФЕС и с Директива 2004/38/ЕО“ се заменят с думите „със Споразумението“;
 - е) за целите на настоящото споразумение Директивата се прилага от първия ден на двадесет и петия месец след влизането в сила на Протокола за изменение.“
8. 32014 L 0067: Директива 2014/67/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. за осигуряване на изпълнението на Директива 96/71/ЕО относно командироването на работници в рамките на предоставянето на услуги и за изменение на Регламент (ЕС) № 1024/2012 относно административно сътрудничество посредством Информационната система за вътрешния пазар („Регламент за ИСВП(ИМІ)“ (ОВ L 159, 28.5.2014 г., стр. 11).

За целите на настоящото споразумение разпоредбите на директивата се четат със следните адаптации:

- а) в член 1:
 - і) в параграф 1, втора алинея думите „като същевременно се улеснява упражняването на свободното предоставяне на услуги за доставчиците на услуги и се насърчава лоялната конкуренция между доставчиците на услуги и с това се подкрепя функционирането на вътрешния пазар“ се четат „като същевременно се улеснява дотолкова, доколкото е предвидено в Споразумението, упражняването на свободното предоставяне на услуги и се насърчава дотолкова, доколкото е предвидено в Споразумението, лоялната конкуренция между доставчиците на услуги и с това се подкрепя функционирането на областите от вътрешния пазар, в които Швейцария участва“;
 - іі) в параграф 2 думите „упражняването на основни права, признати в държавите членки и на равнището на Съюза“ се заменят с „упражняването на основните права, признати в държавите членки и на равнището на Съюза, както и в Швейцария“;
- б) в член 4, параграф 3, буква в) по отношение на Швейцария думите „съгласно Регламент (ЕО) № 593/2008 (Рим I) и/или Римската конвенция“ се заменят с думите „съгласно Конвенцията относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела, съставена в Лугано на 30 октомври 2007 г.“;

- в) в член 6:
- i) в параграф 5, втора алинея думите „Комисията, след като е била информирана за това, когато е целесъобразно посредством ИСВП, взема съответните мерки“ се заменят с думите „Съвместният комитет се уведомява с цел намиране на решение.“;
 - ii) в параграф 10 думите „приложимото национално право и право на Съюза“ се заменят с думите „приложимото национално право и Споразумението“.
- г) в член 7, параграф 6 думите „правото на Съюза“ се заменят с думите „Споразумението“.
- д) в член 9:
- i) в параграф 1:
 - в първа алинея думите „правото на Съюза“ се заменят с думите „Споразумението“;
 - във втора алинея, буква а) думите „най-късно при започване на предоставянето на услуги“ за Швейцария се четат „най-много четири работни дни преди командироването, с цел извършване на проверки на място, което се прилага в конкретни сектори за доставчици на услуги, които командирова работници на нейна територия (Швейцария определя самостоятелно секторите и областите, които са обхванати от периода за предварително уведомление въз основа на обективен анализ на риска, по пропорционален и недискриминационен начин, като има предвид, че Споразумението ограничава свободата на предоставяне на услуги до 90 дни действителна работа за една календарна година“):-

- ii) в параграф 3 думите „законодателството на Съюза“ се заменят с думите „Споразумението“;
 - iii) в параграф 5 втора и трета алинея не се прилагат за Швейцария;
- e) в член 10, параграф 2, се добавя следното изречение:
- „Швейцария определя самостоятелно количеството и концентрацията на контрола, както и секторите и областите, които да бъдат контролирани, въз основа на обективен анализ на риска, по пропорционален и недискриминационен начин, като има предвид, че Споразумението ограничава свободата на предоставяне на услуги до 90 дни действителна работа за една календарна година“;
- ж) в член 12:
- i) в параграф 4 думите „правото на Съюза“ се заменят с думите „Споразумението“;
 - ii) в параграф 6 думите „с правото или практиката на Съюза и националното право и/или практика“ се заменят с думите „със Споразумението и националното право и/или практика“;
 - iii) параграф 8 не се прилага за Швейцария;

з) в член 20 се добавят следните изречения:

„В случай на доставчици на услуги, които не са изпълнили финансовите си задължения по отношение на предходно предоставяне на услуги към правоприлагащите органи и институции, Швейцария може да изиска депозирането на пропорционална финансова гаранция, преди те да могат да предоставят отново услуги в секторите, определени въз основа на самостоятелен и обективен анализ на риска. В случай на неплащане на финансовата гаранция Швейцария може да налага пропорционални санкции, стигащи до забраната за предоставяне на услуги, докато гаранцията не бъде платена.“;

и) за целите на настоящото споразумение директивата се прилага от първия ден след деня на приключване на преходния период, предвиден в член 23б, параграф 2 от Споразумението.

9. 32016 R 0589: Регламент (ЕС) 2016/589 на Европейския парламент и на Съвета от 13 април 2016 г. относно европейска мрежа на службите по заетостта (EURES), достъп на работниците до услуги за мобилност и по-нататъшно интегриране на пазарите на труда и за изменение на регламенти (ЕС) № 492/2011 и (ЕС) № 1296/2013 (ОВ L 107, 22.4.2016 г., стр. 1), изменен с:

– 32019 R 1149: Регламент (ЕС) 2019/1149 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. (ОВ L 186, 11.7.2019 г., стр. 21).

За целите на настоящото споразумение разпоредбите на регламента се четат със следните адаптации:

- а) за целите на Споразумението Комисията продължава да счита, че Швейцария осигурява адекватна защита на личните данни, както е посочено в член 34 от Регламент (ЕС) № 2016/589, докато Решение 2000/518/ЕО¹ е в сила;
- б) думите „член 45 от ДФЕС“ се заменят с думите „член 4 от Споразумението“;
- в) думите „граждани на Съюза“ се заменят с думите „граждани на държавите членки и на Швейцария“;
- г) в член 6:
 - і) препратките към член 3 от Договора за Европейския съюз и член 145 от Договора за функционирането на Европейския съюз не се прилагат;
 - іі) в буква г) думите „в Съюза“ се заменят с „в Съюза и Швейцария“, а думите „в съответствие с правото на Съюза и с националното право и националната практика“ се заменят с „в съответствие със Споразумението и с националното право и националната практика“;
- д) в член 9, параграф 4, буква в) думите „съществуващите правила и инструменти на Съюза“ се заменят с думите „съществуващите правила и инструменти, приложими съгласно Споразумението“;

¹ Решение на Комисията 2000/518/ЕО от 26 юли 2000 г. съгласно Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета за адекватната защита на личните данни, предоставяни в Швейцария.

е) в член 34 позоваването на Директива 95/46/ЕО се разбира по отношение на Швейцария като позоваване на съответното национално законодателство.

10. 32017 D 1255: Решение за изпълнение (ЕС) 2017/1255 на Комисията от 11 юли 2017 г. относно образец за описание на националните системи и процедури за приемане на организации за членове и партньори на EURES (ОБ L 179, 12.7.2017 г., стр. 18).
11. 32017 D 1256: Решение за изпълнение (ЕС) 2017/1256 на Комисията от 11 юли 2017 г. относно образците и процедурите за обмен на информация на равнището на Съюза във връзка с националните работни програми в рамките на мрежата EURES (ОБ L 179, 12.7.2017 г., стр. 24).
12. 32017 D 1257: Решение за изпълнение (ЕС) 2017/1257 на Комисията от 11 юли 2017 г. относно необходимите технически стандарти и формати за единна система за осигуряване на възможност за намиране на съответствия между свободните работни места и заявленията за работа и автобиографиите на портала EURES (ОБ L 179, 12.7.2017 г., стр. 32).
13. 32018 D 0170: Решение за изпълнение (ЕС) 2018/170 на Комисията от 2 февруари 2018 г. относно използването на еднообразни подробни спецификации за събирането и анализа на данни с цел наблюдение и оценка на функционирането на мрежата EURES (ОБ L 31, 3.2.2018 г., стр. 104).
14. 32018 D 1020: Решение за изпълнение (ЕС) 2018/1020 на Комисията от 18 юли 2018 г. относно приемането и актуализирането на списъка на уменията, компетентностите и професиите, включени в европейската класификация, за целите на автоматичното намиране на съответствия чрез общата информационно-технологична платформа на EURES (ОБ L 183, 19.7.2018 г., стр. 17).

15. 32018 D 1021: Решение за изпълнение (ЕС) 2018/1021 на Комисията от 18 юли 2018 г. относно приемането на техническите стандарти и формати, необходими за функционирането на автоматичното намиране на съответствия чрез общата информационно-технологична платформа с използване на европейската класификация и оперативната съвместимост между националните системи и европейската класификация (ОВ L 183, 19.7.2018 г., стр. 20).

16. 32018 R 1724: Регламент (ЕС) 2018/1724 на Европейския парламент и на Съвета от 2 октомври 2018 г. за създаване на единна цифрова платформа за предоставяне на достъп до информация, до процедури и до услуги за оказване на помощ и решаване на проблеми и за изменение на Регламент (ЕС) № 1024/2012 (ОВ L 295, 21.11.2018 г., стр. 1), изменен с:
 - 32022 R 0868: Регламент (ЕС) 2022/868 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2022 г. (ОВ L 152, 3.6.2022 г., стр. 1),
 - 32024 R 1252: Регламент (ЕС) 2024/1252 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 г. (ОВ L, 2024/1252, 3.5.2024 г.),
 - 32024 R 1735: Регламент (ЕС) 2024/1735 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. (ОВ L, 2024/1735, 28.6.2024 г.),

Някои от областите, посочени в приложение I към Регламент (ЕС) 2018/1724, и някои от процедурите, посочени в приложение II към посочения регламент, попадат извън обхвата на настоящото споразумение. Включването на посочения регламент в настоящото споразумение не засяга обхвата на Споразумението.

За целите на настоящото споразумение разпоредбите на регламента се четат със следните адаптации:

- а) в член 1, параграф 1:
 - і) в буква а) думите „произтичащи от правото на Съюза в областта на вътрешния пазар по смисъла на член 26, параграф 2 ДФЕС“ се заменят с думите „произтичащи от Споразумението“;
 - іі) в буква б) позоваванията на директиви 2006/123/ЕО, 2014/24/ЕС и 2014/25/ЕС не се прилагат;
- б) в член 13, параграф 2, буква в) позоваването на Регламент (ЕС) № 910/2014 се разбира по отношение на Швейцария като позоваване на съответното национално законодателство;
- в) в член 14:
 - і) в параграф 1 позоваванията на директиви 2006/123/ЕО, 2014/24/ЕС и 2014/25/ЕС не се прилагат;
 - іі) в параграф 5 позоваването на Регламент (ЕС) 2016/679 се разбира по отношение на Швейцария като позоваване на съответното национално законодателство;
- г) в член 30, параграф 1, буква б) позоваването на Регламент (ЕС) № 910/2014 се разбира по отношение на Швейцария като позоваване на съответното национално законодателство.

17. 32019 R 1157: Регламент (ЕС) 2019/1157 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. относно повишаване на сигурността на личните карти на гражданите на Съюза и на документите за пребиваване, издавани на гражданите на Съюза и на членовете на техните семейства, които упражняват правото си на свободно движение (ОВ L 188, 12.7.2019 г., стр. 67).

За целите на настоящото споразумение разпоредбите на регламента се четат със следните адаптации:

а) термините „гражданин на Съюза“ и „граждани на Съюза“ се заменят съответно с термините „гражданин на държава членка или на Швейцария“ и „граждани на държавите членки и на Швейцария“;

б) в член 3:

i) в параграф 4 думите „отпечатан в негатив, в син правоъгълник и ограден от 12 жълти звезди“ не се прилагат по отношение на Швейцария;

ii) в параграф 5 по отношение на Швейцария се добавя следната алинея:

„Чрез дерогация от първа алинея, когато личните карти се издават без носител на информация с висока степен на защита, в който са запаметени двата пръстови отпечатака на притежателя, тези лични карти не се приемат за целите на влизането и пребиваването в други договарящи страни и се отличават визуално от личните карти, отговарящи на изискванията на първа алинея.“;

- в) в член 5:
- i) в параграф 1 по отношение на Швейцария думите „от 3 август 2031 г.“ се четат „единадесет години след датата на влизане в сила на Протокола за изменение на Споразумението между Европейската общност и нейните държави членки, от една страна, и Конфедерация Швейцария, от друга страна, относно свободното движение на хора („Протокола за изменение“)“;
 - ii) в параграф 2 по отношение на Швейцария думите „от 3 август 2026 г.“ се четат „шест години след датата на влизане в сила на Протокола за изменение“;
- г) в член 6, буква з) думите „отпечатан в негатив, в син правоъгълник и ограден от 12 жълти звезди“ не се прилагат по отношение на Швейцария;
- д) в член 7, параграф 2 по отношение на държавите членки думите „Член на семейството ЕС“ се заменят с думите „Член на семейството СН“;
- е) в член 8:
- i) в параграф 1 по отношение на Швейцария думите „от 3 август 2026 г.“ се четат „шест години след датата на влизане в сила на Протокола за изменение“;
 - ii) в параграф 2 по отношение на Швейцария думите „от 3 август 2023 г.“ се четат „три години след датата на влизане в сила на Протокола за изменение“;
- ж) в член 10, параграф 2 думата „Хартата“ не се прилага по отношение на Швейцария;

- з) в член 11:
- i) позоваването на Регламент (ЕС) 2016/679 се разбира по отношение на Швейцария като позоваване на съответното национално законодателство;
 - ii) в параграф 4 по отношение на Швейцария думата „Съюза“ се чете „Споразумението“;
- и) в член 16 по отношение на Швейцария думите „2 август 2021 г.“ се четат „една година след датата на влизане в сила на Протокола за изменение“;

18. 32020 R 1121: Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/1121 на Комисията от 29 юли 2020 г. относно събирането и споделянето на статистически данни за потребителите и обратна информация от потребителите относно предлаганите от единната цифрова платформа услуги в съответствие с Регламент (ЕС) 2018/1724 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 245, 30.7.2020 г., стр. 3).“.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

КООРДИНАЦИЯ НА СХЕМИТЕ ЗА СОЦИАЛНА СИГУРНОСТ

Изменения на приложение II към Споразумението

Приложение II към Споразумението се заменя със следното:

„ПРИЛОЖЕНИЕ II

КООРДИНАЦИЯ НА СХЕМИТЕ ЗА СОЦИАЛНА СИГУРНОСТ

I. ВЪВЕДЕНИЕ

За целите на прилагането на членове 2—9 от Споразумението правните актове на Съюза, изброени в раздел II от настоящото приложение, се прилагат при спазване на принципа на динамично привеждане в съответствие, посочен в член 5 от Институционалния протокол към настоящото споразумение, както и при спазване на изключенията, изброени в параграф 7 от посочения член.

Освен ако не е предвидено друго в техническите адаптации, се счита, че правата и задълженията, които са предвидени за държавите — членки на Съюза, в правните актове на Съюза, включени в настоящото приложение, са предвидени за Швейцария. Това се прилага при пълно спазване на Институционалния протокол към настоящото споразумение.

Без да се засяга член 16 от Институционалния протокол към настоящото споразумение и освен ако не е предвидено друго в техническите адаптации, разпоредбите на актовете, изброени в раздел II, които изискват от държавите членки да предоставят информация на други държави членки или на Комисията, се прилагат по отношение на Швейцария. Когато тази информация се отнася до наблюдение или прилагане, Швейцария съобщава тази информация чрез Съвместния комитет.

II. СЕКТОРНИ АДАПТАЦИИ

1. Що се отнася до актовете, изброени в настоящото приложение, по отношение на Швейцария се прилагат следните изключения:
 - а) кантоналното законодателство относно авансовите плащания за издръжка се изключва от правилата за координация в областта на социалната сигурност;
 - б) допълнителните обезщетения и подобни обезщетения, предвидени в кантоналното законодателство, не се прехвърлят;
 - в) независещите от вноски смесени обезщетения в случай на безработица, предвидени в кантоналното законодателство, не се прехвърлят;
 - г) лицата, за които се прилага Споразумението и които пребивават извън Швейцария и Съюза, могат да се присъединят към схемата за доброволно осигуряване не по-късно от една година от датата, на която са престанали да бъдат осигурявани за старост, за преживели лица и за инвалидност, и след непрекъснат осигурителен период от най-малко пет години;

д) лицата, които работят извън Швейцария и Съюза за работодател в Швейцария и които престанат да се осигуряват по швейцарското осигуряване за старост, за преживели лица и за инвалидност след непрекъснат осигурителен период от най-малко пет години, могат да продължат осигуряването със съгласието на работодателя, ако подадат заявление в срок от шест месеца от датата, на която са престанали да се осигуряват;

е) надбавката за немощни лица, отпускана по силата на Федералния закон от 19 юни 1959 г. относно осигуряването за инвалидност и на Федералния закон от 20 декември 1946 г. относно осигуряването за старост и за преживели лица, не се прехвърля.

2. Редът и условията за участието на Швейцария в Административната комисия за координация на системите за социална сигурност и в Техническата комисия за обработка на информация и Одиторския съвет, създадени към Административната комисия, са следните:

Швейцария може да изпраща представител с консултативна функция (наблюдател) на заседанията на Административната комисия за координация на системите за социална сигурност към Европейската комисия и на заседанията на Техническата комисия за обработка на информация и на Одиторския съвет.

3. В протокол I, който е неразделна част от настоящото приложение, се съдържат специални разпоредби относно преходните договорености по отношение на осигуряването за безработица за гражданите на някои държави членки, притежаващи швейцарско разрешение за пребиваване, валидно за по-малко от една година, относно швейцарските надбавки за немощни лица и относно преходния период за прилагането на Регламент (ЕО) № 883/2004 спрямо разширената пенсионна схема в рамките на плановете за професионални обезщетения.

4. Договореностите относно защитата на правата, придобити от частни лица по силата на настоящото споразумение вследствие на оттеглянето на Обединеното кралство от Съюза, са посочени в протокол II, който е неразделна част от настоящото приложение.

A. ОБЩА КООРДИНАЦИЯ НА СОЦИАЛНАТА СИГУРНОСТ

A.1 ПОСОЧЕНИ АКТОВЕ

1. 32004 R 0883: Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. за координация на системите за социална сигурност (ОВ L 166, 30.4.2004 г., стр. 1), поправен с ОВ 200, 7.6.2004 г., стр. 1 и ОВ L 204, 4.8.2007 г., стр. 30, изменен с:
 - 32009 R 0988: Регламент (ЕС) 988/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г. (ОВ L 284, 30.10.2009 г., стр. 43),
 - 32010 R 1244: Регламент (ЕС) № 1244/2010 на Комисията от 9 декември 2010 г. (ОВ L 338, 22.12.2010 г., стр. 35),
 - 32012 R 0465: Регламент (ЕС) № 465/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2012 г. (ОВ L 149, 8.6.2012 г., стр. 4),
 - 32012 R 1224: Регламент (ЕС) № 1224/2012 на Комисията от 18 декември 2012 г. (ОВ L 349, 19.12.2012 г., стр. 45),
 - 32013 R 0517: Регламент (ЕС) № 517/2013 на Комисията от 13 май 2013 г. (ОВ L 158, 10.6.2013 г., стр. 1),

- 32013 R 1372: Регламент (ЕС) № 1372/2013 на Комисията от 19 декември 2013 г. (ОВ L 346, 20.12.2013 г., стр. 27), изменен с:
- 32014 R 1368: Регламент (ЕС) № 1368/2014 на Комисията от 17 декември 2014 г. (ОВ L 366, 20.12.2014 г., стр. 15), поправен с ОВ L 288, 22.10.2016 г., стр. 58,
- 32017 R 0492: Регламент (ЕС) 2017/492 на Комисията от 21 март 2017 г. (ОВ L 76, 22.3.2017 г., стр. 13),
- 32019 R 1149: Регламент (ЕС) 2019/1149 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. (ОВ L 186, 11.7.2019 г., стр. 21).

За целите на настоящото споразумение Регламент (ЕО) № 883/2004 се адаптира, както следва:

- а) в раздел I на приложение I се добавя следният текст:

„Швейцария

Кантонално законодателство относно авансовите плащания на издръжка на основание член 131а, параграф 1 и член 293, параграф 2 от Федералния граждански закон от 10 декември 1907 г.“;

б) в раздел II на приложение I се добавя следният текст:

„Швейцария

Помощи за раждане на дете и помощи за осиновяване съгласно приложимото кантонално законодателство на основание член 3, параграф 2 от Федералния закон за семейните помощи от 24 март 2006 г.“;

в) В приложение II се добавя следният текст:

„Германия—Швейцария

а) Спогодба за социална сигурност от 25 февруари 1964 г., изменена с допълващи спогодби № 1 от 9 септември 1975 г. и № 2 от 2 март 1989 г.:

- i) точка 9б, параграф 1, № 1—4 от Окончателния протокол (приложимо законодателство и право на обезщетения за болест в натура за лица, пребиваващи в германския ексклав Büsingen);
- ii) точка 9д, параграф 1, буква б), първо, второ и четвърто изречение от Окончателния протокол (достъп до доброволно осигуряване за болест в Германия чрез преместване в Германия).

- б) Спогодба за осигуряване при безработица от 20 октомври 1982 г.,
изменена с Допълнителния протокол от 22 декември 1992 г.:

член 8, параграф 5, Германия (област Bisingen) внася сума,
равностойна на кантоналната вноска съгласно швейцарското право, за
поемане на разходите за действителните места от мерки за насърчаване
на заетостта за работници, подлежащи на тази разпоредба.

Испания—Швейцария

Член 17 от Окончателния протокол към Спогодбата за социална сигурност
от 13 октомври 1969 г., изменена с Допълващата спогодба от 11 юни 1982 г.;
лицата, осигурени по испанската схема по силата на настоящата разпоредба
са освободени от изискването да участват в швейцарската
здравноосигурителна схема.

Италия—Швейцария

Член 9, параграф 1 от Спогодбата за социална сигурност от 14 декември
1962 г., изменена с Допълваща спогодба № 1 от 18 декември 1963 г.,
Допълващото споразумение от 4 юли 1969 г., Допълнителния протокол от 25
февруари 1974 г. и Допълващо споразумение № 2 от 2 април 1980 г.“;

- г) в приложение IV се добавя следният текст:

„Швейцария“;

д) в част 1 на приложение VIII се добавя следният текст:

„Швейцария

Всички заявления за пенсии за старост, за преживели лица и за инвалидност съгласно основната схема (Федералния закон от 20 декември 1946 г. относно осигуряването за старост и за преживели лица и Федералния закон от 19 юни 1959 г. относно осигуряването за инвалидност) и за пенсии за старост от минималната и от разширената пенсионна схема по задължителните планове за професионални обезщетения (Федерален закон от 25 юни 1982 г. за плановете за професионални обезщетения за осигуряване за старост, за преживели лица и за инвалидност).“;

е) в част 2 на приложение VIII се добавя следният текст:

„Швейцария

Пенсии за старост, за преживели лица и за инвалидност от минималната и от разширената пенсионна схема по задължителните планове за професионални обезщетения (Федерален закон от 25 юни 1982 г. относно плановете за професионални обезщетения за осигуряване за старост, за преживели лица и за инвалидност).“;

ж) в част II на приложение IX се добавя следният текст:

„Швейцария

Пенсии за преживели лица и за инвалидност от минималната и от разширената пенсионна схема по задължителните планове за професионални обезщетения (Федерален закон от 25 юни 1982 г. относно плановете за професионални обезщетения за осигуряване за старост, за преживели лица и за инвалидност).“;

з) към приложение X се добавя следният текст:

„Швейцария

1. Допълнителни обезщетения (Федерален закон от 6 октомври 2006 г. за допълнителните обезщетения) и сходни обезщетения, предвидени в кантоналното законодателство.
2. Пенсии в случай на затруднения по силата на осигуряването при инвалидност (член 28, алинея 1а от Федералния закон от 19 юни 1959 г. относно осигуряването за инвалидност, изменен на 7 октомври 1994 г.).
3. Независещи от вноски смесени обезщетения в случай на безработица, както е предвидено в кантоналното законодателство.
4. Независещи от вноски извънредни пенсии за инвалидност за лица с увреждания (член 39 от Федералния закон от 19 юни 1959 г. относно осигуряването за инвалидност), спрямо които преди настъпване на неработоспособността не се е прилагало швейцарското законодателство въз основа на дейност като заети или самостоятелно заети лица.“;

и) В приложение XI се добавя следният текст:

„Швейцария

1. Член 2 от Федералния закон от 20 декември 1946 г. относно осигуряването за старост и за преживели лица и член 1б от Федералния закон от 19 юни 1959 г. относно осигуряването за инвалидност, с които се урежда доброволното осигуряване в тези осигурителни сектори за швейцарските граждани, пребиваващи в държави, спрямо които не се прилага настоящото споразумение, се прилагат по отношение на лицата, пребиваващи извън Швейцария, които са граждани на други държави, спрямо които се прилага настоящото споразумение, и по отношение на бежанците и лицата без гражданство, които пребивават на територията на тези държави, ако тези лица се присъединят към схемата за доброволно осигуряване не по-късно от една година след датата, на която са престанали да са осигурени за старост, за преживели лица и за инвалидност след непрекъснат осигурителен период от поне пет години.
2. Когато дадено лице престане да подлежи на швейцарското осигуряване за старост, за преживели лица и за инвалидност след непрекъснат осигурителен период от поне пет години, то продължава да има право на осигуряване със съгласието на работодателя, ако работи в държава, в която Споразумението не е приложимо за работодател в Швейцария, и ако подаде заявление за тази цел в рамките на шест месеца от датата, на която престане да се осигурява.

3. Задължително осигуряване съгласно швейцарската здравноосигурителна система и възможни изключения.
- а) Швейцарските правни разпоредби, с които се урежда задължителното здравно осигуряване, се прилагат по отношение на следните лица, които не пребивават в Швейцария:
- i) лица, спрямо които се прилагат швейцарските правни разпоредби съгласно дял II от Регламента;
 - ii) лица, чиито разходи за обезщетения съгласно членове 24, 25, 26 от Регламента се поемат от Швейцария;
 - iii) лица, които получават осигурителни обезщетения за безработица от Швейцария;
 - iv) членове на семействата на лицата, посочени в подточки i) и iii), или на заето или самостоятелно заето лице, пребиваващо в Швейцария, което се осигурява съгласно швейцарската здравноосигурителна схема, освен ако тези членове на семейството пребивават в една от следните държави: Дания, Испания, Унгария, Португалия или Швеция;
 - v) членове на семействата на лицата, посочени в подточка ii), или на пенсионер, пребиваващ в Швейцария, който се осигурява съгласно швейцарската здравноосигурителна схема, освен ако тези членове на семейството пребивават в една от следните държави: Дания, Португалия или Швеция.

За членове на семейството се считат онези лица, които се определят като членове на семейството съгласно законодателството на държавата на пребиваване.

- б) Лицата, посочени в буква а), могат при поискване да бъдат освободени от задължително осигуряване, ако и докато пребивават в една от следните държави и могат да докажат, че имат право на обезщетение в случай на болест: Германия, Франция, Италия, Австрия и — по отношение на лицата, посочени в буква а), подточки iv) и v) — Финландия, и — по отношение на лицата, посочени в буква а), подточка ii) — Португалия.

Искането, посочено в буква б):

- а) се представя в срок от три месеца от датата, на която задължението за осигуряване в Швейцария поражда действие; когато в обосновани случаи искането е представено след този краен срок, освобождаването поражда действие от началото на задължението за осигуряване;
- б) се прилага за всички членове на семейството, които пребивават в една и съща държава.

4. Когато дадено лице, спрямо което се прилагат швейцарските правни разпоредби съгласно дял II от Регламента, в изпълнение на точка 3, буква б) подлежи за целите на здравното осигуряване на правните разпоредби на друга държава, обхваната от настоящото споразумение, разходите за тези обезщетения в натура за нетрудови злополуки се делят поравно между швейцарското осигурително дружество за трудови и нетрудови злополуки и професионални заболявания и компетентната здравноосигурителна институция, ако е налице право на обезщетения в натура и от двата органа. Швейцарското осигурително дружество за трудови и нетрудови злополуки и професионални заболявания поема всички разходи в случай на трудови злополуки, злополуки по пътя към работата или професионални заболявания, дори когато съществува право на обезщетения от здравноосигурителен орган в държавата на пребиваване.
5. Лицата, които работят, но не пребивават в Швейцария, и които имат задължително осигурително покритие в своята държава на пребиваване в съответствие с точка 3, буква б), както и членовете на семействата им, се ползват от разпоредбите на член 19 от Регламента по време на престоя си в Швейцария.
6. За целите на прилагане на членове 18, 19, 20, 27 от Регламента в Швейцария, компетентното осигурително дружество поема всички фактурирани разходи.
7. Осигурителните периоди за дневни надбавки, реализирани съгласно осигурителната схема на друга държава, по отношение на която се прилага настоящото споразумение, се вземат предвид за намаляването или премахването на евентуална резерва върху осигуряването за дневни надбавки в случай на майчинство или болест, когато лицето започне да се осигурява в швейцарско осигурително дружество в рамките на три месеца, след като осигурителното му покритие в друга държава се прекъсне.

8. Когато на лице, което е имало трудово правоотношение срещу заплащане или е било самостоятелно заето в Швейцария и е посрещало своите жизненоважни нужди, се е наложило да прекрати дейността си поради злополука или заболяване и вече не подлежи на швейцарското законодателство относно осигуряването за инвалидност, то се счита за обхванато от това осигуряване за целите на допустимостта за мерки за рехабилитация, докато започне да се изплаща пенсия за инвалидност и през целия период, в който се възползва от тези мерки, при условие че не е започнало нова работа извън Швейцария.“.

За целите на настоящото споразумение Регламент (ЕО) № 883/2004 се чете със следните адаптации:

В член 77, параграф 2 и в член 78 позоваването на разпоредбите на Общността за закрила на физическите лица относно обработката и свободното движение на лични данни се разбира, що се отнася до Швейцария, като позоваване на съответното национално законодателство.

2. 32019 R 0500: Регламент (ЕС) 2019/500 на Европейския парламент и на Съвета от 25 март 2019 г. за определяне на извънредни мерки в областта на координацията на системите за социална сигурност след оттеглянето на Обединеното кралство от Съюза (ОВ L 85I, 27.3.2019 г., стр. 35).

3. 32009 R 0987: Регламент (ЕО) № 987/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г. за установяване процедурата за прилагане на Регламент (ЕО) № 883/2004 за координация на системите за социална сигурност (ОВ L 284, 30.10.2009 г., стр. 1), изменен с:
- 32010 R 1244: Регламент (ЕС) № 1244/2010 на Комисията от 9 декември 2010 г. (ОВ L 338, 22.12.2010 г., стр. 35),
 - 32012 R 0465: Регламент (ЕС) № 465/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2012 г. (ОВ L 149, 8.6.2012 г., стр. 4),
 - 32012 R 1224: Регламент (ЕС) № 1224/2012 на Комисията от 18 декември 2012 г. (ОВ L 349, 19.12.2012 г., стр. 45),
 - 32013 R 1372: Регламент (ЕС) № 1372/2013 на Комисията от 19 декември 2013 г. (ОВ L 346, 20.12.2013 г., стр. 27),
 - 32014 R 1368: Регламент (ЕС) № 1368/2014 на Комисията от 17 декември 2014 г. (ОВ L 366, 20.12.2014 г., стр. 15), поправен с ОВ L 288, 22.10.2016 г., стр. 58,
 - 32017 R 0492: Регламент (ЕС) 2017/492 на Комисията от 21 март 2017 г. (ОВ L 76, 22.3.2017 г., стр. 13).

За целите на настоящото споразумение Регламент (ЕО) № 987/2009 се адаптира, както следва:

Към приложение 1 се добавя следният текст:

„Споразумение между Швейцария и Португалия от 25 май 2016 г. относно прихващането на вземания

Споразумение между Швейцария и Гърция от 15 ноември 2017 г. относно прихващането на вземания по отношение на обезщетения в натура съгласно Регламент (ЕИО) № 1408/71 и Регламент (ЕО) № 574/72 и Регламент (ЕО) № 883/2004 и Регламент (ЕО) № 987/2009

Споразумение между Швейцария и Италия от 27 февруари 2023 г. относно прихващането на вземания.

За целите на настоящото споразумение Регламент (ЕО) № 987/2009 се чете със следните адаптации:

В член 3, параграф 3 позоваването на разпоредбите на Общността относно защитата на физическите лица при обработването на лични данни и свободното движение на такива данни се разбира, що се отнася до Швейцария, като позоваване на съответното национално законодателство.

4. 31971 R 1408: Регламент (ЕИО) № 1408/71 на Съвета от 14 юни 1971 г. за прилагането на схеми за социална сигурност на заети лица, самостоятелно заети лица и членове на техните семейства и членове на техните семейства, които се движат в рамките на Общността (ОВ L 149, 5.7.1971 г., стр. 2), последно изменен с Регламент (ЕО) № 592/2008 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 177, 4.7.2008 г., стр. 1), както е приложим между Швейцария и държавите членки преди влизането в сила на Решение 1/2012 на Съвместния комитет от 31 март 2012 г.¹ и когато е споменат в Регламент (ЕО) № 883/2004 или Регламент (ЕО) № 987/2009, или когато са засегнати случаи от миналото.

5. 31972 R 0574: Регламент (ЕИО) № 574/72 на Съвета от 21 март 1972 г. относно определяне на реда за прилагане на Регламент (ЕИО) № 1408/71 за прилагането на схеми за социална сигурност на заети лица, самостоятелно заети лица и техните семейства, които се движат в рамките на Общността (ОВ L 74, 27.3.1972 г., стр. 1), последно изменен с Регламент (ЕО) № 120/2009 на Комисията (ОВ L 39, 10.2.2009 г., стр. 2), както е приложим между Швейцария и държавите членки преди влизането в сила на Решение 1/2012 на Съвместния комитет от 31 март 2012 г.² и когато е споменат в Регламент (ЕО) № 883/2004 или Регламент (ЕО) № 987/2009, или когато са засегнати случаи от миналото.

¹ Решение № 1/2012 на Съвместния комитет, създаден съгласно Споразумението между Европейската общност и нейните държави членки, от една страна, и Конфедерация Швейцария, от друга страна, относно свободното движение на хора от 31 март 2012 година за замяна на приложение II към посоченото споразумение относно координацията на схемите за социална сигурност (ОВ L 103, 13.4.2012 г., стр. 51).

² Решение № 1/2012 на Съвместния комитет, създаден съгласно Споразумението между Европейската общност и нейните държави членки, от една страна, и Конфедерация Швейцария, от друга страна, относно свободното движение на хора от 31 март 2012 година за замяна на приложение II към посоченото споразумение относно координацията на схемите за социална сигурност (ОВ L 103, 13.4.2012 г., стр. 51).

A.2 АКТОВЕ, КОИТО ДОГОВАРЯЩИТЕ СТРАНИ ВЗЕМАТ НАДЛЕЖНО ПРЕДВИД

1. 32010 D 0424(01): Решение на Административната комисия за координация на системите на социална сигурност № А1 от 12 юни 2009 г. за установяване на процедура на диалог и помирение по отношение на валидността на документите, определянето на приложимото законодателство и предоставянето на обезщетения съгласно Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ С 106, 24.4.2010 г., стр. 1).
2. 32010 D 0424(02): Решение на Административната комисия за координация на системите на социална сигурност № А2 от 12 юни 2009 г. за тълкуване на член 12 от Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета относно законодателството, приложимо за командировани работници и самостоятелно заети работници, временно работещи извън компетентната държава (ОВ С 106, 24.4.2010 г., стр. 5).
3. 32010 D 0608(01): Решение на Административната комисия за координация на системите на социална сигурност № А3 от 17 декември 2009 г. относно сумирането на завършени непрекъснати периоди на командироване съгласно Регламент (ЕИО) № 1408/71 на Съвета и Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ С 149, 8.6.2010 г., стр. 3).
4. 32014 D 0520(03): Решение № Е4 от 13 март 2014 г. относно преходния период, посочен в член 95 от Регламент (ЕО) № 987/2009 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ С 152, 20.5.2014 г., стр. 21).

5. 32017 D 0719(01): Решение E5 от 16 март 2017 г. относно практическите условия и ред във връзка с преходния период за обмена на данни по електронен път, посочен в член 4 от Регламент (ЕО) № 987/2009 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ С 233, 19.7.2017 г., стр. 3).
6. 32018 D 1004 (02): Решение № E6 от 19 октомври 2017 г. за определяне на момента, от който електронно съобщение се смята за законно доставено в системата за електронен обмен на данни за социална сигурност (EESSI) (ОВ С 355, 4.10.2018 г., стр. 5).
7. 32020 D 0306 (01): Решение № E7 от 27 юни 2019 г. относно практическите договорености за сътрудничество и обмен на данни до пълното въвеждане в държавите членки на системата за електронен обмен на данни за социалната сигурност (EESSI) (ОВ С 73, 6.3.2020 г., стр. 5).
8. 32024 D 06842: Решение на Административната комисия за координация на системите за социална сигурност № E8 от 14 март 2024 г. за установяване на процедура за управление на промени, приложима за координатите на органите, определени в член 1 от Регламент (ЕО) № 883/2004 и присъстващи в електронната директория, която е съставна част от EESSI (ОВ С 73, 6.3.2020 г., стр. 5).
9. 32010 D 0424(04): Решение на Административната комисия за координация на системите на социална сигурност № F1 от 12 юни 2009 г. за тълкуване на член 68 от Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета относно правилата за предимство в случай на съвпадане на семейни обезщетения (ОВ С 106, 24.4.2010 г., стр. 11).

10. 32016 D 0211(05): Решение № F2 от 23 юни 2015 г. относно обмена на данни между институциите за целите на отпускането на семейни обезщетения (ОВ С 52, 11.2.2016 г., стр. 11).
11. 32019 D 0626(01): Решение № F3 от 19 декември 2018 г. относно тълкуването на член 68 от Регламент (ЕО) № 883/2004 във връзка с метода на изчисляване на диференциращата добавка (ОВ С 215, 26.6.2019 г., стр. 2).
12. 32010 D 0424(05): Решение на Административната комисия за координация на системите на социална сигурност № Н1 от 12 юни 2009 г. относно рамката за прехода от регламенти (ЕИО) № 1408/71 и (ЕИО) № 574/72 на Съвета към регламенти (ЕО) № 883/2004 и (ЕО) № 987/2009 на Европейския парламент и на Съвета и прилагането на решенията и препоръките на Административната комисия за координация на системите за социална сигурност (ОВ С 106, 24.4.2010 г., стр. 13).
13. 32010 D 0608(02): Решение на Административната комисия за координация на системите на социална сигурност № Н5 от 18 март 2010 г. относно сътрудничеството в борбата с измамите и грешките в рамките на Регламент (ЕО) № 883/2004 на Съвета и Регламент (ЕО) № 987/2009 на Европейския парламент и на Съвета за координация на системите за социална сигурност (ОВ С 149, 8.6.2010 г., стр. 5).
14. 32011 D 0212(01): Решение № Н6 от 16 декември 2010 г. относно прилагането на някои принципи при сумирането на периоди по член 6 от Регламент (ЕО) № 883/2004 за координация на системите за социална сигурност (ОВ С 45, 12.2.2011 г., стр. 5).

15. 32021 D 0506 (01): Решение № Н11 от 9 декември 2020 г. относно отлагането на срокове, посочени в членове 67 и 70 от Регламент (ЕО) № 987/2009, както и в Решение № S9, вследствие на пандемията от COVID-19 (ОВ С 170, 6.5.2021 г., стр. 4).
16. 32022 D 0228 (01): Решение № Н12 от 19 октомври 2021 г. относно датата, която се взема предвид при определяне на обменния курс, посочен в член 90 от Регламент (ЕО) № 987/2009 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ С 93, 28.2.2022 г., стр. 6).
17. 32022 D 0810(01): Решение № Н13 от 30 март 2022 г. относно състава и правилата за дейността на Одиторския съвет на Административната комисия за координация на системите за социална сигурност (текст от значение за ЕИП и за Споразумението ЕС — Швейцария) 2022/С 305/03 (ОВ С 305, 10.8.2022 г., стр. 4).
18. 32024 D 00594: Решение № Н14 от 21 юни 2023 г. за публикуване на бележката с насоки относно пандемията от COVID-19, бележката относно тълкуването на прилагането на дял II от Регламент (ЕО) № 883/2004 и на членове 67 и 70 от Регламент (ЕО) № 987/2009 по време на пандемията от COVID-19, указанията относно работата от разстояние, приложими в периода между 1 юли 2022 г. и 30 юни 2023 г., и указанията относно работата от разстояние, приложими от 1 юли 2023 г. (ОВ С/2024/594, 11.1.2024 г.).
19. 32024 D 06845: Решение № Н15 от 27 юни 2024 г. относно правилата на работа и състава на Техническата комисия за обработка на информация към Административната комисия за координация на системите за социална сигурност (ОВ С, С/2024/6845, 14.11.2024 г.).

20. 32010 D 0424(07): Решение на Административната комисия за координация на системите на социална сигурност № P1 от 12 юни 2009 г. за тълкуване на член 50, параграф 4, член 58 и член 87, параграф 5 от Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета относно отпускането на обезщетения за инвалидност и старост и обезщетения на преживели лица (ОВ С 106, 24.4.2010 г., стр. 21).
21. 32013 D 0927(01): Решение № R1 от 20 юни 2013 г. относно тълкуването на член 85 от Регламент (ЕО) № 987/2009 (ОВ С 279, 27.9.2013 г., стр. 11).
22. 32010 D 0424(08): Решение на Административната комисия за координация на системите на социална сигурност № S1 от 12 юни 2009 г. относно Европейската здравноосигурителна карта (ОВ С 106, 24.4.2010 г., стр. 23).
23. 32010 D 0424(09): Решение на Административната комисия за координация на системите на социална сигурност № S2 от 12 юни 2009 г. относно техническите спецификации на Европейската здравноосигурителна карта (ОВ С 106, 24.4.2010 г., стр. 26).
24. 32010 D 0424(10): Решение на Административната комисия за координация на системите на социална сигурност № S3 от 12 юни 2009 г. за определяне на обезщетенията, обхванати в член 19, параграф 1 и член 27, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета и член 25, буква А, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 987/2009 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ С 106, 24.4.2010 г., стр. 40).

25. 32010 D 0424(15): Решение на Административната комисия за координация на системите на социална сигурност № S5 от 2 октомври 2009 г. за тълкуване на понятието обезщетения в натура съгласно определението в член 1, буква ха) от Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета за болест или майчинство в съответствие с членове 17, 19, 20, 22, член 24, параграф 1, членове 25, 26, член 27, параграфи 1, 3, 4 и 5, членове 28, 34 и член 36, параграфи 1 и 2 от Регламент (ЕО) № 883/2004 и за изчисляването на сумите за възстановяване съгласно членове 62, 63 и 64 от Регламент (ЕО) № 987/2009 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ С 106, 24/04/2010, стр. 54).
26. 32010 D 0427(02): Решение на Административната комисия за координация на системите на социална сигурност № S6 от 22 декември 2009 г. относно регистрацията в държавата членка на пребиваване съгласно член 24 от Регламент (ЕО) № 987/2009 и съставянето на списъците, предвидени в член 64, параграф 4 от Регламент (ЕО) № 987/2009 (ОВ С 107, 27.4.2010 г., стр. 6).
27. 32011 D 0906(01): Решение № S8 от 15 юни 2011 г. относно отпускането на протези, основни помощни средства и други съществени обезщетения в натура, предвидени в член 33 от Регламент (ЕО) № 883/2004 за координация на системите за социална сигурност (ОВ С 262, 6.9.2011 г., стр. 6).
28. 32014 D 0520(02): Решение № S10 от 19 декември 2013 г. относно прехода от регламенти (ЕИО) № 1408/71 и (ЕИО) № 574/72 към регламенти (ЕО) № 883/2004 и № 987/2009 и прилагането на процедурите по възстановяването на разходи (ОВ С 152, 20.5.2014 г., стр. 16).

29. 32021 D 0618(01): Решение № S11 от 9 декември 2020 г. относно процедурите за възстановяване на суми за изпълнението на членове 35 и 41 от Регламент (ЕО) № 883/2004 (ОВ С 236, 18.6.2021 г., стр. 4).
30. 32025 D 01598: Решение № S12 от 16 октомври 2024 г. относно възстановяването на разходи за здравно обслужване във връзка с прехвърлянето на пациенти в друга държава членка в случай на голям брой пострадали вследствие на бедствия (ОВ С, С/2025/1598, 13.3.2025 г.).
31. 32010 D 0424(11): Решение на Административната комисия за координация на системите на социална сигурност № U1 от 12 юни 2009 г. относно член 54, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 987/2009 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на увеличението на обезщетенията за безработица за зависими членове на семейството (ОВ С 106, 24.4.2010 г., стр. 26).
32. 32010 D 0424(12): Решение на Административната комисия за координация на системите на социална сигурност № U2 от 12 юни 2009 г. относно обхвата на член 65, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на правата на обезщетения за безработица на напълно безработни лица, които не са погранични работници и които по време на последната си дейност като заети или самостоятелно заети лица са пребивавали на територията на държава членка, различна от компетентната държава членка (ОВ С 106, 24.4.2010 г., стр. 43).
33. 32010 D 0424(13): Решение на Административната комисия за координация на системите на социална сигурност № U3 от 12 юни 2009 г. относно обхвата на понятието „частична безработица“, приложимо по отношение на безработните лица, упоменати в член 65, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ С 106, 24.4.2010 г., стр. 45).

34. 32012 D 0225(01): Решение № U4 от 13 декември 2011 г. относно процедурите за възстановяване съгласно член 65, параграфи 6 и 7 от Регламент (ЕО) № 883/2004 и член 70 от Регламент (ЕО) № 987/2009 (ОВ С 57, 25.2.2012 г., стр. 4).

А.3 АКТОВЕ, КОИТО ДОГОВАРЯЩИТЕ СТРАНИ ВЗЕМАТ ПОД ВНИМАНИЕ

1. 32018 Н 0529(01): Препоръка № А1 от 18 октомври 2017 г. относно издаването на атестацията, посочена в член 19, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 987/2009 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ С 183, 29.5.2018 г., стр. 5).
2. 32013 Н 0927(01): Препоръка Н1 от 19 юни 2013 г. относно решението Gottardo, съгласно което социалните придобивки, с които се ползват гражданите на дадена държава членка по силата на двустранни спогодби за социална сигурност с трети държави, следва да се предоставят и на работниците, граждани на други държави (ОВ С 279, 27.9.2013 г., стр. 13).
3. 32019 Н 0429(01): Препоръка № Н2 от 10 октомври 2018 г. относно включването на елементи за установяване на автентичността на преносимите документи, които са издадени от институция на държава членка и показват положението на дадено лице за целите на прилагането на регламенти (ЕО) № 883/2004 и (ЕО) № 987/2009 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ С 147, 29.4.2019 г., стр. 6).
4. 32012Н0810(01): Препоръка на Административната комисия за координация на системите за социална сигурност № S1 от 15 март 2012 г. относно финансовите аспекти на трансграничното donorство на органи (ОВ С 240, 10.8.2012 г., стр. 3).

5. 32014 Н 0218(01): Препоръка № S2 от 22 октомври 2013 г. относно правата на обезщетения в натура за осигурените лица и членовете на семействата им при престой в трета държава по силата на двустранна спогодба между компетентната държава членка и съответната трета държава (ОВ С 46, 18.2.2014 г., стр. 8).
6. 32010 Н 0424(02): Препоръка на Административната комисия за координация на системите на социална сигурност № U1 от 12 юни 2009 г. относно приложимото законодателство по отношение на безработни лица, осъществяващи почасова професионална или търговска дейност в държава членка, различна от държавата на пребиваване (ОВ С 106, 24.4.2010 г., стр. 49).
7. 32010 Н 0424(03): Препоръка на Административната комисия за координация на системите на социална сигурност № U2 от 12 юни 2009 г. за прилагане на член 64, параграф 1, буква а) от Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на безработните лица, придружаващи съпрузите или партньорите си, които извършват професионална или търговска дейност в държава членка, различна от компетентната държава (ОВ С 106, 24.4.2010 г., стр. 51).

Б. ЗАПАЗВАНЕ НА ПРАВОТО НА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПЕНСИЯ

ПОСОЧЕНИ АКТОВЕ

1. 31998 L 0049: Директива 98/49/ЕО на Съвета от 29 юни 1998 г. за запазване на правото на допълнителна пенсия на заети лица и самостоятелно заети лица, движещи се в границите на Общността (ОВ L 209, 25.7.1998 г., стр. 46).

2. 32014 L 0050: Директива 2014/50/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. относно минималните изисквания за повишаване на мобилността на работниците между държавите членки чрез подобряване на придобиването и запазването на допълнителни пенсионни права (ОВ L 128, 30.4.2014 г., стр. 1).

За целите на настоящото споразумение разпоредбите на директивата се четат със следните адаптации:

член 6, параграф 5: позоваването на член 11 от Директива 2003/41/ЕО не се прилага за Швейцария.

Швейцария предприема мерките, посочени в член 8 от Директива 2014/50/ЕС, до първия ден на четиридесет и деветия месец след влизането в сила на Протокола за изменение.

ПРОТОКОЛ I

към приложение II към Споразумението

I. Осигуряване за безработица

Следните договорености се прилагат по отношение на работниците, които са граждани на Чешката република, Република Естония, Република Латвия, Република Литва, Република Унгария, Република Полша, Република Словения и Словашката република, до 30 април 2011 г. и по отношение на работниците, които са граждани на Република България и Румъния, до 31 май 2016 г. Те се прилагат за работниците, които са граждани на Република Хърватия, до края на седмата година след влизането в сила на Протокола относно участието на Република Хърватия.

1. Следните правила се прилагат по отношение на осигуряването при безработица за работниците, които имат разрешение за пребиваване с период на валидност, по-кратък от една година.
 - 1.1. Само работниците, които са плащали вноски в Швейцария в продължение на минималния период, изискван по Федералния закон за задължителното осигуряване за безработица и обезщетенията в случай на неплатежоспособност (*loi fédérale sur l'assurance-chômage obligatoire et l'indemnité en cas d'insolvabilité* — LACI)¹ и които отговарят и на другите условия за допустимост до обезщетения за безработица, имат право на такова обезщетение, предоставено от осигуряването срещу безработица, при определените от закона условия.

¹ Понастоящем 12 месеца.

- 1.2. Част от събираните вноски за работниците, чийто осигурителен период е прекалено кратък, за да даде право на обезщетение за безработица в Швейцария съгласно точка 1.1, се възстановява на държавите им на произход в съответствие с разпоредбите на точка 1.3, с цел да се покрият разходите за обезщетенията, предоставяни на тези работници в случай на пълна безработица; в този случай тези работници нямат право на обезщетение, ако са напълно безработни в Швейцария. При все това те имат право на обезщетения при неблагоприятни метеорологични условия и в случай че работодателят стане неплатежоспособен. Обезщетения в случай на пълна безработица се изплащат от държавата на произход, при условие че въпросните работници са на разположение за работа. Периодите на осигуряване, завършени в Швейцария, се вземат предвид така, както биха били взети предвид, ако са завършени в държавата на произход.
- 1.3. Частта от събираните вноски за работниците, посочена в точка 1.2, се възстановява всяка година в съответствие със следните разпоредби:
- а) за всяка отделна държава се изчисляват общите вноски на тези работници въз основа на годишния брой наети работници и средните годишни вноски, платени за всеки работник (вноски на работодателя и служителя).
 - б) част от така изчислената сума, която съответства на относителния дял, който обезщетението за безработица представлява като процент от всички обезщетения, посочени в точка 1.2, се възстановява на държавата на произход на работниците, а друга част се запазва от Швейцария като резерв за последващи обезщетения¹.

¹ Възстановени вноски за работниците, които ще упражнят правото си на обезщетение за безработица в Швейцария, след като са плащали вноски поне 12 месеца — в течение на няколко периода на пребиваване — в рамките на две години.

в) Швейцария предоставя ежегодно извлечение, в което се посочват възстановените вноски. По искане на държавите на произход тя посочва базата за изчисление и възстановените суми. Държавите на произход уведомяват ежегодно Швейцария за броя получатели на обезщетения за безработица, както са посочени в точка 1.2.

2. Ако държава членка, засегната от тези правила, изпитва затруднения при прекратяването на договореностите за възстановяване на вноски или ако Швейцария изпитва затруднения с договореностите за сумиране, всяка от договарящите страни може да отнесе проблема до Съвместния комитет.

II. Надбавки за немощни лица

Надбавките за немощни лица, отпускани по силата на швейцарския Федерален закон от 19 юни 1959 г. относно осигуряването за инвалидност и на Федералния закон от 20 декември 1946 г. относно осигуряването за старост и за преживели лица, изменен на 8 октомври 1999 г., се предоставят единствено ако въпросното лице пребивава в Швейцария.

III. Прилагане на Регламент (ЕО) № 883/2004 по отношение на разширените безусловно придобити права на доходи

Швейцария прилага Регламент (ЕО) № 883/2004 по отношение на разширената схема съгласно Федералния закон от 17 декември 1993 г. относно свободното движение между планове за професионални обезщетения по отношение на пенсиите за старост, за преживели лица и за инвалидност до първия ден на четиридесет и деветия месец след влизането в сила на Протокола за изменение.

ПРОТОКОЛ II

към приложение II към Споразумението

КАТО СЕ ИМА ПРЕДВИД, че в член 33 от Споразумението за оттеглянето на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия от Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия (наричано по-нататък „Споразумението за оттегляне“) се посочва, че част втора, дял III от Споразумението за оттегляне се прилага по отношение на гражданите на Исландия, Княжество Лихтенщайн, Кралство Норвегия и Конфедерация Швейцария, при условие че тези държави са сключили и прилагат съответните споразумения с Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия, които се прилагат за гражданите на Съюза, както и съответните споразумения със Съюза, които се прилагат за гражданите на Обединеното кралство,

КАТО СЕ ИМА ПРЕДВИД, че в член 26б от Споразумението между Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия и Конфедерация Швейцария относно правата на гражданите след оттеглянето на Обединеното кралство от Европейския съюз и Споразумението за свободно движение на хора се посочва, че разпоредбите на част III от това споразумение се прилагат за гражданите на Съюза, при условие че Съюзът е сключил и прилага съответните споразумения с Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия, които се прилагат за швейцарските граждани, както и съответните споразумения с Швейцария, които се прилагат за гражданите на Обединеното кралство,

КАТО СЕ ПРИЗНАВА, че е необходимо да се предостави реципрочна защита на социалноосигурителните права на гражданите на Обединеното кралство, както и на членовете на техните семейства и преживелите ги лица, които към края на преходния период са или са били в трансгранична ситуация, в която участват едновременно една или няколко от договарящите страни по Споразумението за свободно движение на хора и Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия,

ЧЛЕН 1

Определения и позовавания

1. За целите на настоящия протокол се прилагат следните определения:
 - а) „Споразумение за оттегляне“ означава Споразумението за оттеглянето на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия от Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия¹;
 - б) „Споразумение за правата на гражданите“ означава Споразумението между Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия и Конфедерация Швейцария относно правата на гражданите след оттеглянето на Обединеното кралство от Европейския съюз и Споразумението за свободно движение на хора;
 - в) „обхванати държави“ означава държавите — членки на Съюза, и Швейцария;
 - г) „преходен период“ означава преходният период, посочен в член 126 от Споразумението за оттегляне;
 - д) определенията в член 1 от Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета² и член 1 от Регламент (ЕО) № 987/2009 на Европейския парламент и на Съвета³.

¹ ОВ L 29, 31.1.2020 г., стр. 7.

² Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. за координация на системите за социална сигурност (ОВ L 166, 30.4.2004 г., стр. 1, поправен с ОВ 200, 7.6.2004 г., стр. 1).

³ Регламент (ЕО) № 987/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г. за установяване процедурата за прилагане на Регламент (ЕО) № 883/2004 за координация на системите за социална сигурност (ОВ L 284, 30.10.2009 г., стр. 1).

2. За целите на настоящия протокол всички позовавания на държавите членки и на компетентните органи на държавите членки в разпоредби на правото на Съюза, станали приложими по силата на настоящия протокол, се разбират като включващи Обединеното кралство и неговите компетентни органи.

ЧЛЕН 2

Персонален обхват

1. Настоящият протокол се прилага за следните лица:
 - а) гражданите на Обединеното кралство, спрямо които се прилага законодателството на една от обхванатите държави в края на преходния период, както и членовете на техните семейства и преживелите ги лица;
 - б) гражданите на Обединеното кралство, които пребивават в една от обхванатите държави и спрямо които се прилага законодателството на Обединеното кралство в края на преходния период, както и членовете на техните семейства и преживелите ги лица;
 - в) лицата, които не попадат в обхвата на букви а) и б), но са граждани на Обединеното кралство, които упражняват дейност като заето или самостоятелно заето лице в една или няколко от обхванатите държави в края на преходния период и спрямо които въз основа на дял II от Регламент (ЕО) № 883/2004 се прилага законодателството на Обединеното кралство, както и членовете на техните семейства и преживелите ги лица;
 - г) лицата без гражданство и бежанците, които пребивават в една от обхванатите държави или в Обединеното кралство и които се намират в една от ситуациите, описани в букви а)—в), както и членовете на техните семейства и преживелите ги лица.

2. Лицата, посочени в параграф 1, попадат в обхвата на настоящия протокол дотогава, докогато продължават да се намират без прекъсване в една от ситуациите, описани в посочения параграф, включваща едновременно както една от обхванатите държави, така и Обединеното кралство.
3. Настоящият протокол се прилага и по отношение на гражданите на Обединеното кралство, които не попадат или вече не попадат в някоя от ситуациите, посочени в параграф 1 от настоящия член, но които попадат в обхвата на член 10 от Споразумението за оттегляне или на член 10 от Споразумението за правата на гражданите, както и по отношение на членовете на техните семейства и преживелите ги лица.
4. Лицата, посочени в параграф 3, попадат в обхвата на настоящия протокол дотогава, докогато продължават да имат право на пребиваване в една от обхванатите държави съгласно член 13 от Споразумението за оттегляне или член 12 от Споразумението за правата на гражданите или право на работа в държавата на месторабота съгласно член 24 или 25 от Споразумението за оттегляне или член 20 от Споразумението за правата на гражданите.
5. В случаите, когато настоящият член се отнася за членове на семейството и за преживели лица, тези лица са обхванати от настоящия протокол само дотолкова, доколкото техните права и задължения произтичат от това им качество съгласно Регламент (ЕО) № 883/2004.

ЧЛЕН 3

Правила за координация на социалната сигурност

1. По отношение на лицата, които попадат в обхвата на настоящия протокол, се прилагат правилата и целите, определени в член 8 от Споразумението и в настоящото приложение, както и регламенти (ЕО) № 883/2004 и (ЕО) № 987/2009.

2. Обхванатите държави надлежно вземат предвид решенията и препоръките на Административната комисия за координация на системите за социална сигурност към Европейската комисия, създадена съгласно Регламент (ЕО) № 883/2004 (наричана по-нататък „Административната комисия“), изброени в раздел А на настоящото приложение.

ЧЛЕН 4

Обхванати специални случаи

1. В следните случаи се прилагат следните правила до степента, определена в настоящия член, доколкото те се отнасят за лица, които не попадат или вече не попадат в обхвата на член 2:
 - а) гражданите на Обединеното кралство, както и лицата без гражданство и бежанците, пребиваващи в Обединеното кралство, по отношение на които преди края на преходния период се е прилагало законодателството на една от обхванатите държави, както и членовете на техните семейства и преживелите ги лица са обхванати от настоящия протокол за целите на използването и сумирането на периоди на осигуряване, заетост, самостоятелна заетост или пребиваване, включително правата и задълженията, произтичащи от такива периоди в съответствие с Регламент (ЕО) № 883/2004; за целите на сумирането на периоди се вземат предвид в съответствие с Регламент (ЕО) № 883/2004 периодите, завършени преди и след края на преходния период;

- б) правилата, определени в членове 20 и 27 от Регламент (ЕО) № 883/2004, продължават да се прилагат по отношение на гражданите на Обединеното кралство, както и по отношение на лицата без гражданство и бежанците, пребиваващи в Обединеното кралство, които преди края на преходния период са поискали разрешение да следват курс на планирано лечение съгласно Регламент (ЕО) № 883/2004, до края на лечението. Съответните процедури за възстановяване на разходите се прилагат дори и след приключване на лечението. Тези лица и придружаващите ги лица имат право да влизат в държавата по местолечение и да я напускат в съответствие с член 14 от Споразумението за оттегляне *mutatis mutandis* и член 13 от Споразумението за правата на гражданите *mutatis mutandis*;
- в) правилата, определени в членове 19 и 27 от Регламент (ЕО) № 883/2004, продължават да се прилагат за гражданите на Обединеното кралство, както и за лицата без гражданство и бежанците, пребиваващи в Обединеното кралство, които попадат в обхвата на Регламент (ЕО) № 883/2004 и които престояват в края на преходния период в една от обхванатите държави или в Обединеното кралство, до края на престоя им. Съответните процедури за възстановяване на разходите се прилагат дори и след приключване на престоя или лечението;
- г) правилата, определени в членове 67, 68 и 69 от Регламент (ЕО) № 883/2004, продължават да се прилагат дотогава, докато са изпълнени условията, по отношение на отпускането на семейни обезщетения, за които е налице право на получаване в края на преходния период, на гражданите на Обединеното кралство, както и на лицата без гражданство и бежанците, пребиваващи в Обединеното кралство, за които се прилага законодателството на Обединеното кралство и чиито членове на семейството пребивават в една от обхванатите държави в края на преходния период;
- д) в случаите, посочени в буква г) от настоящия параграф, за лицата, които имат права на членове на семейството в края на преходния период съгласно Регламент (ЕО) № 883/2004, като например производни права на обезщетения за болест в натура, посоченият регламент и съответните разпоредби на Регламент (ЕО) № 987/2009 продължават да се прилагат, докато са изпълнени предвидените в тях условия.

2. По отношение на лицата, които получават обезщетения съгласно параграф 1, буква а) от настоящия член, се прилагат разпоредбите на дял III, глава 1 от Регламент (ЕО) № 883/2004 по отношение на обезщетенията за болест.

Настоящият параграф се прилага *mutatis mutandis* по отношение на семейните обезщетения въз основа на членове 67, 68 и 69 от Регламент (ЕО) № 883/2004.

ЧЛЕН 5

Възстановяване, събиране и прихващане

Разпоредбите на регламенти (ЕО) № 883/2004 и (ЕО) № 987/2009 относно възстановяването, събирането и прихващането продължават да се прилагат по отношение на събития, доколкото те се отнасят до лица, които не попадат в обхвата на член 2, които:

- а) са настъпили преди края на преходния период; или
- б) настъпват след края на преходния период и се отнасят до лица, които попадат в обхвата на член 2 или член 4 при настъпване на събитието.

ЧЛЕН 6

Развитие на законодателството и адаптиране

1. Независимо от параграф 3, позоваванията в настоящия протокол на регламенти (ЕО) № 883/2004 и (ЕО) № 987/2009 или на разпоредби от тях се разбират като позовавания на актовете или разпоредбите, включени в Споразумението за свободно движение на хора, приложими към последния ден от преходния период.
2. В случай че регламенти (ЕО) № 883/2004 и (ЕО) № 987/2009 бъдат изменени или заменени след края на преходния период, позоваванията на тези регламенти в настоящия протокол се разбират като отнасящи се до тези регламенти, както са изменени или заменени, в съответствие с актовете, изброени в част II от приложение I към Споразумението за оттегляне, по отношение на Съюза, и част II от приложение I към Споразумението за правата на гражданите, по отношение на Швейцария.
3. За целите на настоящия протокол се разбира, че регламенти (ЕО) № 883/2004 и (ЕО) № 987/2009 включват адаптациите, изброени в част III от приложение I към Споразумението за оттегляне, по отношение на Съюза, и част III от приложение I към Споразумението за правата на гражданите, по отношение на Швейцария.
4. За целите на настоящия протокол измененията и адаптациите, посочени в параграфи 2 и 3, пораждат действие в деня след деня, в който съответните изменения и адаптации на приложение I към Споразумението за оттегляне или на приложение I към Споразумението за правата на гражданите пораждат действие, в зависимост от това коя от двете дати е по-късна.“.

ПРИЛОЖЕНИЕ III

ВЗАИМНО ПРИЗНАВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНАТА КВАЛИФИКАЦИЯ

Изменения на приложение III към Споразумението

Приложение III към Споразумението се заменя със следното:

„ПРИЛОЖЕНИЕ III

ВЗАИМНО ПРИЗНАВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНИ КВАЛИФИКАЦИИ

(Дипломи, свидетелства и други удостоверения за професионални квалификации)

РАЗДЕЛ I

ВЪВЕДЕНИЕ

За целите на прилагането на членове 2—9 от Споразумението правните актове на Съюза, изброени в раздел 2 от настоящото приложение, се прилагат при спазване на принципа на динамично привеждане в съответствие, посочен в член 5 от Институционалния протокол към настоящото споразумение, както и при спазване на изключенията, изброени в параграф 7 от същия член.

Освен ако не е предвидено друго в техническите адаптации, за правата и задълженията, които са предвидени във включените в настоящото приложение правни актове на Съюза за държавите — членки на Съюза, се счита, че са предвидени за Швейцария. Това се прилага при пълно спазване на Институционалния протокол към настоящото споразумение.

Без да се засяга член 16 от Институционалния протокол към настоящото споразумение и освен ако не е предвидено друго в техническите адаптации, разпоредбите на актовете, изброени в раздел 2, които изискват от държавите членки да предоставят информация на други държави членки или на Комисията, се прилагат по отношение на Швейцария. Когато тази информация се отнася до наблюдение или прилагане, Швейцария съобщава тази информация чрез Съвместния комитет.

РАЗДЕЛ 2

ПОСОЧЕНИ АКТОВЕ

1. 32005 L 0036: Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 септември 2005 г. относно признаването на професионалните квалификации (ОВ L 255, 30.9.2005 г., стр. 22),

изменена с:

- Директива 2006/100/ЕО на Съвета от 20 ноември 2006 г. за адаптиране на някои директиви в областта на свободното движение на хора поради присъединяването на България и Румъния (ОВ L 363, 20.12.2006 г., стр. 141),

- Регламент (ЕС) № 213/2011 на Комисията от 3 март 2011 г. за изменение на приложения II и V към Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно признаването на професионалните квалификации (ОВ L 59, 4.3.2011 г., стр. 4),
- Съобщение на Комисията — Уведомление относно професионалните сдружения или организации, които отговарят на условията по член 3, параграф 2, изброени в приложение I към Директива 2005/36/ЕО (ОВ С 111, 15.5.2009 г., стр. 1),
- Съобщение на Комисията — Уведомление относно професионалните сдружения или организации, които отговарят на условията по член 3, параграф 2, изброени в приложение I към Директива 2005/36/ЕО (ОВ С 182, 23.6.2011 г., стр. 1),
- Акт относно условията за присъединяване на Република Хърватия и промените в Договора за Европейския съюз, Договора за функционирането на Европейския съюз и Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия (ОВ L 112, 24.4.2012 г., стр. 10),
- Директива 2013/25/ЕС на Съвета от 13 май 2013 г. за адаптиране на някои директиви в областта на правото на установяване и свободното предоставяне на услуги поради присъединяването на Република Хърватия (ОВ L 158, 10.6.2013 г., стр. 368),
- Директива 2013/55/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 20 ноември 2013 г. за изменение на Директива 2005/36/ЕО относно признаването на професионалните квалификации и на Регламент (ЕС) № 1024/2012 относно административно сътрудничество посредством Информационната система за вътрешния пазар (ОВ L 354, 28.12.2013 г., стр. 132),

- Делегирано решение (ЕС) 2016/790 на Комисията от 13 януари 2016 г. за изменение на приложение V към Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета във връзка с удостоверенията за професионална квалификация и наименованията на курсовете на обучение (ОВ L 134, 24.5.2016 г., стр. 135),
- Делегирано решение (ЕС) 2017/2113 на Комисията от 11 септември 2017 г. за изменение на приложение V към Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета във връзка с удостоверенията за професионална квалификация и наименованията на курсовете на обучение (ОВ L 317, 1.12.2017 г., стр. 119),
- Делегирано решение (ЕС) 2019/608 на Комисията от 16 януари 2019 г. за изменение на приложение V към Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета по отношение на удостоверенията за професионална квалификация и наименованията на курсовете на обучение (ОВ L 104, 15.4.2019 г., стр. 1),
- Делегирано решение (ЕС) 2020/548 на Комисията от 23 януари 2020 г. за изменение на приложение V към Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета по отношение на удостоверенията за професионална квалификация и наименованията на курсовете на обучение (ОВ L 131, 24.4.2020 г., стр. 1),
- Делегирано решение (ЕС) 2021/2183 на Комисията от 25 август 2021 г. за изменение на приложение V към Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета по отношение на удостоверенията за професионална квалификация и наименованията на курсовете на обучение (ОВ L 444, 10.12.2021 г., стр. 16),
- Делегирано решение (ЕС) 2023/2383 на Комисията от 23 май 2023 г. за изменение и поправка на Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета във връзка с удостоверенията за професионална квалификация и наименованията на курсовете на обучение (ОВ L 2383, 9.10.2023 г., стр. 1),

- Делегирана директива (ЕС) 2024/782 на Комисията от 4 март 2024 г. за изменение на Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета по отношение на минималните квалификационни изисквания за професиите „медицинска сестра с общ профил“, „лекар по дентална медицина“ и „фармацевт“ (ОВ L, 2024/782, 31.5.2024 г.),
- Делегирано решение (ЕС) 2024/1395 на Комисията от 31 май 2024 г. за изменение на Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета във връзка с удостоверенията за професионална квалификация и наименованията на курсовете на обучение (ОВ L 2024/1395, 31.5.2024 г.).

поправена с:

- Поправка на Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 септември 2005 г. относно признаването на професионалните квалификации (ОВ L 93, 4.4.2008 г., стр. 28),
- Поправка на Директива 2006/100/ЕО на Съвета от 20 ноември 2006 г. за адаптиране на някои директиви в областта на свободното движение на хора поради присъединяването на България и Румъния (ОВ L 177, 8.7.2015 г., стр. 60),

За целите на настоящото споразумение разпоредбите на Директивата се четат със следните адаптации:

а) в приложение V към Директивата, към точка 5.1.1 се добавя следният текст:

„Държава	Удостоверение за професионална квалификация	Орган, който присъжда квалификацията	Свидетелство, което придружава удостоверението за професионална квалификация	Референтна дата
Швейцария	Eidgenössisches Arztdiplom Diplôme fédéral de médecin Diploma federale di medico	Eidgenössisches Departement des Innern Département fédéral de l'intérieur Dipartimento federale dell'interno		1 юни 2002 г.“

б) в приложение V към Директивата, към точка 5.1.2 се добавя следният текст:

„Държава	Удостоверение за професионална квалификация	Орган, който присъжда квалификацията	Референтна дата
Швейцария	Diplom als Facharzt Diplôme de médecin spécialiste Diploma di medico specialista	Eidgenössisches Departement des Innern und Verbindung der Schweizer Ärztinnen und Ärzte (FMH) / Schweizerische Institut für ärztliche Weiter- und Fortbildung (SIWF) Département fédéral de l'intérieur et Fédération des médecins suisses (FMH) / Institut suisse pour la formation médicale postgraduée et continue (ISFM) Dipartimento federale dell'interno e Federazione dei medici svizzeri (FMH) / Istituto svizzero per la formazione medica (ISFM)	1 юни 2002 г.“

в) в приложение V към Директивата, към точка 5.1.3 се добавя следният текст:

„Държава	Наименование
Анестезиология Минимална продължителност на обучението: 3 години	
Швейцария	Anästhesiologie Anesthésiologie Anestesiologia

Държава	Наименование
Обща хирургия Минимална продължителност на обучението: 5 години	
Швейцария	Chirurgie Chirurgie Chirurgia

Държава	Наименование
Неврохирургия Минимална продължителност на обучението: 5 години	
Швейцария	Neurochirurgie Neurochirurgie Neurochirurgia

Държава	Наименование
Акушерство и гинекология Минимална продължителност на обучението: 4 години	
Швейцария	Gynäkologie und Geburtshilfe Gynécologie et obstétrique Ginecologia e ostetricia

Държава	Наименование
Вътрешни болести Минимална продължителност на обучението: 5 години	
Швейцария	Allgemeine Innere Medizin Médecine interne générale Medicina interna generale

Държава	Наименование
Офталмология Минимална продължителност на обучението: 3 години	
Швейцария	Ophthalmologie Ophtalmologie Oftalmologia

Държава	Наименование
Оториноларингология Минимална продължителност на обучението: 3 години	
Швейцария	Oto-Rhino-Laryngologie Oto-rhino-laryngologie Otorinolaringoiatria

Държава	Наименование
Педиатрия Минимална продължителност на обучението: 4 години	
Швейцария	Kinder- und Jugendmedizin Pédiatrie Pediatria

Държава	Наименование
Пулмология Минимална продължителност на обучението: 4 години	
Швейцария	Pneumologie Pneumologie Pneumologia

Държава	Наименование
Урология Минимална продължителност на обучението: 5 години	
Швейцария	Urologie Urologie Urologia

Държава	Наименование
Ортопедия Минимална продължителност на обучението: 5 години	
Швейцария	Orthopädische Chirurgie und Traumatologie des Bewegungsapparates Chirurgie orthopédique et traumatologie de l'appareil locomoteur Chirurgia ortopedica e traumatologia dell'apparato locomotore

Държава	Наименование
Патоанатомия Минимална продължителност на обучението: 4 години	
Швейцария	Pathologie Pathologie Patologia

Държава	Наименование
Неврология Минимална продължителност на обучението: 4 години	
Швейцария	Neurologie Neurologie Neurologia

Държава	Наименование
Психиатрия Минимална продължителност на обучението: 4 години	
Швейцария	Psychiatrie und Psychotherapie Psychiatrie et psychothérapie Psichiatria e psicoterapia

Държава	Наименование
Образна диагностика Минимална продължителност на обучението: 4 години	
Швейцария	Radiologie Radiologie Radiologia

Държава	Наименование
Лъчетерапия Минимална продължителност на обучението: 4 години	
Швейцария	Radio-Onkologie/Strahlentherapie Radio-oncologie/radiothérapie Radio-oncologia/radioterapia

Държава	Наименование
Пластична хирургия Минимална продължителност на обучението: 5 години	
Швейцария	Plastische, Rekonstruktive und Ästhetische Chirurgie Chirurgie plastique, reconstructive et esthétique Chirurgia plastica, ricostruttiva ed estetica

Държава	Наименование
Гръдна хирургия Минимална продължителност на обучението: 5 години	
Швейцария	Thoraxchirurgie ¹ Chirurgie thoracique Chirurgia toracica

Държава	Наименование
Кардиохирургия Минимална продължителност на обучението: 5 години	
Швейцария	Herz- und thorakale Gefässchirurgie; Chirurgie cardiaque et vasculaire thoracique Chirurgia del cuore e dei vasi toracici

¹ Програмата за обучение от 1 януари 2015 г. е акредитирана на 31 август 2018 г. Притежателите на съответстваща специализация, издадена преди датата на акредитация, получават без никакви допълнителни изисквания ново удостоверение за професионална квалификация „лекар със специалност“ с текуща дата на издаване.

Държава	Наименование
Съдова хирургия Минимална продължителност на обучението: 5 години	
Швейцария	Gefässchirurgie ¹ Chirurgie vasculaire Chirurgia vascolare

Държава	Наименование
Детска хирургия Минимална продължителност на обучението: 5 години	
Швейцария	Kinderchirurgie Chirurgie pédiatrique Chirurgia pediatrica

Държава	Наименование
Кардиология Минимална продължителност на обучението: 4 години	
Швейцария	Kardiologie Cardiologie Cardiologia

Държава	Наименование
Гастроентерология Минимална продължителност на обучението: 4 години	
Швейцария	Gastroenterologie Gastroentérologie Gastroenterologia

¹ Програмата за обучение от 1 януари 2015 г. е акредитирана на 31 август 2018 г. Притежателите на съответстваща специализация, издадена преди датата на акредитация, получават без никакви допълнителни изисквания ново удостоверение за професионална квалификация „лекар със специалност“ с текуща дата на издаване.

Държава	Наименование
Ревматология	
Минимална продължителност на обучението: 4 години	
Швейцария	Rheumatologie Rhumatologie Reumatologia

Държава	Наименование
Обща хематология	
Минимална продължителност на обучението: 3 години	
Швейцария	Hämatologie Hématologie Ematologia

Държава	Наименование
Ендокринология	
Минимална продължителност на обучението: 3 години	
Швейцария	Endokrinologie/Diabetologie Endocrinologie/diabétologie Endocrinologia/diabetologia

Държава	Наименование
Физиотерапия	
Минимална продължителност на обучението: 3 години	
Швейцария	Physikalische Medizin und Rehabilitation Médecine physique et réadaptation Medicina fisica e riabilitazione

Държава	Наименование
Дерматология и венерология Минимална продължителност на обучението: 3 години	
Швейцария	Dermatologie und Venerologie Dermatologie et vénéréologie Dermatologia e venerologia

Държава	Наименование
Тропически болести Минимална продължителност на обучението: 4 години	
Швейцария	TROPEN- und Reisemedizin Médecine tropicale et médecine des voyages Medicina tropicale e medicina di viaggio

Държава	Наименование
Детска психиатрия Минимална продължителност на обучението: 4 години	
Швейцария	Kinder- und Jugendpsychiatrie und -psychotherapie Psychiatrie et psychothérapie d'enfants et d'adolescents Psichiatria e psicoterapia infantile e dell'adolescenza

Държава	Наименование
Нефрология Минимална продължителност на обучението: 4 години	
Швейцария	Nephrologie Néphrologie Nefrologia

Държава	Наименование
Заразни болести	
Минимална продължителност на обучението: 4 години	
Швейцария	Infektiologie Infectiologie Malattie infettive

Държава	Наименование
Социална медицина	
Минимална продължителност на обучението: 4 години	
Швейцария	Prävention und Gesundheitswesen Prévention et santé publique Prevenzione e salute pubblica

Държава	Наименование
Фармакология	
Минимална продължителност на обучението: 4 години	
Швейцария	Klinische Pharmakologie und Toxikologie Pharmacologie et toxicologie cliniques Farmacologia e tossicologia clinica

Държава	Наименование
Трудова медицина	
Минимална продължителност на обучението: 4 години	
Швейцария	Arbeitsmedizin Médecine du travail Medicina del lavoro

Държава	Наименование
Алергология Минимална продължителност на обучението: 3 години	
Швейцария	Allergologie und klinische Immunologie Allergologie et immunologie clinique Allergologia e immunologia clinica

Държава	Наименование
Нуклеарна медицина Минимална продължителност на обучението: 4 години	
Швейцария	Nuklearmedizin Médecine nucléaire Medicina nucleare

Държава	Наименование на дипломата
Дентална, орална и лицево-челюстна хирургия (основно обучение на лекари и стоматолози) Минимална продължителност на обучението: 4 години	
Швейцария	Mund-, Kiefer- und Gesichtschirurgie Chirurgie orale et maxillo-faciale Chirurgia oro-maxillo-facciale

Държава	Наименование
Медицинска онкология Минимална продължителност на обучението: 5 години	
Швейцария	Medizinische Onkologie Oncologie médicale Oncologia medica

Държава	Наименование
Медицинска генетика Минимална продължителност на обучението: 4 години	
Швейцария	Medizinische Genetik Génétiq ue médicale Genetica medica“

г) в приложение V към Директивата, към точка 5.1.4 се добавя следният текст:

„Държава	Удостоверение за професионална квалификация	Професионално звание	Референтна дата
Швейцария	Diplom als praktischer Arzt/praktische Ärztin Diplôme de médecin praticien Diploma di medico generico	Praktischer Arzt/Praktische Ärztin Médecin praticien Medico generico	1 юни 2002 г.“

д) в приложение V към Директивата, към точка 5.2.2 се добавя следният текст:

„Държава	Удостоверение за професионална квалификация	Орган, който издава удостоверенията за професионална квалификация	Професионално звание	Референтна дата
Швейцария	1. Diplomierte Pflegefachfrau, diplomierter Pflegefachmann Infirmière diplômée et infirmier diplômé Infermiera diplomata e infermiere diplomato	Schulen, die staatlich anerkannte Bildungsgänge durchführen Écoles qui proposent des filières de formation reconnues par l'État Scuole che propongono dei cicli di formazione riconosciuti dallo Stato	Pflegefachfrau, Pflegefachmann Infirmière, infirmier Infermiera, infermiere	1 юни 2002 г.

„Държава	Удостоверение за професионална квалификация	Орган, който издава удостоверенията за професионална квалификация	Професионално звание	Референтна дата
	2. Бакалавър по сестрински грижи	Schulen, die staatlich anerkannte Bildungsgänge durchführen Écoles qui proposent des filières de formation reconnues par l'État Scuole che propongono dei cicli di formazione riconosciuti dallo Stato	Pflegefachfrau, Pflegefachmann Infirmière, infirmier Infermiera, infermiere	30 септември 2011 г.
	3. Diplomierte Pflegefachfrau HF, diplomierter Pflegefachmann HF Infirmière diplômée ES, infirmier diplômé ES Infermiera diplomata SSS, infermiere diplomato SSS	Höhere Fachschulen, die staatlich anerkannte Bildungsgänge durchführen Écoles supérieures qui proposent des filières de formation reconnues par l'État Scuole specializzate superiori che propongono dei cicli di formazione riconosciuti dallo Stato	Pflegefachfrau, Pflegefachmann Infirmière, infirmier Infermiera, infermiere	1 юни 2002 г.“

е) в приложение V към Директивата, към точка 5.3.2 се добавя следният текст:

„Държава	Удостоверение за професионална квалификация	Орган, който издава удостоверенията за професионална квалификация	Свидетелство, което придружава удостоверението за професионална квалификация	Професионално звание	Референтна дата
Швейцария	Eidgenössisches Zahnarztdiplom Diplôme fédéral de médecin-dentiste Diploma federale di medico-dentista	Eidgenössisches Departement des Innern Département fédéral de l'intérieur Dipartimento federale dell'interno		Zahnarzt Médecin-dentiste Medico-dentista	1 юни 2002 г.“

ж) в приложение V към Директивата, към точка 5.3.3 се добавя следният текст:

„Ортодонтия				
Държава	Удостоверение за професионална квалификация	Орган, който издава удостоверенията за професионална квалификация		Референтна дата
Швейцария	Diplom für Kieferorthopädie Diplôme fédéral d'orthodontiste Diploma di ortodontista	Eidgenössisches Departement des Innern und Schweizerische Zahnärzte-Gesellschaft (SSO) / Büro für zahnmedizinische Weiterbildung (BZW) Département fédéral de l'intérieur et Société suisse d'odonto-stomatologie (SSO) / Bureau pour la formation postgrade en médecine dentaire (BZW) Dipartimento federale dell'interno e Società Svizzera di Odontologia e Stomatologia (SSO) / Ufficio per la formazione post-laurea in odontoiatria (BZW)		1 юни 2002 г.

Орална хирургия			
Държава	Удостоверение за професионална квалификация	Орган, който издава удостоверенията за професионална квалификация	Референтна дата
Швейцария	Diplom für Oralchirurgie Diplôme fédéral de chirurgie orale Diploma di chirurgia orale	Eidgenössisches Departement des Innern und Schweizerische Zahnärzte-Gesellschaft (SSO) / Büro für zahnmedizinische Weiterbildung (BZW) Département fédéral de l'intérieur et Société suisse d'odonto-stomatologie (SSO) / Bureau pour la formation postgrade en médecine dentaire (BZW) Dipartimento federale dell'interno e Società Svizzera di Odontologia e Stomatologia (SSO) / Ufficio per la formazione post-laurea in odontoiatria (BZW)	30 април 2004 г.“

з) в приложение V към Директивата, към точка 5.4.2 се добавя следният текст:

„Държава	Удостоверение за професионална квалификация	Орган, който издава удостоверенията за професионална квалификация	Свидетелство, което придружава удостоверението за професионална квалификация	Референтна дата
Швейцария	Eidgenössisches Tierarztdiplom Diplôme fédéral de vétérinaire Diploma federale di veterinario	Eidgenössisches Departement des Innern Département fédéral de l'intérieur Dipartimento federale dell'interno		1 юни 2002 г.“

и) в приложение V към Директивата, към точка 5.5.2 се добавя следният текст:

„Държава	Удостоверение за професионална квалификация	Орган, който издава удостоверенията за професионална квалификация	Професионално звание	Референтна дата
Швейцария	1. Diplomierte Hebamme Sage-femme diplômée Levatrice diplomata	Schulen, die staatlich anerkannte Bildungsgänge durchführen Écoles qui proposent des filières de formation reconnues par l'État Scuole che propongono dei cicli di formazione riconosciuti dallo Stato	Hebamme Sage-femme Levatrice	1 юни 2002 г.
	2. [Bachelor of Science [Name of the UAS] in Midwifery] „Bachelor of Science HES-SO de Sage-femme“ (Bachelor of Science HES-SO in Midwifery) „Bachelor of Science BFH Hebamme“ (Bachelor of Science BFH in Midwifery) „Bachelor of Science ZFH Hebamme“ (Bachelor of Science ZHAW in Midwifery)	Schulen, die staatlich anerkannte Bildungsgänge durchführen Écoles qui proposent des filières de formation reconnues par l'État Scuole che propongono dei cicli di formazione riconosciuti dallo Stato	Hebamme Sage-femme Levatrice	1 юни 2002 г.“

й) в приложение V към директивата, към точка 5.6.2 се добавя следният текст:

„Държава	Удостоверение за професионална квалификация	Орган, който издава удостоверенията за професионална квалификация	Свидетелство, което придружава удостоверението за професионална квалификация	Референтна дата
Швейцария	Eidgenössisches Apothekerdiplom Diplôme fédéral de pharmacien Diploma federale di farmacista	Eidgenössisches Departement des Innern Département fédéral de l'intérieur Dipartimento federale dell'interno		1 юни 2002 г.“

к) в приложение V към директивата, към точка 5.7.1 се добавя следният текст:

„Държава	Удостоверение за професионална квалификация	Орган, който издава удостоверенията за професионална квалификация	Свидетелство, което придружава удостоверението за професионална квалификация	Референтна академична година
Швейцария	Master of Science in Architecture - Diploma di architetto (Arch. Dipl. USI)	Accademia di Architettura dell'Università della Svizzera Italiana		2002—2003 г.
	Master of Arts BFH/HES-SO en architecture, Master of Arts BFH/HES-SO in Architecture	Haute école spécialisée de Suisse occidentale (HES-SO) together with Berner Fachhochschule (BFH)		2007—2008 г.
	Master of Arts BFH/HES-SO in Architektur, Master of Arts BFH/HES-SO in Architecture	Haute école spécialisée de Suisse occidentale (HES-SO) together with Berner Fachhochschule (BFH)		2007—2008 г.
	Master of Arts FHNW in Architektur	Fachhochschule Nordwestschweiz FHNW		2007—2008 г.

„Държава	Удостоверение за професионална квалификация	Орган, който издава удостоверенията за професионална квалификация	Свидетелство, което придружава удостоверението за професионална квалификация	Референтна академична година
	Master of Arts FHZ in Architektur	Fachhochschule Zentralschweiz (FHZ)		2007—2008 г.
	Master of Arts ZFH in Architektur	Zürcher Fachhochschule (ZFH), Zürcher Hochschule für Angewandte Wissenschaften (ZHAW), Departement Architektur, Gestaltung und Bauingenieurwesen		2007—2008 г.
	Master of Science MSc in Architecture, Architecte (arch. Dipl). EPF)	École Polytechnique Fédérale de Lausanne		2007—2008 г.
	Master of Science ETH in Architektur, MSc ETH Arch	Eidgenössische Technische Hochschule Zurich		2007—2008 г.“

л) в приложение VI към директивата се добавя следният текст:

„Държава	Удостоверение за професионална квалификация	Референтна академична година
Швейцария	1. Diploma di Architetto	1996—1997 г.
	2. Master of Arts/Science in Architecture - Diploma di Architetto	2000—2001 г.
	3. Dipl. Arch. ETH, arch. dipl. EPF, arch. dipl. PF	2004—2005 г.
	4. Architecte diplômé EAUG	2004—2005 г.
	5. Architekt REG A Architecte REG A Architetto REG A	2004—2005 г.“

2. 31977 L 0249: Директива 77/249/ЕИО на Съвета от 22 март 1977 г. относно улесняване на ефективното упражняване от адвокатите на свободата на предоставяне на услуги (ОВ L 78, 26.3.1977 г., стр. 17),

изменена с:

- 1 1979 Н: Акт относно условията за присъединяването и промените в Договорите – Присъединяването на Република Гърция (ОВ L 291, 19.11.1979 г., стр. 91),
- 1 1985 I: Акт относно условията на присъединяването и промените в Договорите — присъединяване на Кралство Испания и Португалската република (ОВ L 302, 15.11.1985 г., стр. 23),
- Решение 95/1/ЕО, Евратом, ЕОВС на Съвета на Европейския съюз от 1 януари 1995 г. за коригиране на инструментите относно присъединяването на нови държави членки към Европейския съюз (ОВ L 1, 1.1.1995 г., стр. 1),
- 1 2003 Т: Акт относно условията за присъединяване към Европейския съюз на Чешката република, Република Естония, Република Кипър, Република Латвия, Република Литва, Република Унгария, Република Малта, Република Полша, Република Словения и Словашката република и промените в Учредителните договори на Европейския съюз, приет на 16 април 2003 г. (ОВ L 236, 23.9.2003 г., стр. 33),
- 32006 L 0100: Директива 2006/100/ЕО на Съвета от 20 ноември 2006 г. за адаптиране на някои директиви в областта на свободното движение на хора поради присъединяването на България и Румъния (ОВ L 363, 20.12.2006 г., стр. 141),

- 32013 L 0025: Директива 2013/25/ЕС на Съвета от 13 май 2013 г. за адаптиране на някои директиви в областта на правото на установяване и свободното предоставяне на услуги поради присъединяването на Република Хърватия (ОВ L 158, 10.6.2013 г., стр. 368),

За целите на настоящото споразумение Директива 77/249/ЕИО се адаптира, както следва:

Към член 1, параграф 2 се добавя следният текст:

„Швейцария:

Advokat, Rechtsanwalt, Anwalt, Fürsprecher, Fürsprech

Avocat

Avvocato“.

3. 31998 L 0005: Директива 98/5/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 1998 г. за улесняване на постоянното упражняване на адвокатската професия в държава членка, различна от държавата, в която е придобита квалификацията (ОВ L 77, 14.3.1998 г., стр. 36), изменена със:
 - 1 2003 Т: Акт относно условията за присъединяване към Европейския съюз на Чешката република, Република Естония, Република Кипър, Република Латвия, Република Литва, Република Унгария, Република Малта, Република Полша, Република Словения и Словашката република и промените в Учредителните договори на Европейския съюз, приет на 16 април 2003 г. (ОВ L 236, 23.9.2003 г., стр. 33),

- 32006 L 0100: Директива 2006/100/ЕО на Съвета от 20 ноември 2006 г. за адаптиране на някои директиви в областта на свободното движение на хора поради присъединяването на България и Румъния (ОВ L 363, 20.12.2006 г., стр. 141),
- 32013 L 0025: Директива 2013/25/ЕС на Съвета от 13 май 2013 г. за адаптиране на някои директиви в областта на правото на установяване и свободното предоставяне на услуги поради присъединяването на Република Хърватия (ОВ L 158, 10.6.2013 г., стр. 368).

За целите на настоящото споразумение Директива 98/5/ЕО се адаптира, както следва:

В член 1, параграф 2, буква а) се добавя следният текст:

„Швейцария:

Advokat, Rechtsanwalt, Anwalt, Fürsprecher, Fürsprech

Avocat

Avvocato“.

4. 31974 L 0556: Директива 74/556/ЕИО на Съвета от 4 юни 1974 г. относно определяне на подробни разпоредби за преходните мерки, свързани с дейности в търговията и в разпространението на токсични продукти и за дейности, които предполагат професионално използване на тези продукти, включително дейности на посредници (ОВ L 307, 18.11.1974 г., стр. 1).

5. 319s74 L 0557: Директива 74/557/ЕИО на Съвета от 4 юни 1974 г. относно реализиране на свободата на установяване и свободното предоставяне на услуги по отношение на дейности на самостоятелно заети лица и на посредници в търговията и в разпространението на токсични продукти (ОВ L 307, 18.11.1974 г., стр. 5), изменена със:
- Решение 95/1/ЕО, Евратом, ЕОВС на Съвета на Европейския съюз от 1 януари 1995 г. за коригиране на инструментите относно присъединяването на нови държави членки към Европейския съюз (ОВ L 1, 1.1.1995 г., стр. 1),
 - 1 2003 Т: Акт относно условията за присъединяване към Европейския съюз на Чешката република, Република Естония, Република Кипър, Република Латвия, Република Литва, Република Унгария, Република Малта, Република Полша, Република Словения и Словашката република и промените в Учредителните договори на Европейския съюз, приет на 16 април 2003 г. (ОВ L 236, 23.9.2003 г., стр. 33),
 - 32006 L 0101: Директива 2006/0101/ЕО на Съвета от 20 ноември 2006 г. за адаптиране на Директиви 73/239/ЕИО, 74/557/ЕИО и 2002/83/ЕО в областта на свободното предоставяне на услуги, вследствие присъединяването на България и Румъния (ОВ L 363, 20.12.2006 г., стр. 238),
 - 32013 L 0025: Директива 2013/25/ЕС на Съвета от 13 май 2013 г. за адаптиране на някои директиви в областта на правото на установяване и свободното предоставяне на услуги поради присъединяването на Република Хърватия (ОВ L 158, 10.6.2013 г., стр. 368).

За целите на настоящото споразумение Директива 74/557/ЕИО се адаптира, както следва:

В Швейцария:

Всички продукти и токсични вещества, посочени във Федералния закон за защита от опасни вещества и препарати (сборник от федерални закони (СС 813.1), и по-специално тези, посочени в наредбите, свързани с акта (СС 813), и веществата, които са отровни за околната среда (СС 814.812.31, 814.812.32 и 814.812.33).

6. 31986 L 0653: Директива 86/653/ЕИО на Съвета от 18 декември 1986 г. относно координирането на правото на държавите членки, свързано с дейността на самостоятелно заетите търговски представители (ОВ L 382, 31.12.1986 г., стр. 17).
7. 32015 R 0983: Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/983 на Комисията от 24 юни 2015 г. относно процедурата за издаване на европейска професионална карта и прилагането на механизма за предупреждение съгласно Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 159, 25.6.2015 г., стр. 27).
8. 32018 L 0958: Директива (ЕС) 2018/958 на Европейския парламент и на Съвета от 28 юни 2018 г. относно проверката за пропорционалност преди приемането на ново регулиране на професии (ОВ L 173, 9.7.2018 г., стр. 25)
9. 32019 R 0907: Делегиран регламент (ЕС) 2019/907 на Комисията от 14 март 2019 г. за установяване на общ изпит в обучението за ски учители съгласно член 49б от Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно признаването на професионалните квалификации (ОВ L 145, 4.6.2019 г., стр. 7).

10. 32023 D 0423: Решение за изпълнение (ЕС) 2023/423 на Комисията от 24 февруари 2023 г. относно пилотен проект за прилагане на разпоредбите за административно сътрудничество, свързани с регулираните професии, определени в директиви 2005/36/ЕО и (ЕС) 2018/958 на Европейския парламент и на Съвета, посредством Информационната система за вътрешния пазар, и за интегриране на базата данни на регулираните професии в тази система (ОВ L 61, 27.2.2023 г., стр. 62).
11. 32012 R 1024: Регламент (ЕС) № 1024/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно административно сътрудничество посредством Информационната система за вътрешния пазар и за отмяна на Решение 2008/49/ЕО на Комисията (ОВ L 316, 14.11.2012 г., стр. 1), изменен с:
- 32013 L 0055: Директива 2013/55/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 20 ноември 2013 г. (ОВ L 354, 28.12.2013 г., стр. 132),
 - 32014 L 0060: Директива 2014/60/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. (ОВ L 159, 28.5.2014 г., стр. 1), поправена с ОВ L 147, 12.6.2015 г., стр. 24,
 - 32014 L 0067: Директива 2014/67/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. (ОВ L 159, 28.5.2014 г., стр. 11),
 - 32016 R 1191: Регламент (ЕС) 2016/1191 на Европейския парламент и на Съвета от 6 юли 2016 г. (ОВ L 200, 26.7.2016 г., стр. 1),
 - 32016 R 1628: Регламент (ЕС) № 2016/1628 на Европейския парламент и на Съвета от 14 септември 2016 г. (ОВ L 252, 16.9.2016 г., стр. 53), поправен с ОВ L 231, 6.9.2019 г., стр. 29,

- 32018 R 1724: Регламент (ЕС) 2018/1724 на Европейския парламент и на Съвета от 2 октомври 2018 г. (ОВ L 295, 21.11.2018 г., стр. 1),
- 32020 L 1057: Директива (ЕС) 2020/1057 на Европейския парламент и на Съвета от 15 юли 2020 г. (ОВ L 249, 31.7.2020 г., стр. 49),
- 32020 R 1055: Регламент (ЕС) 2020/1055 на Европейския парламент и на Съвета от 15 юли 2020 г. (ОВ L 249, 31.7.2020 г., стр. 17).

Швейцария използва Информационната система за вътрешния пазар (IMI) като трета държава с цел обмен на информация, включително лични данни, с участниците в IMI в рамките на Съюза, за да прилага процедури за административно сътрудничество, когато това е приложимо за целите на настоящото споразумение.

За целите на настоящото споразумение Комисията продължава да счита, че Швейцария осигурява адекватна защита на личните данни, както е посочено в член 23, параграф 1, буква в) от Регламент (ЕС) № 1024/2012, докато Решение 2000/518/ЕО¹ е в сила.

Швейцария използва системата IMI за прилагане на процедурите за административно сътрудничество, определени в членове 4а—4д, член 8, член 21а, член 50, член 56 и член 56а от Директива 2005/36/ЕО, изменена с Директива 2013/55/ЕС, в съответствие с принципите и условията за обмен, посочени в тези членове.

¹ Решение на Комисията от 26 юли 2000 г. съгласно Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета за адекватната защита на личните данни, предоставяни в Швейцария, включително всички последващи изменения.

За целите на настоящото споразумение разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1024/2012 се четат със следните адаптации:

- а) в член 5, първо изречение позоваването на Директива 95/46/ЕО се разбира по отношение на Швейцария като позоваване на съответното национално законодателство;
- б) член 8, параграф 1, буква д) не се прилага по отношение на Швейцария;
- в) в член 9, параграф 5 по отношение на Швейцария думите „правото на Съюза“ се заменят с „правото на Съюза, включено в настоящото споразумение“;
- г) в член 10, параграф 1, по отношение на Швейцария думите „в съответствие с националното си законодателство или законодателството на Съюза“ се заменят с думите „в съответствие с швейцарското законодателство“;
- д) в член 16, параграфи 1 и 2 позоваванията на Директива 95/46/ЕО се разбират по отношение на Швейцария като позовавания на съответното национално законодателство;
- е) в член 17, параграф 4 позоваването на Директива 95/46/ЕО се разбира по отношение на Швейцария като позоваване на съответното национално законодателство;
- ж) в член 18, параграф 1 позоваването на Директива 95/46/ЕО се разбира по отношение на Швейцария като позоваване на съответното национално законодателство;
- з) в член 20 позоваването на Директива 95/46/ЕО се разбира по отношение на Швейцария като позоваване на съответното национално законодателство;

- и) в член 21:
 - i) в параграф 1 позоваването на Директива 95/46/ЕО се разбира по отношение на Швейцария като позоваване на съответното национално законодателство;
 - ii) параграф 3 не се прилага;
 - й) член 25 не се прилага;
 - к) член 26, параграф 1 се чете в съответствие с член 13 от Институционалния протокол към настоящото споразумение.“.
-

ПРОТОКОЛ
ОТНОСНО ВТОРИТЕ ЖИЛИЩА В ДАНИЯ

Договарящите страни се споразумяват, че Протокол № 32 относно придобиването на недвижима собственост в Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз, се прилага и за настоящото споразумение по отношение на придобиването на втори жилища от швейцарски граждани в Дания.

ПРОТОКОЛ
ОТНОСНО ПРИДОБИВАНЕТО НА НЕДВИЖИМО ИМУЩЕСТВО В МАЛТА

Закупуването на недвижимо имущество на малтийските острови се урежда от Закона за недвижимото имущество (Придобиване от лица, които не пребивават постоянно) (Глава 246 от законите на Малта).

Този закон предвижда, че:

- а) Швейцарски гражданин може да закупува недвижимо имущество в Малта:
1. Ако недвижимото имущество ще бъде използвано като основно жилище или ако заявителят е живял в Малта като постоянно пребиваващ в продължение на повече от 5 години, или ако недвижимото имущество ще бъде използвано за стопански цели, няма ограничения.
 2. Ако недвижимото имущество ще бъде използвано за второ жилище и заявителят не е живял в Малта в продължение на 5 години, се изисква разрешение за придобиване на недвижимо имущество, което подлежи на условията, предвидени в Закона за недвижимото имущество (Придобиване от лица, които не пребивават постоянно), включително минимална цена от 174 274 EUR за апартаменти и 300 619 EUR за къщи (минималните цени се коригират ежегодно в съответствие с индекса на недвижимото имущество, както е посочено в Известието относно индекса на цените на недвижимите имоти [вторично законодателство 246.08 от Законите на Малта]). Такива покупки не изискват лицето да има право на пребиваване в Малта.
- б) Швейцарски граждани могат да установят първото си жилище в Малта в съответствие с приложимото национално законодателство. Напускането на Малта не води до задължение за разпореждане с имота, придобит като първо жилище.

- в) Швейцарски граждани, които закупуват имоти в специално определени области, създадени със закона (обичайно области, съставляващи част от проекти за обновяване на градската среда), не се нуждаят от разрешение за такива покупки, нито са ограничени в броя, ползването или стойността на закупуваните от тях имоти.

ПРОТОКОЛ
ОТНОСНО РАЗРЕШЕНИЯТА ЗА ДЪЛГОСРОЧНО ПРЕБИВАВАНЕ

ЕВРОПЕЙСКИЯТ СЪЮЗ, наричан по-нататък „Съюзът“,

и

КОНФЕДЕРАЦИЯ ШВЕЙЦАРИЯ, наричана по-нататък „Швейцария“,

се споразумяха за следното:

1. Издаването на разрешения за дългосрочно пребиваване се урежда съответно от правото на Съюза в съответствие с Договорите и от правото на Швейцария и не попада в обхвата на Споразумението относно свободното движение на хора (наричано по-нататък „Споразумението“). Следователно Институционалният протокол към Споразумението не се прилага по отношение на настоящия протокол.
2. Когато Швейцария и държавите — членки на Съюза, взаимно предоставят на гражданите на другата страна разрешения за дългосрочно пребиваване съгласно съответното право, посочено в параграф 1, тези правила се прилагат по недискриминационен начин, по-специално по отношение на минималната продължителност на изискваното предходно пребиваване от пет години.
3. Приложимите правила на Съюза и Швейцария остават съпоставими по отношение на други условия и изисквания, като се подразбира, че условията и изискванията са от компетентността съответно на Съюза съгласно Договорите и на Швейцария.

4. Горепосоченото не засяга:
- а) правилата за постоянно пребиваване, предвидени в Директива 2004/38/ЕО¹, както и
 - б) разпоредбите за граждани на трети държави, съдържащи се във вече сключени между държава — членка на Съюза, и Швейцария двустранни споразумения, които са по-благоприятни от приложимите правила на Съюза и Швейцария.
5. Независимо от параграф 1, член 10, параграфи 1, 2 и 5 от Институционалния протокол към Споразумението се прилагат *mutatis mutandis* за спорове, произтичащи от параграфи 2 и 3 от настоящия протокол. В тези случаи член 11 от Институционалния протокол към Споразумението също се прилага *mutatis mutandis*, с изключение на това, че пропорционални компенсаторни мерки могат да се приемат само в рамките на Споразумението.

Допълнението към Институционалния протокол към Споразумението за арбитражния съд се прилага *mutatis mutandis*, с изключение на член I.4, параграф 4, член III.4, параграф 3, второ изречение, член III.5, параграф 2, трето изречение, член III.9 и член III.10, параграф 5.

¹ Директива 2004/38/ЕО (ОВ L 158, 30.4.2004 г., стр. 77), както се прилага съгласно приложение I към Споразумението.

ИНСТИТУЦИОНАЛЕН ПРОТОКОЛ
КЪМ СПОРАЗУМЕНИЕТО
МЕЖДУ ЕВРОПЕЙСКАТА ОБЩНОСТ И НЕЙНИТЕ ДЪРЖАВИ ЧЛЕНКИ,
ОТ ЕДНА СТРАНА,
И КОНФЕДЕРАЦИЯ ШВЕЙЦАРИЯ, ОТ ДРУГА СТРАНА,
ОТНОСНО СВОБОДНОТО ДВИЖЕНИЕ НА ХОРА

ЕВРОПЕЙСКИЯТ СЪЮЗ, наричан по-нататък „Съюзът“,

и

КОНФЕДЕРАЦИЯ ШВЕЙЦАРИЯ, наричана по-нататък „Швейцария“,

КАТО ВЗЕХА ПРЕДВИД Споразумението между Европейската общност и нейните държави членки, от една страна, и Швейцарската конфедерация, от друга страна, относно свободното движение на хора, съставено в Брюксел на 21 юни 1999 г. (наричано по-долу „Споразумението“), което влезе в сила на 1 юни 2002 г.,

КАТО ВЗЕХА ПРЕДВИД Протокола към Споразумението от 21 юни 1999 г. между Европейската общност и нейните държави членки, от една страна, и Конфедерация Швейцария, от друга страна, за свободното движение на хора по отношение на участието, като договарящи страни, на Чешката република, Република Естония, Република Кипър, Република Латвия, Република Литва, Република Унгария, Република Малта, Република Полша, Република Словения и Словашката република след присъединяването им към Европейския съюз, съставен в Брюксел на 26 октомври 2004 г., който влезе в сила на 1 април 2006 г.,

КАТО ВЗЕХА ПРЕДВИД Протокола към Споразумението от 21 юни 1999 г. между Европейската общност и нейните държави членки, от една страна, и Конфедерация Швейцария, от друга, относно свободното движение на хора във връзка с участието на Република България и Румъния като договарящи страни след присъединяването им към Европейския съюз, съставен в Брюксел на 27 май 2008 г., който влезе в сила на 1 юни 2009 г.,

КАТО ВЗЕХА ПРЕДВИД Протокола към Споразумението между Европейската общност и нейните държави членки, от една страна, и Конфедерация Швейцария, от друга страна, относно свободното движение на хора във връзка с участието на Република Хърватия като договаряща страна след присъединяването ѝ към Европейския съюз, съставен в Брюксел на 4 март 2016 г., който влезе в сила на 1 януари 2017 г.,

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, ЧЕ сключените от Съюза споразумения обвързват институциите на Съюза и държавите членки; следователно настоящият протокол се прилага по отношение на договарящите страни, както е посочено в Споразумението,

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, ЧЕ Съюзът и Швейцария са обвързани от множество двустранни споразумения, обхващащи различни области, в които се предвиждат специфични права и задължения, подобни в някои отношения на тези, предвидени в рамките на Съюза,

КАТО ПРИПОМНЯТ, че целта на тези двустранни споразумения е да се повиши конкурентоспособността на Европа и да се създадат по-тесни икономически връзки между договарящите страни, основани на равенство, реципрочност и общ баланс на техните предимства, права и задължения,

РЕШЕНИ да засилят и задълбочат участието на Швейцария във вътрешния пазар на Съюза въз основа на същите правила като тези, които се прилагат за вътрешния пазар, като същевременно запазят своята независимост и независимостта на своите институции, а по отношение на Швейцария — зачитането на принципите, произтичащи от пряката демокрация, федерализма и секторния характер на участието ѝ във вътрешния пазар,

КАТО ПОТВЪРЖДАВАТ ОТНОВО, че се запазва компетентността на Федералния върховен съд на Швейцария и на всички други швейцарски съдилища, както и на съдилищата на държавите — членки на Европейския съюз, и на Съда на Европейския съюз да тълкуват Споразумението в отделни случаи,

КАТО СЪЗНАВАТ, че се осигурява единство в областите, свързани с вътрешния пазар, в които участва Швейцария, както настоящи, така и бъдещи,

СЕ СПОРАЗУМЯХА ЗА СЛЕДНОТО:

ГЛАВА 1

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 1

Цели

1. Целта на настоящия протокол е да се гарантира на договарящите страни и на икономическите оператори и физическите лица по-голяма правна сигурност, равно третиране и еднакви условия на конкуренция в областта, свързана с вътрешния пазар, попадаща в обхвата на Споразумението.

2. За тази цел настоящият протокол предоставя нови институционални решения, улесняващи непрекъснатото и балансирано укрепване на икономическите отношения между договарящите страни. Като се отчитат принципите на международното право, с настоящия протокол се определят по-специално институционалните решения за Споразумението, които са общи за двустранните споразумения, които са сключени или предстои да бъдат сключени в областите, свързани с вътрешния пазар, в които участва Швейцария, без да се променят обхватът или целите на Споразумението, а именно:

- а) процедурата за привеждане на Споразумението в съответствие с правните актове на Съюза, които са от значение за Споразумението;
- б) еднаквото тълкуване и прилагане на Споразумението и на правните актове на Съюза, на които се прави позоваване в Споразумението;
- в) наблюдението и прилагането на Споразумението; и
- г) уреждането на спорове в контекста на Споразумението.

ЧЛЕН 2

Връзка със Споразумението

1. Настоящият протокол, приложението и допълнението към него са неделима част от Споразумението.

2. Разпоредбите на Споразумението, които се отменят с настоящия протокол, са изброени по-долу:

- а) Член 16

б) Член 17

в) Член 19

3. Позоваванията на „Европейската общност“ или на „Общността“ в Споразумението се считат за позовавания на Съюза.

ЧЛЕН 3

Двустранни споразумения в областите, свързани с вътрешния пазар, в които участва Швейцария

1. Съществуващите и бъдещите двустранни споразумения между Съюза и Швейцария в областите, свързани с вътрешния пазар, в които участва Швейцария, се считат за съгласувано цяло, което осигурява баланс на правата и задълженията между Съюза и Швейцария.
2. Споразумението представлява двустранно споразумение в област, свързана с вътрешния пазар, в която участва Швейцария.

ГЛАВА 2

ПРИВЕЖДАНЕ НА СПОРАЗУМЕНИЕТО В СЪОТВЕТСТВИЕ С ПРАВНИТЕ АКТОВЕ НА СЪЮЗА

ЧЛЕН 4

Участие в изготвянето на правни актове на Съюза („оформяне на решения“)

1. При изготвянето на предложение за правен акт на Съюза в съответствие с Договора за функционирането на Европейския съюз (наричан по-нататък „ДФЕС“) в областта, обхваната от Споразумението, Европейската комисия (наричана по-нататък „Комисията“) информира Швейцария за това и неофициално се консултира с експерти на Швейцария по същия начин, по който иска становищата на експерти на държавите — членки на Съюза, при изготвянето на своите предложения.

По искане на една от договорящите страни, в Съвместния комитет се провежда предварителен обмен на мнения.

Договорящите страни се консултират отново, по искане на една от тях, в рамките на Съвместния комитет във важни моменти от етапа, предхождащ приемането на правния акт от Съюза, в рамките на непрекъснат процес на информиране и консултиране.

2. При изготвянето, в съответствие с ДФЕС, на делегирани актове относно основни актове от правото на Съюза в областта, обхваната от Споразумението, Комисията гарантира, че Швейцария има възможно най-широко участие в изготвянето на проектите, и се консултира с експерти на Швейцария на същата основа, на която се консултира с експерти на държавите — членки на Съюза.

3. При изготвянето, в съответствие с ДФЕС, на актове за изпълнение относно основни актове от правото на Съюза в областта, обхваната от Споразумението, Комисията гарантира, че Швейцария има възможно най-широко участие в изготвянето на проектите, които ще бъдат представени по-късно на комитетите, подпомагащи Комисията при упражняването на изпълнителните ѝ правомощия, и се консултира с експерти на Швейцария на същата основа, на която се консултира с експерти на държавите — членки на Съюза.
4. Експертите на Швейцария участват в работата на комитети, които не са обхванати от параграфи 2 и 3, когато това е необходимо за правилното функциониране на Споразумението. Съвместният комитет изготвя и актуализира списък на тези комитети и, когато е целесъобразно, на други комитети със сходни характеристики.
5. Настоящият член не се прилага по отношение на правни актове на Съюза или разпоредби от тях, попадащи в обхвата на изключение, посочено в член 5, параграф 7.

ЧЛЕН 5

Включване на правни актове на Съюза

1. За да се гарантират правната сигурност и хомогенността на правото в областта, свързана с вътрешния пазар, в която участва Швейцария по силата на Споразумението, Швейцария и Съюзът гарантират, че правните актове на Съюза, приети в областта, обхваната от Споразумението, се включват в Споразумението възможно най-бързо след приемането им.

2. Правните актове на Съюза, включени в Споразумението в съответствие с параграф 4, по силата на включването им в Споразумението са част от правния ред на Швейцария, като според случая са предмет на адаптациите, приети от Съвместния комитет.

3. Когато приема правен акт в областта, обхваната от Споразумението, Съюзът информира Швейцария за това възможно най-бързо чрез Съвместния комитет. По искане на една от договарящите страни Съвместният комитет провежда обмен на мнения.

4. Съвместният комитет действа в съответствие с параграф 1, като приема възможно най-бързо решение за изменение на приложения I—III към Споразумението, включително необходимите адаптации.

5. Без да се засягат параграфи 1 и 2, ако е необходимо, за да се осигури съгласуваност на Споразумението с приложението към него, изменено съгласно параграф 4, Съвместният комитет може да предложи на договарящите страни да одобрят в съответствие с вътрешните си процедури преразглеждането на Споразумението.

6. Позоваванията в Споразумението на правни актове на Съюза, които вече не са в сила, се считат за позовавания на отменящия правен акт на Съюза, включен в приложението към Споразумението, считано от влизането в сила на решението на Съвместния комитет за съответното изменение на приложението към Споразумението съгласно параграф 4, освен ако в това решение не е предвидено друго.

7. Задължението, посочено в параграф 1, не се прилага за правните актове на Съюза или техните разпоредби, попадащи в обхвата на някое от изключенията, изброени по-долу:

– Член 5ж [Период за предварително уведомление и проверки];

- Член 5з [Финансови гаранции и санкции];
 - Член 5и [Доказване на самостоятелна заетост];
 - Член 5й [Запазване на равнището на защита];
 - Член 7б [Студенти];
 - Член 7д [Постоянно пребиваване];
 - Член 7е [Закупуване на недвижимо имущество];
 - Член 7ж [Лични карти];
 - Член 7з [Експулсиране].
 - Приложение II Координация на схемите за социална сигурност, част II Секторни адаптации, точка 1, букви а)–е).
8. При спазване на член 6 решенията на Съвместния комитет съгласно параграф 4 влизат в сила незабавно, но при никакви обстоятелства преди датата, на която съответният правен акт на Съюза стане приложим в Съюза.
9. Договарящите страни си сътрудничат добросъвестно по време на процедурата, предвидена в настоящия член, за да улеснят вземането на решения.

10. Съюзът и Швейцария отчитат принципа на „равно заплащане за равен труд на едно и също място“ и двустепенната система на Швейцария за правоприлагане.

ЧЛЕН 6

Изпълнение на конституционни задължения от страна на Швейцария

1. По време на обмена на мнения, посочен в член 5, параграф 3, Швейцария информира Съюза дали дадено решение, посочено в член 5, параграф 4, изисква изпълнението на конституционни задължения от страна на Швейцария, за да стане обвързващо.
2. Когато решението, посочено в член 5, параграф 4, изисква от Швейцария да изпълни конституционните си задължения, за да стане това решение обвързващо, Швейцария разполага със срок от най-много две години, считано от датата на информацията, предвидена в параграф 1, освен когато е започнала процедура за референдум, като в такъв случай този срок се удължава с една година.
3. Докато се очаква информацията от Швейцария, че страната е изпълнила конституционните си задължения, договарящите страни прилагат временно решението, посочено в член 5, параграф 4, освен ако Швейцария не уведоми Съюза, че временното прилагане на решението не е възможно, и представи причините за това.

При никакви обстоятелства не може временното прилагане да настъпи преди датата, на която съответният правен акт на Съюза стане приложим в Съюза.

4. Швейцария незабавно уведомява Съюза чрез Съвместния комитет за изпълнението на конституционните си задължения, посочени в параграф 1.

5. Решението влиза в сила в деня на предаване на уведомлението, предвидено в параграф 4, но при никакви обстоятелства преди датата, на която съответният правен акт на Съюза стане приложим в Съюза.

ГЛАВА 3

ТЪЛКУВАНЕ И ПРИЛАГАНЕ НА СПОРАЗУМЕНИЕТО

ЧЛЕН 7

Принцип за еднакво тълкуване

1. За постигането на целите, определени в член 1, и в съответствие с принципите на международното публично право двустранните споразумения в областите, свързани с вътрешния пазар, в които Швейцария участва, и правните актове на Съюза, на които се прави позоваване в тези споразумения, се тълкуват и прилагат еднакво в областите, свързани с вътрешния пазар, в които участва Швейцария.

2. Правните актове на Съюза, на които се прави позоваване в Споразумението, и — доколкото тяхното прилагане включва понятия от правото на Съюза — разпоредбите на Споразумението се тълкуват и прилагат в съответствие със съдебната практика на Съда на Европейския съюз, предхождаща или последваща подписването на Споразумението.

ЧЛЕН 8

Принцип на ефективно и хармонично прилагане

1. Комисията и компетентните органи на Швейцария си сътрудничат и се подпомагат взаимно при осигуряването на наблюдение върху прилагането на Споразумението. Те могат да обменят информация относно дейностите по наблюдение на прилагането на Споразумението. Те могат да обменят мнения и да обсъждат въпроси от взаимен интерес.
2. Всяка договаряща страна предприема подходящи мерки, за да гарантира ефективното и хармонично прилагане на Споразумението на своята територия.
3. Наблюдението на прилагането на Споразумението се извършва съвместно от договарящите страни в рамките на Съвместния комитет.

Ако Комисията или компетентните органи на Швейцария узнаят за случай на неправилно прилагане, въпросът може да бъде отнесен до Съвместния комитет, за да се намери приемливо решение.

4. Комисията и компетентните органи на Швейцария съответно наблюдават прилагането на Споразумението от другата договаряща страна. Прилага се процедурата, предвидена в член 10.

Доколкото, за да се гарантира ефективното и хармонично прилагане на Споразумението, институциите на Съюза следва да разполагат с определени правомощия за наблюдение по отношение на една договаряща страна, като например правомощията за разследване и вземане на решения, Споразумението трябва специално да предвижда тези правомощия.

ЧЛЕН 9

Принцип на изключителност

Договарящите страни се ангажират да не използват за решаването на спор относно тълкуването или прилагането на Споразумението и на правните актове на Съюза, на които се прави позоваване в Споразумението, или, когато е приложимо, относно съответствието със Споразумението на решение, прието от Комисията въз основа на Споразумението, който и да е метод за уреждане на спора, различен от предвидените в настоящия протокол.

ЧЛЕН 10

Процедура в случай на затруднение при тълкуването или прилагането

1. В случай на затруднение при тълкуването или прилагането на Споразумението или на правен акт на Съюза, на който се прави позоваване в Споразумението, договарящите страни се консултират помежду си в рамките на Съвместния комитет, за да намерят взаимно приемливо решение. За тази цел на Съвместния комитет се предоставят всички полезни елементи на информация, за да може той да направи подробен преглед на ситуацията. Съвместният комитет проучва всички възможности, които позволяват да се запази правилното функциониране на Споразумението.
2. Ако Съвместният комитет не е в състояние да намери решение на затруднението, посочено в параграф 1, в срок от три месеца от датата, на която затруднението е било отнесено до него, всяка от договарящите страни може да поиска арбитражен съд да разреши спора в съответствие с правилата, определени в допълнението.

3. Когато спорът повдига въпрос относно тълкуването или прилагането на разпоредба, посочена в член 7, параграф 2, ако тълкуването на тази разпоредба е от значение за разрешаването на спора и то е необходимо на арбитражния съд, за да постанови своето решение, той отнася въпроса до Съда на Европейския съюз.

Когато спорът повдига въпрос относно тълкуването или прилагането на разпоредба, която попада в обхвата на изключение от задължението за динамично привеждане в съответствие, посочено в член 5, параграф 7, и когато спорът не включва тълкуване или прилагане на понятия от правото на Съюза, арбитражният съд решава спора, без да сезира Съда на Европейския съюз.

4. Когато арбитражният съд сезира Съда на Европейския съюз съгласно параграф 3:

- а) решението на Съда на Европейския съюз има задължителна сила за арбитражния съд; и
- б) Швейцария се ползва със същите права като държавите членки и институциите на Съюза и подлежи на същите процедури пред Съда на Европейския съюз *mutatis mutandis*.

5. Всяка договаряща страна взема всички необходими мерки, за да изпълни добросъвестно решението на арбитражния съд.

Договарящата страна, за която арбитражният съд е установил, че не е спазила Споразумението, информира другата договаряща страна чрез Съвместния комитет за мерките, които е предприела, за да се съобрази с решението на арбитражния съд.

б. При разрешаването на споровете, отнесени до Съвместния комитет, добросъвестно се вземат предвид гаранциите, предвидени в Съвместната декларация за отказ на социално подпомагане и прекратяване на пребиваването преди придобиването на постоянно пребиваване и Съвместната декларация относно уведомяването за започване на работа, приложени към Споразумението.

Първа алинея се прилага докато и доколкото гаранциите остават съвместими със съответните правни актове на Съюза, включени в Споразумението. Гаранциите не засягат прилагането на член 5, параграф 1 от настоящия протокол.

ЧЛЕН 11

Компенсаторни мерки

1. Ако договарящата страна, за която арбитражният съд е установил, че не се е съобразила със Споразумението, не информира другата договаряща страна в разумен срок, определен в съответствие с член IV.2, параграф 6 от допълнението, за мерките, които е предприела, за да се съобрази с решението на арбитражния съд, или ако другата договаряща страна счита, че съобщените мерки не съответстват на решението на арбитражния съд, тази друга договаряща страна може да приеме пропорционални компенсаторни мерки в рамките на Споразумението или на всяко друго двустранно споразумение в областите, свързани с вътрешния пазар, в които участва Швейцария (наричани по-нататък „компенсаторни мерки“), за да отстрани потенциален дисбаланс. Тя уведомява договарящата страна, за която арбитражният съд е установил, че не е спазила Споразумението, за компенсаторните мерки, които се посочват в уведомлението. Тези компенсаторни мерки пораждат действие три месеца след датата на това уведомление.

2. Ако в срок от един месец от датата на уведомяване за планираните компенсаторни мерки Съвместният комитет не е взел решение за спиране, изменение или отмяна на тези компенсаторни мерки, всяка от договарящите страни може да отнесе въпроса за пропорционалността на тези компенсаторни мерки до арбитраж в съответствие с допълнението.
3. Арбитражният съд взема решение в сроковете, определени в член III.8, параграф 4 от допълнението.
4. Компенсаторните мерки нямат обратно действие. По-специално се запазват правата и задълженията, които физическите лица и икономическите оператори вече са придобили преди влизането в сила на компенсаторните мерки.

ЧЛЕН 12

Сътрудничество между юрисдикциите

1. За да се насърчи еднаквото тълкуване, Федералният върховен съд на Швейцария и Съдът на Европейския съюз се споразумяват за диалог и условията за провеждането му.
2. Когато съд на държава — членка на Съюза, сезира Съда на Европейския съюз с преюдициален въпрос относно тълкуването на Споразумението или на разпоредба от правен акт на Съюза, посочен в него, Швейцария има право да представи на Съда на Европейския съюз изявления или писмени становища.

ГЛАВА 4

ДРУГИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 13

Финансова вноска

1. Швейцария допринася за финансирането на дейностите на агенциите, информационните системи и другите дейности на Съюза, изброени в член 1 от приложението, до които има достъп, в съответствие с настоящия член и приложението.

Съвместният комитет може да приеме решение за изменение на приложението.

2. Съюзът може по всяко време да спре участието на Швейцария в дейностите, посочени в параграф 1 от настоящия член, ако Швейцария не спази крайния срок за плащане в съответствие с условията за плащане, определени в член 2 от приложението.

Когато Швейцария не спази крайния срок за плащане, Съюзът изпраща на Швейцария официално напомнително писмо. Ако в срок от 30 дни от датата на получаване на официалното напомнително писмо не бъде извършено пълно плащане, Съюзът може да спре участието на Швейцария в съответната дейност.

3. Финансовата вноска е под формата на сума, състояща се от:

а) оперативна вноска; и

б) такса за участие.

4. Финансовата вноска е под формата на годишна финансова вноска и е дължима на датите, посочени в поканите за внасяне на средства, отправени от Комисията.

5. Оперативната вноска се основава на алгоритъм за вноските, определен като съотношението на brutния вътрешен продукт (БВП) на Швейцария по пазарни цени към БВП на Съюза по пазарни цени.

За тази цел данните за БВП по пазарни цени на договарящите страни са последните данни, налични към 1 януари на годината, през която се извършва годишното плащане, предоставени от Статистическата служба на Европейския съюз (Евростат), при надлежно спазване на Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария за сътрудничество в областта на статистиката, съставено в Люксембург на 26 октомври 2004 г. Ако посоченото споразумение престане да се прилага, БВП на Швейцария е определеният въз основа на данните, предоставени от Организацията за икономическо сътрудничество и развитие.

б. Оперативната вноска за всяка агенция на Съюза се изчислява чрез прилагане на алгоритъма за вноските към годишния ѝ гласуван бюджет, вписан в съответния(те) ред(ове) за субсидии в бюджета на Съюза за съответната година, като за всяка агенция се взема предвид евентуалната коригирана оперативна вноска, както е определено в член 1 от приложението.

Оперативната вноска за информационните системи и другите дейности се изчислява чрез прилагане на алгоритъма за вноските към съответния бюджет за въпросната година, както е посочено в документите за изпълнение на бюджета, като например работни програми или договори.

Всички референтни суми се основават на бюджетни кредити за поети задължения.

7. Годишната такса за участие е 4 % от годишната оперативна вноска, изчислена в съответствие с параграфи 5 и 6.

8. Комисията предоставя на Швейцария подходяща информация във връзка с изчисляването на нейната финансова вноска. Тази информация се предоставя при надлежно спазване на правилата на Съюза за поверителност и защита на данните.

9. Всички финансови вноски от Швейцария или плащания от Съюза, както и изчисляването на дължимите или подлежащите на получаване суми, се извършват в евро.

10. Ако влизането в сила на настоящия протокол не съвпада с началото на календарната година, оперативната вноска на Швейцария за въпросната година подлежи на корекция в съответствие с методиката и условията на плащане, определени в член 5 от приложението.

11. Подробни разпоредби за прилагането на настоящия член се съдържат в приложението.

12. Три години след влизането в сила на настоящия протокол и на всеки три години след това Съвместният комитет преразглежда условията за участие на Швейцария, определени в член 1 от приложението, и при необходимост ги адаптира.

ЧЛЕН 14

Позовавания на територии

Когато правните актове на ЕС, включени в Споразумението, съдържат позовавания на територията на „Европейския съюз“, „Съюза“, „общия пазар“ или „вътрешния пазар“, за целите на Споразумението тези позовавания се разбират като позовавания на териториите, посочени в член 24 от Споразумението.

ЧЛЕН 15

Позовавания на граждани на държавите — членки на Съюза

Когато правните актове на Съюза, включени в Споразумението, съдържат позовавания на граждани на държавите — членки на Съюза, за целите на Споразумението позоваванията се разбират като позовавания на граждани на държавите — членки на Съюза, и на Швейцария.

ЧЛЕН 16

Влизане в сила и изпълнение на правните актове на Съюза

Разпоредбите на правните актове на Съюза, включени в Споразумението, относно тяхното влизане в сила или изпълнение, не са от значение за целите на Споразумението.

Приложимите за Швейцария срокове и дати за въвеждане в сила и изпълнение на решенията за включване на правни актове на Съюза в Споразумението произтичат от член 5, параграф 8 и член 6, параграф 5, както и от разпоредбите относно преходния режим.

ЧЛЕН 17

Адресати на правните актове на Съюза

Разпоредбите на правните актове на Съюза, включени в Споразумението, които посочват като адресати държавите — членки на Съюза, не са от значение за целите на Споразумението.

ГЛАВА 5

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 18

Изпълнение

1. Договарящите страни предприемат всички подходящи мерки, общи или конкретни, за да гарантират изпълнението на задълженията, произтичащи от Споразумението, и се въздържат от всякакви мерки, които биха могли да застрашат постигането на неговите цели.

2. Договарящите страни предприемат всички необходими мерки, за да гарантират желанния резултат от правните актове на Съюза, на които е направено позоваване в Споразумението, и се въздържат от всякакви мерки, които биха могли да застрашат постигането на техните цели.

ЧЛЕН 19

Влизане в сила

1. Настоящият протокол се ратифицира или одобрява от Съюза и Швейцария съгласно собствените им процедури. Съюзът и Швейцария се уведомяват взаимно за приключването на вътрешните процедури, необходими за влизането в сила на настоящия протокол.
2. Настоящият протокол влиза в сила на първия ден от втория месец след последното нотифициране относно следните инструменти:
 - а) Протокол за изменение към Споразумението между Европейската общност и нейните държави членки, от една страна, и Конфедерация Швейцария, от друга страна, относно свободното движение на хора;
 - б) Институционален протокол към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария по въпроси на въздушния транспорт;
 - в) Протокол за изменение към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария по въпроси на въздушния транспорт;

- г) Протокол за държавната помощ към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария по въпроси на въздушния транспорт;
- д) Институционален протокол към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно железопътния и автомобилен превоз на стоки и пътници;
- е) Протокол за изменение към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно железопътния и автомобилен превоз на стоки и пътници;
- ж) Протокол за държавната помощ към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно железопътния и автомобилен превоз на стоки и пътници;
- з) Протокол за изменение към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно търговията със селскостопански продукти;
- и) Институционален протокол към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария за взаимно признаване по отношение на оценка за съответствие;
- й) Протокол за изменение към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария за взаимно признаване по отношение на оценка за съответствие;
- к) Споразумение между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария относно редовната финансова вноска на Швейцария за намаляване на икономическите и социалните различия в Европейския съюз;

- л) Споразумение между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия, от една страна, и Конфедерация Швейцария, от друга страна, относно участието на Конфедерация Швейцария в програми на Съюза;
- м) Споразумение между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария относно реда и условията за участие на Конфедерация Швейцария в Агенцията на Европейския съюз за космическата програма.

ЧЛЕН 20

Изменение и прекратяване

1. Настоящият протокол може да бъде изменян по всяко време по взаимно съгласие на Съюза и Швейцария.
2. Ако Споразумението бъде прекратено в съответствие с член 25, параграф 3 от него, настоящият протокол престава да бъде в сила на датата, посочена в член 25, параграф 4 от Споразумението.
3. Когато Споразумението престане да бъде в сила, се запазват правата и задълженията, които физическите лица и икономическите оператори вече са придобили по силата на Споразумението преди датата на прекратяването му. Съюзът и Швейцария уреждат по взаимно съгласие действията, които се предприемат по отношение на правата в процеса на придобиването им.

Съставено в [...] на [...] в два еднообразни екземпляра на английски, български, гръцки, датски, естонски, ирландски, испански, италиански, латвийски, литовски, малтийски, немски, нидерландски, полски, португалски, румънски, словашки, словенски, унгарски, фински, френски, хърватски, чешки и шведски език, като текстовете на всички езици са еднакво автентични.

В ПОТВЪРЖДЕНИЕ НА КОЕТО долуподписаните упълномощени представители положиха подписите си под настоящия протокол.

(Поле за подпис, на 24-те езика на ЕС: „За Европейския съюз“ и „За Конфедерация Швейцария“)

ПРИЛОЖЕНИЕ ОТНОСНО ПРИЛАГАНЕТО НА ЧЛЕН 13 ОТ ПРОТОКОЛА

ЧЛЕН 1

Списък на дейностите на агенциите, информационните системи и другите дейности на
Съюза,
в които Швейцария следва да участва финансово

Швейцария участва финансово в следното:

а) агенции:

няма.

б) информационни системи:

Европейска мрежа на службите по заетостта (EURES), създадена с Регламент (ЕС) 2016/589 на Европейския парламент и на Съвета от 13 април 2016 г. относно европейска мрежа на службите по заетостта (EURES), достъп на работниците до услуги за мобилност и по-нататъшно интегриране на пазарите на труда и за изменение на регламенти (ЕС) № 492/2011 и (ЕС) № 1296/2013 (ОВ L 107, 22.4.2016 г., стр. 1.), както се прилага съгласно приложение I към Споразумението;

Система за електронен обмен на данни за социалната сигурност (EESSI), създадена с Регламент (ЕО) № 883/2004 (ОВ L 166, 30.4.2004 г., стр. 1), поправен с ОВ L 200, 7.6.2004 г., стр. 1 и ОВ L 204, 4.8.2007 г., стр. 30), и Регламент (ЕО) № 987/2009 (ОВ L 284, 30.10.2009 г., стр. 1), както се прилага съгласно приложение II към Споразумението;

Информационна система за вътрешния пазар (IMI), създадена с Регламент (ЕС) 1024/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно административно сътрудничество посредством Информационната система за вътрешния пазар и за отмяна на Решение 2008/49/ЕО на Комисията (ОВ L 316, 14.11.2012 г., стр. 1), както се прилага съгласно приложение I и приложение III към Споразумението.

в) други дейности:

няма.

ЧЛЕН 2

Условия за плащане

1. Плащанията, дължими съгласно член 13 от Протокола, се извършват в съответствие с настоящия член.

2. При отправяне на поканата за внасяне на средства за финансовата година Комисията съобщава на Швейцария следната информация:

а) размера на оперативната вноска: и

б) размера на таксата за участие.

3. Комисията съобщава на Швейцария, във възможно най-кратък срок и най-късно на 16 април от всяка финансова година, следната информация във връзка с участието на Швейцария:

а) сумите на бюджетните кредити за поети задължения в годишния гласуван бюджет на Съюза, вписани в съответния(те) ред(ове) за субсидии в бюджета на Съюза за съответната година за всяка агенция на Съюза, като за всяка агенция се взема предвид коригираната оперативна вноска, както е определено в член 1, и сумите на бюджетните кредити за поети задължения във връзка с гласувания бюджет на Съюза за съответната година относно съответния бюджет на информационните системи и други дейности, покриващи участието на Швейцария в съответствие с член 1;

б) размера на таксата за участие, посочена в член 13, параграф 7 от Протокола; и

в) по отношение на агенциите, през година N + 1 сумите на бюджетните задължения, поети във връзка с бюджетните кредити за поети задължения, разрешени през година N по съответния(те) ред(ове) за субсидии в бюджета на Съюза във връзка с годишния бюджет на Съюза, вписани в съответния(те) ред(ове) за субсидии в бюджета на Съюза за година N.

4. Въз основа на своя проектобюджет Комисията предоставя прогноза за информацията по параграф 3, букви а) и б) във възможно най-кратък срок и най-късно до 1 септември на финансовата година.

5. Най-късно на 16 април, а ако е приложимо за съответната агенция, информационна система или друга дейност — най-рано на 22 октомври и най-късно на 31 октомври на всяка финансова година, Комисията отправя до Швейцария покана за внасяне на средства, която съответства на вноската на Швейцария съгласно настоящото споразумение за всяка от агенциите, информационните системи и другите дейности, в които участва Швейцария.

6. Поканата(ите) за внасяне на средства, посочена(и) в параграф 5, се структурира(т) на траншове, както следва:

а) първият транш за всяка година във връзка с поканата за внасяне на средства, която се отправя до 16 април, съответства на сума, която не надвишава равностойността на прогнозната годишна финансова вноска за съответната агенция, информационна система или друга дейност, посочена в параграф 4.

Швейцария плаща сумата, посочена в тази покана за внасяне на средства, не по-късно от 60 дни след отправянето на поканата.

б) когато е приложимо, вторият транш за годината във връзка с поканата за внасяне на средства, която се отправя най-рано на 22 октомври и най-късно на 31 октомври, съответства на разликата между сумата, посочена в параграф 4, и сумата, посочена в параграф 5, ако сумата, посочена в параграф 5, е по-голяма.

Швейцария плаща сумата, посочена в тази покана за внасяне на средства, не по-късно от 21 декември.

За всяка покана за внасяне на средства Швейцария може да извършва отделни плащания за всяка агенция, информационна система или друга дейност.

7. За първата година от изпълнението на Протокола Комисията отправя еднократна покана за внасяне на средства в срок от 90 дни от влизането в сила на Протокола.

Швейцария плаща сумата, посочена в поканата за внасяне на средства, не по-късно от 60 дни след отправянето на поканата.

8. Всяко забавяне на плащането на финансовата вноска води до плащане от страна на Швейцария на лихва за забава върху неизплатената сума, считано от датата на падежа до деня, в който неизплатената сума е изплатена изцяло.

Лихвеният процент за дължими суми, неплатени до падежа, е процентът, прилаган от Европейската централна банка за нейните основни операции по рефинансиране, публикуван в серия С на *Официален вестник на Европейския съюз*, в сила на първия ден от месеца, в който се пада падежът, или 0 % — която от двете стойности е по-висока — плюс 3,5 процентни пункта.

ЧЛЕН 3

Корекция на финансовата вноска на Швейцария за агенциите на Съюза с оглед на изпълнението

Корекцията на финансовата вноска на Швейцария за агенциите на Съюза се извършва през година $N + 1$, когато първоначалната оперативна вноска се коригира нагоре или надолу с разликата между първоначалната оперативна вноска и коригирана вноска, изчислена чрез прилагане на алгоритъма за вноските за година N към размера на бюджетните задължения, поети по бюджетните кредити за поети задължения, разрешени през година N по съответния(те) ред(ове) за субсидии в бюджета на Съюза. Когато е приложимо, при разликата се взема предвид за всяка агенция основаната на проценти коригирана оперативна вноска, както е определено в член 1.

ЧЛЕН 4

Съществуващи договорености

Член 13 от Протокола и настоящото приложение не се прилагат за специфични договорености между Швейцария и Съюза, които включват финансови вноски от Швейцария. Агенциите, информационните системи и другите дейности, обхванати от такива договорености, са следните:

- Система за взаимно информиране за социалната закрила (MISSOC) съгласно договорните споразумения на Швейцария и на Комисията със секретариата на MISSOC.

ЧЛЕН 5

Преходен режим

В случай че датата на влизане в сила на Протокола не е 1 януари, се прилага настоящият член чрез дерогация от член 2.

За първата година от прилагането на Протокола, във връзка с дължимата за въпросната година оперативна вноска, приложима за съответната агенция, информационна система или друга дейност, както е установено в съответствие с член 13 от Протокола и членове 1—3 от настоящото приложение, оперативната вноска се намалява на принципа *pro rata temporis*, като размерът на годишната оперативна вноска се умножи по съотношението между:

- а) броя на календарните дни от датата на влизане в сила на Протокола до 31 декември на въпросната година; и
- б) общия брой календарни дни на въпросната година.

ДОПЪЛНЕНИЕ ОТНОСНО АРБИТРАЖНИЯ СЪД

ГЛАВА I

УВОДНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН I.1

Обхват

Ако една от договарящите страни (наричани по-нататък „страните“) внесе спор за арбитраж в съответствие с член 10, параграф 2 или член 11, параграф 2 от Протокола или отнесе случая за арбитраж в съответствие с член 14а, параграф 2 или параграф 4 от Споразумението, се прилагат правилата, установени в настоящото допълнение.

ЧЛЕН I.2

Услуги за регистратура и секретариат

Международното бюро на Постоянния арбитражен съд в Хага (наричано по-нататък „Международното бюро“) изпълнява функциите на регистратура и осигурява необходимите секретарски услуги.

ЧЛЕН I.3

Известия и изчисляване на сроковете

1. Известията, включително съобщенията или предложенията, могат да бъдат изпращани чрез всякакви средства за комуникация, които удостоверяват тяхното предаване или дават възможност за удостоверяването им.
2. Такива известия могат да бъдат изпращани по електронен път само ако страната специално е определила или разрешила въпросният адрес да се използва за тази цел.
3. Тези известия, които се връчват на страните, се изпращат за Швейцария — до Отдел „Европа“ към Федералния департамент на външните работи на Швейцария, а за Съюза — до Правната служба на Комисията.

4. Всеки срок, определен в настоящото допълнение, започва да тече от деня след настъпването на дадено събитие или извършването на дадено действие. Ако последният ден за предаване на документ съвпада с неработен ден на институциите на Съюза или на правителството на Швейцария, срокът за предаване на документа изтича на първия следващ работен ден. В рамките на срока се броят и неработните дни, които попадат в този период.

ЧЛЕН I.4

Известие за арбитраж

1. Страната, която поема инициативата да използва арбитраж (наричана по-нататък „страната ищец“), изпраща известие за арбитраж на другата страна (наричана по-нататък „страната ответник“) и на Международното бюро.
2. Приема се, че арбитражното производство започва в деня след деня, в който страната ответник е получила известието за арбитраж.
3. Известието за арбитраж включва следната информация:
 - а) искането спорът да се отнесе към арбитраж;
 - б) имената и данните за контакт на страните;
 - в) наименованието и адреса на представителя или представителите на страната ищец;

- г) правното основание на производството (член 10, параграф 2 или член 11, параграф 2 от Протокола) и:
- i) в случаите, посочени в член 10, параграф 2 от Протокола — въпроса, предизвикващ спора, както официално е вписан за разрешаване в дневния ред на Съвместния комитет в съответствие с член 10, параграф 1 от Протокола; и
 - ii) в случаите, посочени в член 11, параграф 2 от Протокола — решението на арбитражния съд, всички мерки за изпълнение, посочени в член 10, параграф 5 от Протокола, и оспорваните компенсаторни мерки;
 - iii) в случаите, посочени в член 14а, параграфи 2 и 4 от Споразумението — твърденията за затруднения в съответствие с член 14а, параграф 2 от Споразумението;
- д) посочването на правило, което е причина за спора или е свързано с него;
- е) кратко описание на спора; и
- ж) определянето на арбитър или — ако трябва да бъдат назначени петима арбитри — определянето на двама арбитри.

4. В случаите, посочени в член 10, параграф 3 от Протокола, известието за арбитраж може също да съдържа информация относно необходимостта от сезиране на Съда на Европейския съюз.

5. Всякакви твърдения относно достатъчността на известието за арбитраж не възпрепятстват сформиранието на арбитражния съд. Спорът се решава окончателно от арбитражния съд.

ЧЛЕН I.5

Отговор на известието за арбитраж

1. В срок от 60 дни от получаване на известието за арбитраж страната ответник изпраща на страната ищец и на Международното бюро отговор на известието за арбитраж, който включва следната информация:

- а) имената и данните за контакт на страните;
- б) наименованието и адреса на представителя или представителите на страната ответник;
- в) отговор на информацията, предоставена в известието за арбитраж в съответствие с член I.4, параграф 3, букви г) — е); и
- г) определянето на арбитър или — ако трябва да бъдат назначени петима арбитри — определянето на двама арбитри.

2. В случаите, посочени в член 10, параграф 3 от Протокола, отговорът на известието за арбитраж може също да съдържа отговор на информацията в известието за арбитраж съгласно член I.4, параграф 4 от настоящото допълнение и информацията относно необходимостта от сезиране на Съда на Европейския съюз.

3. Липсата на отговор или непълният или закъснял отговор от страната ответник на известието за арбитраж не възпрепятства сформиранието на арбитражен съд. Спорът се решава окончателно от арбитражния съд.

4. Ако в своя отговор на известието за арбитраж ответникът поиска арбитражният съд да се състои от петима арбитри, страната ищец определя допълнителен арбитър в срок от 30 дни от получаването на отговора на известието за арбитраж.

ЧЛЕН 1.6

Представителство и съдействие

1. Страните се представляват пред арбитражния съд от един или няколко представители. Представителите могат да бъдат подпомагани от съветници или адвокати.

2. Всяка промяна на представителите или на техните адреси се съобщава на другата страна, Международното бюро и арбитражния съд. Арбитражният съд може по всяко време, по собствена инициатива или по искане на една от страните, да поиска доказателства за правомощията, предоставени на представителите на страните.

ГЛАВА II

СЪСТАВ НА АРБИТРАЖНИЯ СЪД

ЧЛЕН II.1

Брой арбитри

Арбитражният съд се състои от трима арбитри. Ако в своето известие за арбитраж страната ищец или в отговора си на известието за арбитраж страната ответник поиска това, арбитражният съд се състои от петима арбитри.

ЧЛЕН II.2

Назначаване на арбитри

1. Ако трябва да бъдат назначени трима арбитри, всяка от страните определя един от тях. Двата арбитри, назначени от страните, избират третия арбитър, който председателства арбитражния съд.
2. Ако трябва да бъдат назначени петима арбитри, всяка от страните определя двама от тях. Четиримата арбитри, назначени от страните, избират петия арбитър, който председателства арбитражния съд.

3. Ако в срок от 30 дни от определянето на последния арбитър, назначен от страните, арбитрите не са постигнали съгласие относно избора на председател на арбитражния съд, председателят се назначава от генералния секретар на Постоянния арбитражен съд.

4. За да се подпомогне изборът на арбитри за съставяне на арбитражния съд, се създава (и при необходимост се актуализира) примерен списък на лицата, които притежават квалификацията, посочени в параграф 6, който списък е общ за всички двустранни споразумения в областите, свързани с вътрешния пазар, в които участва Швейцария, както и Споразумението между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария относно здравето, съставено в [...] на [...] (наричано по-нататък „Споразумението относно здравето“), Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно търговията със селскостопански продукти, съставено в Люксембург на 21 юни 1999 г. (наричано по-нататък „Споразумението относно търговията със селскостопански продукти“), и Споразумението между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария относно редовната финансова вноска на Швейцария за намаляване на икономическите и социалните различия в Европейския съюз, съставено в [...] на [...] (наричано по-нататък „Споразумението относно редовната финансова вноска на Швейцария“. За целите на Споразумението Съвместният комитет приема и актуализира този списък с решение.

5. Ако една от страните не определи арбитър, генералният секретар на Постоянния арбитражен съд назначава този арбитър от списъка, посочен в параграф 4. Ако няма такъв списък, арбитърът се назначава чрез жребий от генералния секретар на Постоянния арбитражен съд измежду лицата, които са били официално предложени от едната или от двете страни за целите на параграф 4.

б. Лицата, които влизат в състава на арбитражния съд, са висококвалифицирани лица, със или без връзки със страните, които разполагат с многостранен опит и чиято независимост и липса на конфликт на интереси са гарантирани. По-специално, те имат доказан експертен опит в областта на правото и въпросите, обхванати от настоящото споразумение; те не приемат указания от никоя от страните и служат в качеството си на частни лица, като не приемат инструкции от никоя организация или правителство по въпроси, свързани със спора. Председателят на арбитражния съд също има опит в областта на процедурите за уреждане на спорове.

ЧЛЕН II.3

Декларации на арбитражите

1. Когато се разглежда назначаването на дадено лице за арбитър, това лице докладва за всички обстоятелства, които биха могли да породят основателни съмнения относно неговата безпристрастност или независимост. От момента на назначаването и докато трае цялото арбитражно производство арбитърът незабавно съобщава на страните и на другите арбитражи за наличието на такива обстоятелства, ако той все още не е направил това.
2. Всеки арбитър може да бъде освободен от длъжност, ако са налице обстоятелства, които биха могли да породят основателни съмнения относно неговата безпристрастност или независимост.
3. Дадена страна може да поиска единствено освобождаването от длъжност на арбитър, който е назначила, по причина, която ѝ е станала известна след това назначаване.
4. Ако даден арбитър не предприеме действия или ако е невъзможно *de jure* или *de facto* арбитърът да изпълнява своите функции, се прилага процедурата за освобождаване от длъжност на арбитражите, предвидена в член II.4.

ЧЛЕН II.4

Освобождаване от длъжност на арбитри

1. Всяка страна, която желае освобождаването от длъжност на арбитър, подава искане за освобождаване от длъжност в срок от 30 дни от датата, на която е уведомена за назначаването на този арбитър, или в срок от 30 дни от датата, на която е узнала за обстоятелствата, посочени в член II.3.
2. Искането за освобождаване от длъжност се изпраща до другата страна, до арбитъра, чието освобождаване е поискано, до другите арбитри и до Международното бюро. В него се посочват мотивите за искането за освобождаване от длъжност.
3. Когато е отправено искане за освобождаване от длъжност, другата страна може да приеме искането за освобождаване от длъжност. Въпросният арбитър също може да се оттегли. Приемането или оттеглянето не предполага признаване на причините за искането за освобождаване от длъжност.
4. Ако в срок от 15 дни от датата на уведомяване за искането за освобождаване от длъжност другата страна не приеме това искане или въпросният арбитър не се оттегли, страната, която иска освобождаването, може да поиска от генералния секретар на Постоянния арбитражен съд да вземе решение относно освобождаването от длъжност.
5. Освен ако страните не се споразумеят за друго, в решението, посочено в параграф 4, се посочват причините за това решение.

ЧЛЕН II.5

Замяна на арбитър

1. При спазване на параграф 2 от настоящия член, ако по време на арбитражното производство е необходимо да се замени даден арбитър, се назначава или избира негов заместник в съответствие с процедурата, предвидена в член II.2, приложима за назначаването или избора на арбитъра, който следва да бъде заменен. Тази процедура се прилага дори когато една страна не е упражнила правото си да назначи или да участва в назначаването на арбитъра, който следва да бъде заменен.
2. В случай на замяна на арбитър процедурата се възобновява на етапа, на който заместеният арбитър е престанал да изпълнява функциите си, освен ако арбитражният съд не реши друго.

ЧЛЕН II.6

Освобождаване от отговорност

Освен в случаите на умишлено нарушение или груба небрежност, страните се отказват, доколкото е позволено от приложимото право, от всякакви действия срещу арбитрите за всяко действие или бездействие, свързано с арбитража.

ГЛАВА III

АРБИТРАЖНИ ПРОИЗВОДСТВА

ЧЛЕН III.1

Общи разпоредби

1. Датата на сформирание на арбитражния съд е датата, на която последният арбитър е приел назначението си.
2. Арбитражният съд гарантира, че страните се третират еднакво и че на подходящ етап от производството всяка от тях има достатъчна възможност да предяви правата си и да представи своята позиция. Арбитражният съд провежда производството по такъв начин, че да се избегнат забавяния и ненужни разходи и да се гарантира уреждането на спора между страните.
3. Освен ако арбитражният съд не реши друго, след като е изслушал страните, се организира заседание.
4. Когато една от страните изпраща съобщение до арбитражния съд, тя прави това чрез Международното бюро и едновременно с това изпраща копие до другата страна. Международното бюро изпраща копие от това съобщение на всеки един от арбитрите.

ЧЛЕН III.2

Място на провеждане на арбитраж

Мястото на провеждане на арбитража е Хага. Арбитражният съд може да заседава на всяко друго място, което счете за подходящо за разискванията си, ако това се налага поради изключителни обстоятелства.

ЧЛЕН III.3

Език

1. Езиците на производствата пред арбитражния съд са френски и английски език.
2. Арбитражният съд може да разпреди всички документи, приложени към исковата молба или към писмената защита, и всички допълнителни документи, представени по време на производството на оригиналния им език, да бъдат придружени от писмен превод на един от езиците на производството.

ЧЛЕН III.4

Искова молба

1. Страната ищец изпраща писмено исковата си молба на страната ответник и на арбитражния съд чрез Международното бюро в рамките на срока, определен от арбитражния съд. Страната ищец може да избере да счита своето известие за арбитраж, посочено в член I.4, за искова молба, при условие че то също така отговаря на условията, посочени в параграфи 2 и 3 от настоящия член.

2. Исковата молба включва следната информация:

а) информацията, посочена в член I.4, параграф 3, букви б)–е);

б) изявление за фактите в подкрепа на иска; и

в) правните доводи, изтъкнати в подкрепа на иска.

3. Исковата молба се придружава, доколкото е възможно, от всички документи и други доказателства, посочени от страната ищец, или следва да се позовава на тях. В случаите, посочени в член 10, параграф 3 от Протокола, исковата молба съдържа, доколкото е възможно, и информация относно необходимостта от сезиране на Съда на Европейския съюз.

ЧЛЕН III.5

Писмена защита

1. Страната ответник изпраща писмената защита на страната ищец и на арбитражния съд чрез Международното бюро в рамките на срока, определен от арбитражния съд. Страната ответник може да реши да счете отговора на известието за арбитраж, посочен в член I.5, за писмена защита, при условие че отговорът на известието за арбитраж отговаря и на условията по параграф 2 от настоящия член.

2. В писмената защита се дава отговор на точките в исковата молба, посочени в съответствие с букви а)–в) от член III.4, параграф 2 от настоящото допълнение. Писмената защита се придружава, доколкото е възможно, от всички документи и други доказателства, посочени от страната ответник, или следва да се позовава на тях. В случаите, посочени в член 10, параграф 3 от Протокола, писмената защита съдържа, доколкото е възможно, и информация относно необходимостта от сезиране на Съда на Европейския съюз.
3. В писмената защита или на по-късен етап от арбитражното производство, ако арбитражният съд реши, че забавянето е оправдано от обстоятелствата, страната ответник може да предяви насрещен иск, при условие че арбитражният съд е компетентен по отношение на него.
4. Член III.4, параграфи 2 и 3 се прилагат за насрещен иск.

ЧЛЕН III.6

Арбитражна компетентност

1. Арбитражният съд се произнася по въпроса дали е компетентен въз основа на член 10, параграф 2 или член 11, параграф 2 от Протокола, или на член 14а, параграф 2 или параграф 4 от Споразумението.
2. В случаите, посочени в член 10, параграф 2 от Протокола, арбитражният съд има мандат да разглежда въпроса, предизвикващ спора, както официално е вписан за разрешаване в дневния ред на Съвместния комитет в съответствие с член 10, параграф 1 от Протокола.

3. В случаите, посочени в член 11, параграф 2 от Протокола, арбитражният съд, който е разгледал главното дело, има мандат да разгледа пропорционалността на оспорваните компенсаторни мерки, включително когато тези мерки са взети изцяло или частично в рамките на друго двустранно споразумение в областите, свързани с вътрешния пазар, в които участва Швейцария.
4. В случаите, посочени в член 14а, параграфи 2 и 4 от Споразумението, арбитражният съд има мандат да провери дали твърденията за затруднения са доказани и са причинени от прилагането на Споразумението.
5. Процесуално възражение, че арбитражният съд не е компетентен, се прави най-късно в писмената защита или, в случай на насрещен иск, в отговора. Фактът, че дадена страна е назначила арбитър или е участвала в неговото назначаване, не я лишава от правото да направи такова процесуално възражение. Процесуалното възражение, че спорът надхвърля правомощията на арбитражния съд, се прави веднага след като въпросът, за който се твърди, че надхвърля правомощията му, бъде повдигнат по време на арбитражното производство. Във всеки случай арбитражният съд може да допусне процесуално възражение, направено след изтичането на определения срок, ако счита, че закъснението е по основателна причина.
6. Арбитражният съд може да се произнесе по процесуалното възражение, посочено в параграф 4, или като го разглежда като предварителен въпрос, или в решението по същество.

ЧЛЕН III.7

Други писмени изявления

След като се консултира със страните, арбитражният съд решава какви други писмени изявления, освен исковата молба и писмената защита, страните трябва или могат да представят, и определя срок за представянето им.

ЧЛЕН III.8

Срокове

1. Определените от арбитражния съд срокове за съобщаване на писмените документи, включително исковата молба и писмената защита, не надвишават 90 дни, освен ако страните не се споразумеят за друго.
2. Арбитражният съд постановява окончателното си решение в срок от 12 месеца от датата на сформирването си. При изключителни обстоятелства, свързани с особени трудности, арбитражният съд може да удължи този срок с най-много три допълнителни месеца.
3. Сроковете, определени в параграфи 1 и 2, се съкращават наполовина:
 - а) по искане на страната ищец или на страната ответник, ако в срок от 30 дни от това искане арбитражният съд постанови, след изслушване на другата страна, че случаят е неотложен; или
 - б) ако страните се споразумеят за това.

4. В случаите, посочени в член 11, параграф 2 от Протокола, арбитражният съд взема окончателното си решение в срок от шест месеца от датата, на която са били съобщени компенсаторните мерки в съответствие с член 11, параграф 1 от Протокола.

5. В случаите, посочени в член 14а, параграфи 2 и 4 от Споразумението, арбитражният съд постановява окончателното си решение в срок от 6 месеца от датата на сформирването си.

ЧЛЕН III.9

Сезиране на Съда на Европейския съюз

1. В изпълнение на член 7 и член 10, параграф 3 от Протокола арбитражният съд сезира Съда на Европейския съюз.

2. Арбитражният съд може да сезира Съда на Европейския съюз по всяко време на производството, при условие че арбитражният съд е в състояние да определи достатъчно точно правната и фактическата обстановка по делото, както и правните въпроси, които повдига.

Производството пред арбитражния съд се спира, докато Съдът на Европейския съюз се произнесе.

3. Всяка страна може да изпрати мотивирано искане до арбитражния съд за сезиране на Съда на Европейския съюз. Арбитражният съд отхвърля такова искане, ако прецени, че условията за сезиране на Съда на Европейския съюз, посочени в параграф 1, не са изпълнени. Ако арбитражният съд отхвърли искането на някоя от страните за сезиране на Съда на Европейския съюз, той мотивира решението си в решението по същество.

4. Арбитражният съд сезира Съда на Европейския съюз с известие. Известието съдържа най-малко следната информация:

- а) кратко описание на спора;
- б) правния акт или актове на Съюза и/или спорната разпоредба или разпоредби от Споразумението; и
- в) понятието от правото на Съюза, което трябва да се тълкува в съответствие с член 7, параграф 2 от Протокола.

Арбитражният съд известява страните относно сезирането на Съда на Европейския съюз.

5. Съдът на Европейския съюз прилага по аналогия вътрешния процедурен правилник, приложим към упражняването на неговата компетентност да се произнеса по преюдициални запитвания относно тълкуването на Договорите и актовете на институциите, органите, службите и агенциите на Съюза.

6. Представителите и адвокатите, упълномощени да представляват страните пред арбитражния съд съгласно членове I.4, I.5, III.4 и III.5, са упълномощени да представляват страните пред Съда на Европейския съюз.

ЧЛЕН III.10

Временни мерки

1. В случаите, посочени в член 11, параграф 2 от Протокола, всяка от страните може на всеки етап от арбитражната процедура да поиска временни мерки, състоящи се в спирането на компенсаторните мерки.
2. В молбите по параграф 1 се излагат предметът на спора, обстоятелствата, които обуславят неотложността, както и фактическите и правните основания, които *prima facie* обосновават необходимостта от постановяване на поисканите временни мерки. В тях се съдържат всички налични доказателства и доказателствени искания в подкрепа на постановяването на временните мерки.
3. Страната, поискала временните мерки, изпраща молбата си в писмена форма до другата страна и до арбитражния съд чрез Международното бюро. Арбитражният съд определя кратък срок, в който другата страна може да представи писмено или устно становище.
4. В срок от един месец от подаването на молбата, посочена в параграф 1, арбитражният съд приема решение за спиране на оспорваните компенсаторни мерки, ако са изпълнени следните условия:
 - а) арбитражният съд е удовлетворен *prima facie* от основателността на делото, представено от страната, поискала временните мерки в своята молба;
 - б) арбитражният съд счита, че в очакване на окончателното му решение страната, поискала временните мерки, би понесла значителна и непоправима вреда, ако компенсаторните мерки не бъдат спрени; и

- в) вредата, причинена на страната, която иска постановяване на временни мерки, вследствие на незабавното прилагане на спорните компенсаторни мерки, надделява над интереса от незабавното и ефективно прилагане на тези мерки.
5. Спирането на производството, посочено в член III.9, параграф 2, втора алинея, не се прилага при производства по настоящия член.
6. Решението, взето от арбитражния съд в съответствие с параграф 4, има само временно действие и не засяга решението на арбитражния съд по съществото на делото.
7. Освен ако в решението, взето от арбитражния съд в съответствие с параграф 4 от настоящия член, не е определена по-ранна дата за прекратяване на спирането, спирането се прекратява, когато бъде взето окончателното решение съгласно член 11, параграф 2 от Протокола.
8. За да се избегнат съмнения, за целите на настоящия член се приема, че при отчитане на съответните интереси на страната, поискала временните мерки, и на другата страна арбитражният съд взема предвид интересите на физическите лица и икономическите оператори на страните, но това отчитане не е равнозначно на предоставяне на процесуална легитимация на такива физически лица или икономически оператори пред арбитражния съд.

ЧЛЕН III.11

Доказателства

1. Всяка страна предоставя доказателства за фактите, на които основава своя иск или своята защита.

2. По искане на една от страните или по собствена инициатива арбитражният съд може да потърси от страните съответна информация, която той счита за необходима и подходяща. Арбитражният съд определя срок, в който страните да отговорят на неговото искане.
3. По искане на една от страните или по собствена инициатива арбитражният съд може да потърси от всеки източник информация, която смята за подходяща. Арбитражният съд може също да потърси мнението на експерти, както прецени за подходящо и при спазване на ред и условия, договорени от страните, когато е приложимо.
4. Информацията, получена от арбитражния съд по настоящия член, се предоставя на страните и те могат да предоставят бележките си по нея на арбитражния съд.
5. След като потърси мнението на другата страна, арбитражният съд приема подходящи мерки, за да отговори на всички въпроси, повдигнати от една от страните по отношение на защитата на личните данни, професионалната тайна и законните интереси по отношение на поверителността.
6. Арбитражният съд определя допустимостта, относимостта и тежестта на представените доказателства.

ЧЛЕН III.12

Заседания на арбитражния съд

1. Когато трябва да се проведе заседание, арбитражният съд, след като се консултира със страните, уведомява страните достатъчно време предварително за датата, часа и мястото на заседанието.

2. Заседанията са открити, освен ако арбитражният съд, по своя инициатива или по искане на страните, при наличието на сериозни основания не реши друго.
3. Протоколът от всяко заседание се изготвя и подписва от председателя на арбитражния съд. Само този протокол е автентичен.
4. Арбитражният съд може да реши да проведе заседанието виртуално в съответствие с практиката на Международното бюро. Страните се уведомяват своевременно за тази практика. В тези случаи се прилагат параграф 1, *mutatis mutandis*, и параграф 3.

ЧЛЕН III.13

Бездействие

1. Ако в рамките на срока, определен в настоящото допълнение или от арбитражния съд, без да посочи основателна причина, страната ищец не е представила исковата си молба, арбитражният съд разпорежда приключването на арбитражното производство, освен ако има нерешени въпроси, по които може да е необходимо решение, и ако арбитражният съд счете това за целесъобразно.

Ако в рамките на срока, определен в настоящото допълнение или от арбитражния съд, без да посочи основателна причина, страната ответник не е представила своя отговор на известието за арбитраж или писмената си защита, арбитражният съд разпорежда продължаването на производството, без да счита, че това бездействие само по себе си представлява приемане на твърденията на страната ищец.

Втората алинея се прилага и когато страната ищец не представи отговор на насрещен иск.

2. Ако страна, надлежно призована да се яви в съответствие с член III.12, параграф 1, не се яви на заседание и не докаже достатъчна причина за неявяването си, арбитражният съд може да продължи арбитража.

3. Ако страна, надлежно приканена от арбитражния съд да представи допълнителни доказателства, не направи това в определените срокове, без да посочи достатъчна причина за това, арбитражният съд може да се произнесе въз основа на доказателствата, с които разполага.

ЧЛЕН III.14

Приключване на процедурата

1. Когато се докаже, че страните са имали разумна възможност да представят своите доводи, арбитражният съд може да обяви приключването на производството.

2. Арбитражният съд може, ако счете това за необходимо поради изключителни обстоятелства, да реши по собствена инициатива или по искане на някоя от страните да възобнови производството по всяко време, преди да вземе решението си.

ГЛАВА IV

РЕШЕНИЕ

ЧЛЕН IV.1

Решения

Арбитражният съд се стреми да взема решенията си с консенсус. Ако обаче се окаже невъзможно да се вземе решение с консенсус, решението на арбитражния съд се взема с мнозинство от арбитрите.

ЧЛЕН IV.2

Форма и действие на решението на арбитражния съд

1. Арбитражният съд може да взема отделни решения по различни въпроси по различно време.
2. Всички решения се постановяват в писмена форма и в тях се посочват мотивите, на които се основават. Те са окончателни и задължителни за страните.
3. Решението на арбитражния съд се подписва от арбитрите, съдържа датата, на която е взето, и мястото на арбитража. Международното бюро изпраща на страните копие от решението, подписано от арбитрите.

4. Международното бюро оповестява публично решението на арбитражния съд.

Когато оповестява публично решението на арбитражния съд, Международното бюро спазва съответните правила относно защитата на личните данни, професионалната тайна и законните интереси по отношение на поверителността.

Правилата, посочени във втора алинея, са еднакви за всички двустранни споразумения в областите на вътрешния пазар, в които участва Швейцария, както и за Споразумението относно здравето, Споразумението относно търговията със селскостопански продукти и Споразумението относно редовната финансова вноска на Швейцария. За целите на Споразумението Съвместният комитет приема и актуализира посочените правила с решение.

5. Страните се съобразяват незабавно с всички решения на арбитражния съд.

6. В случаите, посочени в член 10, параграф 2 от Протокола, след като получи становището на страните, в решението по същество арбитражният съд определя разумен срок, в който страните да се съобразят с решението му в съответствие с член 10, параграф 5 от Протокола, като взема предвид вътрешните процедури на страните.

ЧЛЕН IV.3

Приложимо право, правила за тълкуване, медиатор

1. Приложимото право се състои от Споразумението, правните актове на Съюза, на които се прави позоваване в него, както и всяка друга норма на международното право, от значение за прилагането на тези инструменти.

2. Арбитражният съд взема решение в съответствие с правилата за тълкуване, посочени в член 7 от Протокола.
3. Решенията, взети в миналото от орган за уреждане на спорове, по отношение на пропорционалността на компенсаторните мерки по друго двустранно споразумение измежду посочените в член 11, параграф 1 от Протокола, са обвързващи за арбитражния съд.
4. Арбитражният съд няма право да взема решения като медиатор или *ex aequo et bono*.

ЧЛЕН IV.4

Решение по взаимно съгласие или други причини за приключване на производството

1. Страните могат по всяко време взаимно да договорят решение на спора помежду им. Те съвместно съобщават всяко такова решение на арбитражния съд. Ако за решението се изисква одобрение съгласно приложимите вътрешни процедури на някоя от страните, това изискване се посочва в уведомлението, а арбитражното производство се спира. Ако не се изисква такова одобрение или при уведомяване за приключването на такива вътрешни процедури, арбитражното производство приключва.
2. Ако в хода на производството страната ищец писмено уведоми арбитражния съд, че не желае да продължи производството, и ако към датата, на която това съобщение е получено от арбитражния съд, страната ответник все още не е предприела никакви стъпки в производството, арбитражният съд издава разпореждане, с което официално отбелязва приключването на производството. Арбитражният съд взема решение относно разноските, които се поемат от страната ищец, ако това изглежда оправдано от поведението на тази страна.

3. Ако преди да бъде взето решението на арбитражния съд, арбитражният съд стигне до заключението, че продължаването на производството е станало безпредметно или невъзможно по каквато и да е причина, различна от посочените в параграфи 1 и 2, той информира страните за намерението си да издаде разпореждане за приключване на производството.

Първата алинея не се прилага, когато има нерешени въпроси, по които може да е необходимо да се вземе решение, и ако арбитражният съд прецени, че това е целесъобразно.

4. Арбитражният съд изпраща на страните копие от разпореждането за приключване на арбитражното производство или от решението, взето по взаимно съгласие между страните, подписано от арбитражите. Член IV.2, параграфи 2—5 се прилагат за арбитражни решения, взети по съгласие между страните.

ЧЛЕН IV.5

Поправка на решението на арбитражния съд

1. В срок от 30 дни от получаване на решението на арбитражния съд една от страните може, като уведоми другата страна и арбитражния съд чрез Международното бюро, да поиска от арбитражния съд да поправи в текста на решението си грешки в изчисленията, технически или печатни грешки или други грешки или пропуски от подобно естество. Когато счете такова искане за основателно, арбитражният съд извършва поправката в срок от 45 дни от получаването на искането. Искането няма суспензивно действие по отношение на срока, предвиден в член IV.2, параграф 6.

2. В срок от 30 дни от съобщаването на решението си арбитражният съд може по собствена инициатива да извърши корекциите, посочени в параграф 1.

3. Корекциите, посочени в параграф 1 от настоящия член, се извършват в писмена форма и представляват неразделна част от решението. Прилагат се член IV.2, параграфи 2—5.

ЧЛЕН IV.6

Хонорари на арбитражите

1. Хонорарите, посочени в член IV.7, са разумни, като се отчита сложността на делото, времето, които арбитражите му отделят, и всички други относими обстоятелства.

2. Създава се и при необходимост се актуализира списък на дневните възнаграждения и максималните и минималните часове, които са общи за всички двустранни споразумения в областите на вътрешния пазар, в които участва Швейцария, както и за Споразумението относно здравето, Споразумението относно търговията със селскостопански продукти и Споразумението относно редовната финансова вноска на Швейцария. За целите на Споразумението Съвместният комитет приема и актуализира този списък с решение.

ЧЛЕН IV.7

Съдебни разноски

1. Всяка страна поема собствените си разноски и половината от разноските на арбитражния съд.

2. Арбитражният съд определя своите разноси в решението по съществуващото на делото.

Тези разноси включват само:

- а) хонорарите на арбитрите, които се посочват поотделно за всеки арбитър и се определят от самия арбитражен съд в съответствие с член IV.6;
- б) пътните и други разходи, направени от арбитрите; и
- в) таксите и разходите на Международното бюро.

3. Разноските, посочени в параграф 2, са разумни, като се вземат предвид стойността на спора, сложността на спора, времето, което арбитрите и експертите, назначени от арбитражния съд, са му посветили, както и всички други относими обстоятелства.

ЧЛЕН IV.8

Депозит за разноси

1. В началото на арбитража Международното бюро може да поиска от страните да депозират еднаква сума като аванс за разноските, посочени в член IV.7, параграф 2.

2. По време на арбитражното производство Международното бюро може да поиска от страните допълнителни депозити, освен посочените в параграф 1.

Всички суми, които страните депозират в изпълнение на настоящия член, се изплащат на Международното бюро и се изплащат от него за покриване на действително направените разноси, включително по-специално хонорарите, платени на арбитрите и на Международното бюро.

ГЛАВА V

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН V.1

Изменения

Съвместният комитет може да приема с решение изменения на настоящото допълнение.
